



แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร  
กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นางสาวลักษณา นามเที่ยง

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14  
สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า



แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร  
กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

โดย

นางสาวลักขณา นามเที่ยง

รหัสประจำตัว 65-14-46

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นติกร  
กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

อาจารย์ที่ปรึกษา :

  
.....  
(นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

  
.....  
(อาจารย์กัญเกียรติ ภูมิรัตน์)

---

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง  
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14

  
.....  
(นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ)  
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

## บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : นางสาวลักขณา นามเที่ยง  
 นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง  
 สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร  
 กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ
- อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม) : อาจารย์กัญเกียรติ ภูมิรัตน์

การศึกษา เรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” เป็นผลมาจากการศึกษาและวิเคราะห์ของผู้ศึกษาที่เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเชื่อมโยงถึงการทำหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้กับรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในขณะที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ และให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเป็น SMART Parliament ภายใต้คำนิยาม S – Sophisticated กล่าวคือ การเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลก ได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management) และสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรในการเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อให้มุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่สนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ซึ่งจากการศึกษาได้พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล จากผลการศึกษาผู้ศึกษาเห็นว่าจำเป็นต้องใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อที่จะพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพนำแนวคิดของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มาใช้ในการพิจารณาหาวิธีการที่จะทำให้การปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สามารถประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากรในการปฏิบัติงาน แต่มีผลของการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน มีทิศทางปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้าใจตรงกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้และสร้างมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และงานด้านการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป

## กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14 เรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์วิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการจัดทำรายงานวิชาการฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อบุคคลในวงงานรัฐสภาต่อไป

ผู้ศึกษาขอขอบคุณคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่สถาบันพระปกเกล้าผู้รับผิดชอบดูแลหลักสูตรที่อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจศึกษาตามสมควรต่อไป

ลักษณา นามเที่ยง  
นักศึกษหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง  
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14  
สถาบันพระปกเกล้า  
เมษายน 2565

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>1</b>
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา	5
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
<b>บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง</b>	<b>7</b>
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา	7
2.2 ระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method)	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management - RBM)	18
2.4 ทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA	20
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)	22
2.6 แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	28
<b>บทที่ 3 วิธีการศึกษา</b>	<b>31</b>
3.1 ขอบเขตการศึกษา	31
3.2 วิธีการศึกษา	31
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	32
3.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	34
<b>บทที่ 4 ผลการศึกษา</b>	<b>35</b>
4.1 การปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	35
4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	52
4.3 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	54

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	57
5.1 บทสรุป	57
5.2 ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	
- คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	
ประวัติผู้ศึกษา	197

---

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างของวงจร PDCA	21
ภาพที่ 2 โครงสร้างของระบบเอกสาร	23
ภาพที่ 3 กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการทำงาน	25
ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	34

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 116 บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา” และมาตรา 119 บัญญัติว่า “รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 10 ได้กำหนดถึงหน้าที่และอำนาจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไว้ให้มีหน้าที่และอำนาจช่วยประธานสภาผู้แทนราษฎรในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย ซึ่งจะเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดไว้สอดคล้องกันคือกำหนดให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และจะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นว่ารองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภามอบหมายใน 2 ประการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรยังต้องปฏิบัติหน้าที่ประการที่ 3 ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถือว่าเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 114 ด้วย

โดยในส่วนของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 (พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน) ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) ได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายสุชาติ ตันเจริญ) ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และปฏิบัติราชการในการกำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้านประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านการต่างประเทศ งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ ยังได้รับมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎรตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 12 ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงมีหน้าที่และบทบาทต่อสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ใน 3 ประการ คือ

## 1. การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 119 วรรคสอง กำหนดว่าผู้ทำหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 9 (1) กำหนดไว้สอดคล้องกันว่าประธานในที่ประชุมต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องทำหน้าที่ในการควบคุมการประชุมให้ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

## 2. การปฏิบัติหน้าที่กำกับการบริหารราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

2.1 การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ โดยประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1/2562 เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ในงานที่เกี่ยวกับการกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด เรื่องประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด และงานอื่นใดที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะมอบหมาย

2.2 การปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 2/2562 เรื่อง มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติราชการในการกำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้านประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านการต่างประเทศ และงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 การปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 18/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 โดยแต่งตั้งให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 12 คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล จำนวน 5 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมเพื่อพิจารณากรอบระยะเวลาและสาระสำคัญของเรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป

เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่มีความสำคัญ เป็นต้น

### 3. การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย

รองประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่ได้รับการลงมติเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 114 และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. 2563 ข้อ 21 กำหนดให้สมาชิกพึงพบปะเยี่ยมเยียนเพื่อรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์ และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน ทั้งต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเท่าเทียมกัน ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 24 ได้กำหนดว่าก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสิบวัน และแจ้งให้สมาชิกทราบ ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้นำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาหารือในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ถือเป็นกรปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทยในอีกประการหนึ่ง

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นกลุ่มงานภายในของสำนักงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรองรับการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่สำคัญใน 2 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงาน ได้แก่ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติหรือประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนงานดังกล่าวข้างต้น คือ

## 1. ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงาน

1.1 ปัญหาด้านระยะเวลาในการเสนอความเห็นทางกฎหมาย กล่าวคือ ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และการเสนอความเห็นทางกฎหมาย ทั้งเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือการเสนอความเห็นทางกฎหมาย ในขณะที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มักจะมีระยะเวลาในการดำเนินการที่กระชั้นชิด หรือมีกำหนดเวลาตามกฎหมายให้ต้องดำเนินการ

1.2 ปัญหาด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล กล่าวคือ ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และการเสนอความเห็นทางกฎหมาย สิ่งที่สำคัญในการเสนอความเห็นทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพคือความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาหรือวินิจฉัยของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเหตุดังกล่าวนี้เมื่อถูกจำกัดด้วยระยะเวลาที่กระชั้นชิด หรือขาดการประสานงานของเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานย่อมส่งผลกระทบต่อความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลที่น่าเสนอได้

## 2. ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

2.1 ปัญหาด้านทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน กล่าวคือ ในกลุ่มงานประกอบด้วยบุคลากรผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนิติกรหลายคน ซึ่งแต่ละคนจะมีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในตำแหน่งนิติกรที่แตกต่างกัน ทำให้การปฏิบัติงานในเรื่องเดียวกันไม่เป็นไปตามมาตรฐานอย่างเดียวกัน

2.2 ปัญหาด้านความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของผู้รับบริการ กล่าวคือ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งนิติกรที่มีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความพึงพอใจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานในภาพรวมขององค์กรจากระดับย่อยคือ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร จนถึงองค์กรระดับใหญ่คือระดับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ทั้งการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการปฏิบัติงานที่ขาดประสิทธิภาพย่อมส่งผลกระทบต่อรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น หากมีคู่มือที่เป็นแนวทางหรือมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน รูปแบบในการนำเสนองาน ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผู้ศึกษาจะดำเนินการจัดทำเป็น “คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” เพื่อให้นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน

เดียวกัน สอดคล้องและเป็นไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับส่วนงานย่อยที่จะมุ่งไปสู่การบริหาร ราชการที่ประสบความสำเร็จและบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเป็น องค์กรที่มีบุคลากรที่มีความรอบรู้ มีทักษะ และสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญและเป็นมืออาชีพ ด้านนิติบัญญัติ เพื่อสนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

## 1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- (1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- (2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- (3) เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติ หน้าที่ในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติงานของ นิติกรในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลัก วิชาการ และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

## 1.3 ขอบเขตการศึกษา

- (1) ขอบเขตด้านเนื้อหา
 

ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน สภาพปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 2 กระบวนการ คือ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความเป็นมาตรฐานในการ ปฏิบัติงาน
- (2) ระยะเวลาในการศึกษา
 

ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและ ปรับปรุงกระบวนการทั้ง 2 กระบวนการ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน 2565 – กุมภาพันธ์ 2566

## 1.4 วิธีการศึกษา

### (1) วิธีการศึกษา

เป็นการดำเนินการด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่เดิมแล้วจากเอกสาร รายงานการประชุม บันทึกการประชุม วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

### (2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสรุปเนื้อหาสาระของข้อมูลจากการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลในการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการแยกเป็นหมวดหมู่หรือกระบวนการ เพื่อให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนและสามารถระบุขั้นตอนในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการได้อย่างชัดเจน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนหรือแต่ละกระบวนการ และนำข้อกฎหมายทั้งจากรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา ระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และนำแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนและจัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งการมีคู่มือดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องและเป็นไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ได้ทราบถึงการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

(2) ได้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

(3) มีแนวทางและมาตรฐานการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา
2. ระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management - RBM)
4. ทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)
6. แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

#### 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา

ในส่วนแนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา จะกล่าวถึงหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 บัญญัติไว้ กล่าวคือ

##### 2.1.1 หน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

หลักการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นอำนาจที่มาจากประชาชนผู้ปกครองประเทศที่มาจากกาเลือกตั้งของประชาชนเป็นเพียงตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวน 100 คน เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในการเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 กำหนดไว้ ดังนี้

##### 1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

###### (1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่

ก. คณะรัฐมนตรี

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน

ค. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

## (2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ก. ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณา ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ที่มีกรณีดังกล่าว และมติของที่ประชุมร่วมกัน ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข. เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกิน 30 วันกำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ทั้งนี้ ไม่นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าวุฒิสภา ได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ค. ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ 5 วัน นับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายใน 20 วัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

## 2) การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ และในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 105 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายใน

กำหนดเวลา ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้นและให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และวุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย โดยนายกรัฐมนตรีจะต้องรอไว้ 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

3) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ยังมิได้ความเห็นชอบที่ตกไปด้วยเหตุอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาบรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปด้วยเหตุกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว แต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา หากรัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

#### 4) การอนุมัติพระราชกำหนด

พระราชกำหนด คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นให้ใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังนั้น พระราชกำหนดจึงสามารถแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติได้ และเมื่อประกาศพระราชกำหนดในราชกิจจานุเบกษาแล้วจึงมีผลบังคับใช้ได้

##### (1) พระราชกำหนดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ก. พระราชกำหนดทั่วไป ตราขึ้นได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

ข. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตรา ตราขึ้นในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน

##### (2) การพิจารณาพระราชกำหนด

ก. พระราชกำหนดทั่วไปคณะรัฐมนตรีต้องเสนอพระราชกำหนดทั่วไปต่อรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว

ข. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตราคณะรัฐมนตรีต้องเสนอพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตราต่อรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว แต่ถ้าเป็นการตราขึ้นในระหว่างสมัยประชุมจะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายใน 3 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ พระราชกำหนดที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว จะมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ส่วนพระราชกำหนดที่ไม่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภา ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไประหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น และหากพระราชกำหนดนั้นมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล ซึ่งการไม่อนุมัติพระราชกำหนดมีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

#### 5) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

##### (1) การตั้งกระทู้ถาม

การตั้งกระทู้ถาม คือ คำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตั้งคำถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย ทั้งนี้ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

##### (2) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ โดยมติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั้งคณะได้ คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ส่วนการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเสนอได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ส่วนการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 6 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเสนอได้

(3) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อ  
คณะรัฐมนตรี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิก  
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถาม  
ข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้

#### 6) การตั้งคณะกรรมการ

สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็น  
คณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็น  
คณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง  
หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด และกำหนดให้เป็นหน้าที่  
ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้  
เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความเห็นตามที่  
คณะกรรมการเรียก

#### 7) การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรี

ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็น  
นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคแจ้งต่อคณะกรรมการการ  
เลือกตั้ง เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีสมาชิก  
รับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มติของสภา  
ผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง  
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

8) การอนุญาตให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร  
ไปทำการสอบสวนในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม

รัฐธรรมนูญได้กำหนดเกี่ยวกับความคุ้มกันของสมาชิกรัฐสภาไว้เป็นหลักประกัน  
ในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้แทน  
ปวงชนชาวไทย ไม่ตกอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติ  
หน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน  
โดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

#### 9) การตราข้อบังคับการประชุม

รัฐธรรมนูญได้กำหนดเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและ  
รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด  
การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอและพิจารณาและร่างพระราชบัญญัติ  
การเสนอ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่น  
ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และ  
กิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

### 2.1.2 หน้าที่และบทบาทของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 116 บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา” และมาตรา 119 บัญญัติว่า “รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 10 ได้กำหนดถึงหน้าที่และอำนาจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไว้ให้มีหน้าที่และอำนาจช่วยประธานสภาผู้แทนราษฎรในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย ซึ่งจะเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดไว้สอดคล้องกันคือกำหนดให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และจะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นว่ารองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภามอบหมายใน 2 ประการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรยังต้องปฏิบัติหน้าที่ประการที่ 3 ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถือว่าเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 114 ด้วย

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 (พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน) ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) ได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายสุชาติ ตันเจริญ) ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และปฏิบัติราชการในการกำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้านประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านการต่างประเทศ งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ ยังได้รับมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 12 ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงมีหน้าที่และบทบาทต่อสภาผู้แทนราษฎรใน 3 ประการ คือ

#### 1) การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 119 วรรคสอง กำหนดว่าผู้ทำหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 9 (1) กำหนดไว้สอดคล้องกันว่าประธานในที่ประชุมต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องทำหน้าที่ในการควบคุมการประชุมให้ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

## 2) การปฏิบัติหน้าที่กำกับการบริหารราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

(1) การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติและพระราชกำหนด โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1/2562 เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ในงานที่เกี่ยวกับการกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด เรื่องประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด และงานอื่นใดที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะมอบหมาย

(2) การปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 2/2562 เรื่อง มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติราชการในการกำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้านประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านการต่างประเทศ และงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

(3) การปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 18/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 โดยแต่งตั้งให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 12 คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล จำนวน 5 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ประธานสภา มอบหมาย ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมเพื่อพิจารณารอบระยะเวลาและสาระสำคัญของเรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่มีความสำคัญ เป็นต้น

### 3) การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย

รองประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ที่ได้รับการลงมติเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนั้นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 114 และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2563 ข้อ 21 กำหนดให้สมาชิกพึงพบปะเยี่ยมเยียนเพื่อรับฟังเรื่องร้องทุกข์ และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน ทั้งต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเท่าเทียมกัน ซึ่งข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 24 ได้กำหนดว่าก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสิบวัน และแจ้งให้สมาชิกทราบ ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้นำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาหารือในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ถือเป็น การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทยในอีกประการหนึ่ง

## 2.2 ระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method)<sup>1</sup>

ระบบนิติวิธี เป็นวิธีคิด วิธีการศึกษา การตีความ ตลอดจนการวิพากษ์การใช้กฎหมาย เกิดขึ้นจากประวัติศาสตร์หรือภูมิหลังของระบบกฎหมายที่มีมาตั้งแต่อดีต ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายต่างกัน จะมีระบบนิติวิธีที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่แตกต่างกัน เช่น นิติวิธีของกฎหมายในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law จะต่างกับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law เมื่อประเทศไทยมีการรับแนวความคิดของระบบกฎหมายแบบ Civil Law มาใช้จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงหลักการแนวคิดของระบบนิติวิธีของกฎหมายในประเทศที่ระบบกฎหมายแบบ Civil Law เป็นประการสำคัญ โดยเฉพาะหลักเกณฑ์การตีความกฎหมาย และการนำกฎหมายไปใช้

### 2.2.1 การตีความกฎหมาย (Interpretation of law)<sup>2</sup>

หมายถึง การค้นหาความหมายของกฎหมายที่มีถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนแน่นอน หรือกำกวม หรือมีความหมายได้หลายทาง เพื่อทราบถึงถ้อยคำของบทบัญญัติของกฎหมายว่ามีความหมายอย่างไร โดยการตีความกฎหมายมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังจะอธิบายต่อไปนี้

<sup>1</sup> อัคราทร จุฬารัตน. (2540). การตีความกฎหมาย. กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด, หน้า 231.

<sup>2</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 247..

1) หลักการตีความกฎหมาย ในประเทศไทยมีการรับแนวคิดของระบบประมวลกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Civil Law) หลักการตีความจึงมีกฎเกณฑ์สำคัญสองประการที่เป็นองค์ประกอบ คือ การตีความตามตัวอักษร และการตีความตามเจตนารมณ์

(1) การตีความตามตัวอักษร (Grammatical Interpretation) คือ การตีความที่ยึดถือตามตัวอักษร เพื่อให้ทราบถึงความหมายของตัวอักษรในกฎหมายนั้น โดยเฉพาะจะมีการพิจารณาคำที่ปรากฏในบทบัญญัติของกฎหมาย (ลายลักษณ์อักษร) ก่อนการตีความกฎหมายทุกครั้ง ถ้อยคำจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าบทกฎหมายนั้นควรจะมีคามหมายอย่างไร การตีความโดยอาศัยองค์ประกอบประการอื่นเพื่อค้นหาความหมายที่แท้จริงของบทกฎหมายก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะถ้อยคำหนึ่งคำอาจมีนัยทางความหมายได้หลายทาง หรือบางครั้งการใช้ภาษาของกฎหมายจะมีลักษณะในเชิงทางเทคนิคหรือเชิงวิชาการที่เป็นการเฉพาะตัว การตีความกฎหมายจึงต้องไปพิจารณาถึงบทวิเคราะห์ศัพท์หรือบทนิยามไว้ก่อนเสมอ และเมื่อไม่สามารถค้นหาความหมายที่แท้จริงได้ จึงจะไปใช้หลักการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป

(2) การตีความตามเจตนารมณ์ (Logical Interpretation) คือ การตีความโดยพิจารณาถึงที่มาแห่งเหตุผลและหลักการของกฎหมาย หรือที่เรียกว่าเจตนารมณ์ หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของกฎหมายและเป็นการสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้เป็นไปตามเจตจำนงของสังคมเป็นส่วนใหญ่ การที่เราจะทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายได้นั้นจะต้องกระทำการศึกษาถึงความสำคัญของบทบัญญัติของกฎหมายนั้นตามลำดับ ดังนี้

- เริ่มจากพระราชปรารภ
- บันทึกหลักการและเหตุผลของกฎหมาย
- ฐานะความเป็นอยู่ของกฎหมายก่อนวันใช้บังคับกฎหมาย
- การอ่านกฎหมายหลายฉบับในเรื่องเดียวกัน หรืออ่านบทมาตราใน

กฎหมายฉบับเดียวกันเทียบเคียงกัน

- ต้องถือว่ากฎหมายมีความมุ่งหมายในทางที่จะใช้บังคับได้

นอกจากนี้หลักการตีความกฎหมายยังต้องคำนึงถึงการสอดคล้องกับความเป็นธรรมตามเจตจำนงของประชาชนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนใหญ่ และเพื่อรักษา กติกาธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติของบ้านเมือง โดยวิธีการเช่นนี้จะทำให้บทบัญญัติของกฎหมายสามารถใช้ได้กับทุกเวลาและในทุกสถานการณ์และมีความทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้น จึงเป็นที่มาของ แนวทางการตีความกฎหมายที่ไม่ยึดมั่นเคร่งครัดกับถ้อยคำตามตัวอักษรมากเกินไป และมีการนำ หลักการตีความตามตัวอักษรมาใช้ควบคู่ไปกับการค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย<sup>3</sup>

2) หลักการตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญ<sup>4</sup> การตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญ หมายถึง การค้นหาความหมายของถ้อยคำหรือข้อความในตัวบทรัฐธรรมนูญว่ารัฐธรรมนูญมีความประสงค์ให้มี

<sup>3</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 250.

<sup>4</sup> วิษณุ เครืองาม. (2540). การตีความรัฐธรรมนูญ. ใน หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพศาสตราจารย์ ดร.สมภพ โทตระกิตย์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), หน้า 351-358.

ความหมายอย่างไร เพราะถ้อยคำหรือข้อความในรัฐธรรมนูญเคลือบคลุม แปลความได้หลายแง่มุม หาวิธีปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญได้ยาก หรือมีข้อสงสัยในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญกับการนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยหลักการตีความกฎหมายรัฐธรรมนูญมีหลักเกณฑ์คล้ายกับหลักการตีความกฎหมายทั่วไป แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษที่ต่างไปจากกฎหมายอื่น หลักเกณฑ์การตีความจึงต้องมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) การตีความรัฐธรรมนูญควรพิจารณาถึงเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของผู้ร่างรัฐธรรมนูญในบทบัญญัตินั้นนั้นด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้

(2) การตีความต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ทางการเมืองประกอบด้วย กล่าวคือต้องพิจารณาถึงสภาพความเป็นมาทางการเมืองการปกครอง และโครงสร้างอำนาจทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ

(3) การตีความต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากจากการตีความรัฐธรรมนูญอาจส่งผลกระทบต่อในเรื่องที่สำคัญ อาทิผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของคนทั้งประเทศ เป็นต้น

(4) ต้องตีความด้วยทัศนคติที่กว้างขวางกว่าการตีความกฎหมายธรรมดาทั่วไป เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายมหาชนที่มีลักษณะและความมุ่งหมายต่างจากกฎหมายอื่น และมีความเป็นกฎหมายสูงสุดอยู่ตลอดไป ดังนั้นเพื่อให้รัฐธรรมนูญมีความศักดิ์สิทธิ์ถาวร การตีความด้วยทัศนคติที่เปิดกว้างและมุ่งเน้นคำนึงถึงสิทธิของประชาชนในสังคมให้ได้รับความคุ้มครองอันเป็นไปตามหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมด้วย

นอกจากหลักทั่วไปในการตีความรัฐธรรมนูญซึ่งไม่แตกต่างไปจากการตีความกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่นแล้วในทางดาราได้มีการพัฒนาหลักการเฉพาะบางประการที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับหลักทั่วไปในการตีความรัฐธรรมนูญ<sup>5</sup> ซึ่งได้แก่

1. หลักความเป็นเอกภาพของรัฐธรรมนูญ หลักการนี้ผู้ตีความรัฐธรรมนูญต้องพิเคราะห์รัฐธรรมนูญทั้งฉบับอย่างเป็นเอกภาพ กล่าวคือ จะต้องตีความบทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกัน ไม่ตีความให้บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญขัดแย้งกันเอง

2. หลักการมีผลบังคับในทางปฏิบัติของบทบัญญัติทุกบทบัญญัติ ในกรณีที่เกิดการขัดแย้งกันระหว่างบทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ ผู้ตีความรัฐธรรมนูญจะต้องไม่ตีความให้บทบัญญัติใดบทบัญญัติหนึ่งหนึ่งมีผลใช้บังคับเต็มที่ และการที่บทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับเต็มที่ส่งผลให้บทบัญญัติอีกบทบัญญัติหนึ่งไม่สามารถใช้บังคับได้ การตีความรัฐธรรมนูญที่ถูกต้องในกรณีที่บทบัญญัติสองบทบัญญัติขัดแย้งกันเมื่อเกิดข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรมขึ้น คือ การตีความให้บทบัญญัติทั้งสองนั้นใช้บังคับได้ทั้งคู่ โดยอาจจะลดขอบเขตการบังคับใช้ของบทบัญญัติทั้งสองลงไม่ให้เกิดการขัดแย้งกัน เช่น การขัดแย้งกันระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นต้น

<sup>5</sup> วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2551). การใช้และการตีความกฎหมายมหาชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561, จาก [http://web.krisdika.go.th/data/wcmdata/wcmid125/pakinaka\\_001worajet.pdf](http://web.krisdika.go.th/data/wcmdata/wcmid125/pakinaka_001worajet.pdf), หน้า 33-34.

3. หลักการเคารพภารกิจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ในการตีความรัฐธรรมนูญ องค์กรตามรัฐธรรมนูญจะต้องตระหนักถึงภารกิจที่รัฐธรรมนูญมอบหมายให้แก่ตน และจะต้องเคารพอำนาจและภารกิจทางรัฐธรรมนูญขององค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ องค์กรตามรัฐธรรมนูญจะต้องไม่ตีความอำนาจหน้าที่ของตนให้ขัดกับหลักการแบ่งแยกภารกิจตามรัฐธรรมนูญ (หรือที่เราเข้าใจกันในเรื่องของหลักการแบ่งแยกอำนาจ) เช่น ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องระมัดระวังว่าแม้ตนมีอำนาจควบคุม ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรนิติบัญญัติ ตนก็ไม่มีอำนาจในอันที่จะปฏิบัติภารกิจในการตรากฎหมายแทนองค์กรนิติบัญญัติได้ ซึ่งหมายความว่าศาลรัฐธรรมนูญจะต้องตรวจสอบว่ากฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญอย่างไร แต่จะตีความอำนาจของตนไปจนถึงขั้นวินิจฉัยว่ากฎหมายที่สภาตราขึ้นขัดต่อรัฐธรรมนูญเพียงเพราะตนเห็นว่ากฎหมายฉบับนั้นไม่เหมาะสมในทางนิติบัญญัติไม่ได้ เพราะเท่ากับศาลรัฐธรรมนูญก้าวล่วงเข้าไปแสดงเจตจำนงในการบัญญัติกฎหมายแทนองค์กรนิติบัญญัติเสียเอง

4. หลักบูรณภาพแห่งรัฐธรรมนูญ หลักการดังกล่าวนี้เป็นหลักการตีความรัฐธรรมนูญที่สืบเนื่องมาจากหลักความเป็นเอกภาพของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในการตีความเพื่อแก้ปัญหาทางรัฐธรรมนูญนั้น ผู้ตีความจะต้องตีความรัฐธรรมนูญไปในทางที่ส่งเสริมให้รัฐธรรมนูญมีความมั่นคง

5. หลักความมีผลบังคับเป็นกฎหมายโดยตรงของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ หลักการข้อนี้กำหนดว่าในการตีความรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องตีความให้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมีกำลังบังคับทางกฎหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้ตีความรัฐธรรมนูญพึงเลี่ยงการตีความที่ส่งผลให้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมีลักษณะเป็นเพียงนโยบายเท่านั้น เว้นแต่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญจะแสดงให้เห็นในตัวเองว่ามุ่งหมายให้มีลักษณะเป็นแนวนโยบาย ไม่ใช่มุ่งก่อตั้งสิทธิเรียกร้องในทางมหาชนให้แก่ราษฎร

### 2.2.2 การให้ความเห็นทางกฎหมาย

การให้ความเห็นทางกฎหมาย<sup>6</sup> คือ การให้เหตุผลเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อใช้ปรับกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งมีหลักเกณฑ์และมีบรรทัดฐาน การให้เหตุผลเป็นวิญญานแห่งกฎหมาย (reason is the soul of law, the reason of law being changed, the law is also changed) รวมถึงการให้เหตุผลในการตีความกฎหมายด้วย

การให้ความเห็นทางกฎหมาย เป็นการให้ผู้ตีความกฎหมายอธิบายโดยใช้นิติวิธี และหลักกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาเพื่อนำมาอธิบายให้ผู้อ่านทราบว่าผู้ตีความมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหานั้นอย่างไร

<sup>6</sup> อัครวัฒน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2558). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคนิคการให้ความเห็นทางกฎหมาย. โครงการอบรมหลักสูตร เรื่อง การพัฒนาข้าราชการในตำแหน่งนิติกรให้เป็นนักกฎหมายนิติบัญญัติ จัดโดย สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2557 - 10 กรกฎาคม 2558, หน้า 1.

ลักษณะการให้ความเห็นทางกฎหมายที่ตี<sup>7</sup>

- มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ
- ใช้ถ้อยคำที่กระชับ สละสลวย
- สอดคล้องต้องกัน ถ้อยคำไม่ขัดแย้งกันเอง
- ไม่ขัดสามัญสำนึก

### 2.2.3 การใช้กฎหมาย<sup>8</sup>

เป็นการนำกฎหมายมาใช้บังคับกับข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะเรื่อง ซึ่งการใช้กฎหมายปรับกับข้อเท็จจริงใดก็ตามต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

- 1) ต้องพิจารณาว่าเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องอะไรและเกี่ยวข้องกับกฎหมายใด
- 2) การกระทำหรือเหตุการณ์ของเรื่องที่เกิดขึ้นมีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับเรื่องนั้นไว้อย่างไรบ้าง
- 3) นำหลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบของกฎหมายในเรื่องนั้นไปปรับกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
- 4) สรุปผลลัพธ์จากการปรับใช้ข้อกฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสามารถปรับใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ประการใด

## 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management - RBM)

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management - RBM) เป็นการบริหารจัดการที่ได้รับการพัฒนาจากการบูรณาการของแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) โดยการใช้แนวคิด Balanced Scorecard เป็นหลักการพัฒนา “การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์” กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การบริหารที่มุ่งเน้นความประหยัด (Economy) คือ การใช้ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรน้อยที่สุด ราคาต่ำที่สุด เวล่าน้อยที่สุดใน การผลิต ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิต ถ้าใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดผลผลิตสูง ถือว่ามีประสิทธิภาพสูงและมีความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลผลิตและผลลัพธ์ หากบรรลุตามวัตถุประสงค์ถือว่าเกิดประสิทธิผลซึ่งพิจารณาจากทั้งปริมาณและคุณภาพ

### 2.3.1 ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์<sup>9</sup>

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ การบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์กร

<sup>7</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

<sup>8</sup> อักษราทร จุฬารัตน. การตีความกฎหมาย, หน้า 111-113.

<sup>9</sup> ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, หน้า 146.

ต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการจัดการวางระบบการตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (Performance Related)

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก ใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ อาจกล่าวโดยสรุปว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กร ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร (ทิพาวดี เมฆสุวรรณ, 2543)

### 2.3.2 หลักการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์<sup>10</sup>

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM) เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นไปที่ผลงานเป็นหลักโดย

- ผลสัมฤทธิ์ของงาน (Results) หมายถึง ผลลัพธ์ที่สามารถสร้างออกมาได้เมื่อเทียบกับเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย โดยผลงานมีหลายระดับ ตั้งแต่ผลงานส่วนบุคคล ผลงานของหน่วยงาน หรือแม้กระทั่งผลงานระดับองค์กร

- ผลผลิต (Outputs) หมายถึง บริการหรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำเสร็จสมบูรณ์ พร้อมส่งมอบให้ประชาชนผู้รับบริการ ซึ่งผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของส่วนราชการโดยตรง

- ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมา ผลกระทบหรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต โดยผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการและสาธารณชน

### 2.3.3 เทคนิคที่เกี่ยวข้องในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีเทคนิคการบริหารที่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนี้

ก. การวัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measurement) เป็นกระบวนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป้าหมายและเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนางาน

ข. การเทียบงาน (Benchmarking) เป็นการหาองค์การที่ปฏิบัติงานดีที่สุดในสาขาเดียวกับที่ตนปฏิบัติอยู่ แล้วศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้องค์การนั้นประสบความสำเร็จและนำมาวางแผนยกระดับการปฏิบัติงานขององค์กรของตนให้ถึงระดับองค์กรต้นแบบแล้วประเมินเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เพื่อหาทางปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น

<sup>10</sup> ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, หน้า 3-11.

ค. การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Performance Audit) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของการจัดทำข้อมูลการปฏิบัติงาน ทั้งการตรวจสอบภายในองค์กรและการตรวจสอบจากภายนอกองค์กร ซึ่งปัจจุบันจุดเน้นของการตรวจสอบอยู่ที่ผลการปฏิบัติงาน

ง. การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) เป็นกระบวนการศึกษาเชิงลึกว่าการวัดผลหรือการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานจะใช้รูปแบบการประเมินของใครขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

จ. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นการกำหนดกรอบการทำงานและการวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างวัตถุประสงค์เชิงนโยบายกับเป้าหมายในระดับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ฉ. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting: PBB) เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีการวางแผนกลยุทธ์ มีมาตรฐานการจัดการด้านการเงิน แล้วกระจายอำนาจให้หน่วยงานตัดสินใจบริหารงานเอง แต่ต้องรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

#### 2.3.4 ประโยชน์ของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์<sup>11</sup>

ประโยชน์การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ เจ้าหน้าที่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายของงานที่ปฏิบัติกับเป้าหมายใหญ่ของส่วนราชการ ทำให้มีทิศทางการปฏิบัติงาน มีความร่วมมือร่วมใจ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่เป็นการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ส่วนราชการต้องการ และช่วยให้เจ้าหน้าที่เข้าใจจุดมุ่งหมายของงานที่ปฏิบัติ รู้ว่าตนเองอยู่จุดไหนขององค์กร และคุณค่าความพยายามในการปฏิบัติงานคืออะไร ช่วยให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสเสนอความคิดเห็นและปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน ช่วยให้เข้าใจว่าองค์กรต้องการงานอะไร และร่วมกันแบ่งปันความสำเร็จขององค์กร

#### 2.4 ทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA<sup>12</sup>

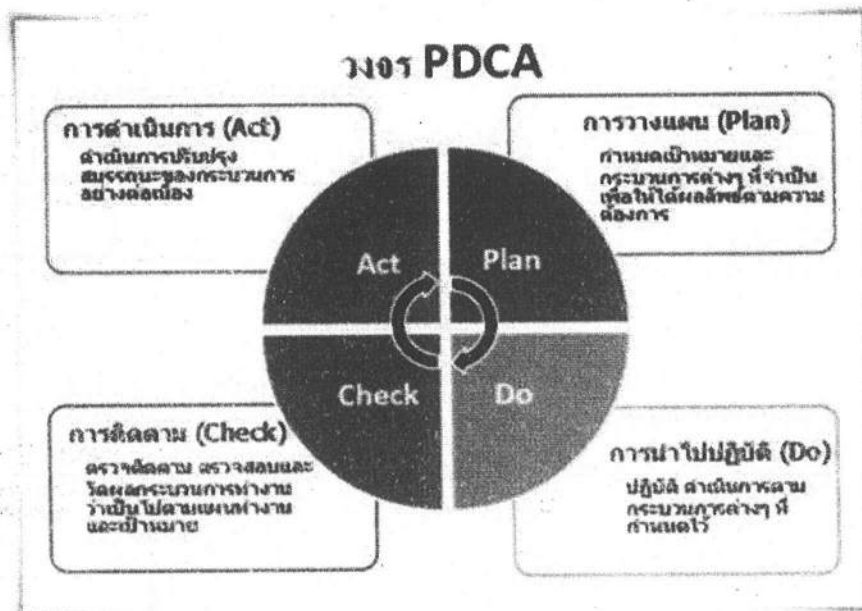
ทฤษฎีวงจร PDCA เริ่มคิดค้นขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter Shewhart ซึ่งได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาเมื่อทศวรรษ 1930 ในระยะเริ่มแรก วงจรดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “วงจร Shewhart” จนกระทั่งราวทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming ปรมาจารย์ทางการบริหารคุณภาพ หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า “วงจร Deming” ทฤษฎี PDCA เป็นหลักทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง โดยใช้หลักการเปลี่ยนแปลงไปสู่วิธีการปฏิบัติ คำว่า “PDCA” จึงหมายถึงความถึง P-Planning คือการวางแผน D-Doing คือการปฏิบัติ C-Checking คือการตรวจสอบ A-Acting

<sup>11</sup> ปรีชา วัชราลัย. (2545). กลไกเพื่อการปฏิรูปราชการ : การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. การวิจัยส่วนบุคคล นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2544-2545 สาขาการเมือง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 44. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

<sup>12</sup> PDCA (Plan-Do-Check-Act). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561, จาก <http://www.sanshin.co.th/PDCA.pdf>.

คือการปรับปรุงแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานนั้น โดยวงจร PDCA จะเป็นกระบวนการที่เกิดอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

### โครงสร้างของวงจร PDCA



ภาพที่ 1 โครงสร้างของวงจร PDCA

ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างรอบคอบเพื่อ “การปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไปตามขั้นตอนแผนงานที่กำหนดไว้แล้วจึงทำการ “ตรวจสอบ” ติดตามควบคุมผลการดำเนินงานโดยการนำผลงานจริงมาเปรียบเทียบกับแผนเดิมที่วางไว้ ถ้างานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ก็จะนำไปสู่การ “ปรับปรุง” คิดค้นหาวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติใหม่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผน โดยมีรายละเอียดสาระสำคัญแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) เรียกว่าขั้นการศึกษาและเตรียมงาน เป็นการวางแผนและศึกษาข้อมูล ปัญหากระบวนการที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้นโดยการพิจารณารายละเอียดของปัญหาและระบุวิธีการแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชัดเจน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของโครงการ แผนงาน กิจกรรม รวมถึงการกำหนดค่าชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย โดยมีกรอบวัตถุประสงค์ของการวางแผนงานสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนางานให้ดีขึ้นตามลำดับ

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) เป็นการนำแนวทางวิธีการที่ได้วางแผนมาใช้ดำเนินการลงมือปฏิบัติตามแผนงานตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อทราบถึงขั้นตอน วิธีการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบสามารถเตรียมงานล่วงหน้าและทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นได้

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) เป็นการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งประเมินผลที่ได้รับและจากการปฏิบัติตามแผนงานและเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ ต้องมีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจนแน่นอนและได้รับการยอมรับ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาต่อไปโดยใช้มาตรวัดที่จัดทำขึ้นสำหรับติดตามวัดผลการดำเนินกิจกรรมตามวิธีการใหม่ เพื่อเปรียบวัดประสิทธิผลกับแนวทางเดิม หากผลลัพธ์จากแนวทางใหม่ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายอาจพิจารณาดำเนินการค้นหาแนวทางใหม่ต่อไป

4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act) เป็นการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยเรียนรู้จากข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นรวมถึงหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องเกิดขึ้นซ้ำ ในกรณีที่แนวทางการปฏิบัตินั้นไม่พบปัญหาอุปสรรคให้นำแนวทางนั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐานที่ชัดเจนสำหรับเป็นมาตรการหรือวิธีการในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพงานให้ดียิ่งขึ้น

การบริหารงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กที่สุดคือการปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลคนหนึ่งจนถึงโครงการในระดับใหญ่ที่ต้องใช้กำลังคนและเงินงบประมาณจำนวนมากย่อมมีกิจกรรม PDCA เกิดขึ้นเสมอ โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่ครบวงจรบ้าง ไม่ครบวงจรบ้างแตกต่างกันตามลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในแต่ละองค์กรจะมีวงจร PDCA อยู่หลาย ๆ วง วงใหญ่สุด คือ วงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน (P) แผนงานวงใหญ่อาจครอบคลุมระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปีจึงจะบรรลุผล การจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้จะต้องปฏิบัติ (P) โดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กร แผนการปฏิบัติงานประจำปีจะก่อให้เกิดวงจร PDCA ของหน่วยงานขึ้นใหม่ หากหน่วยงานมีขนาดใหญ่ มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็จะต้องแบ่งกระจายความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดวงจร PDCA เพิ่มขึ้นอีกหลาย ๆ วง โดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกันอยู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็น (D) ขององค์กรนั้น ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ในแต่ละปี (A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

## 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual)<sup>13</sup>

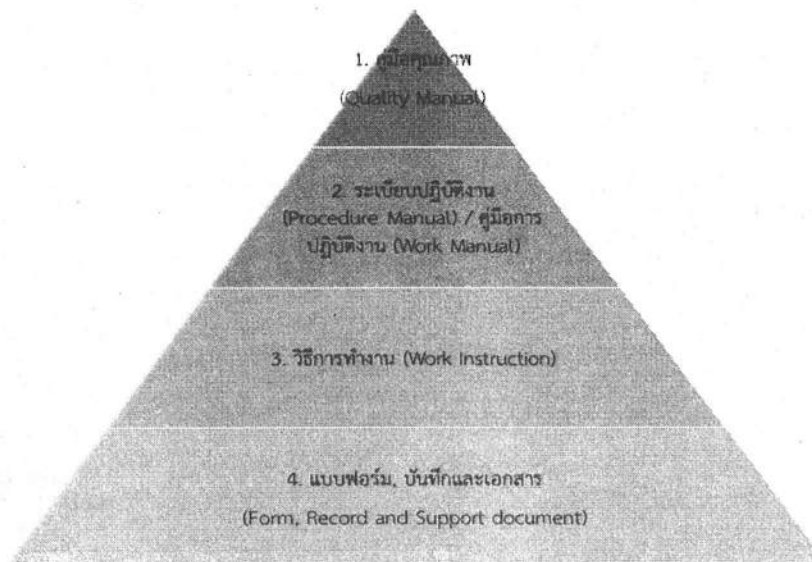
### 2.5.1 ความหมายและประเภทของการจัดทำเอกสาร

การจัดทำเอกสาร หมายถึง การกำหนดแนวทาง ขั้นตอน หรือวิธีการไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารหรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ในแต่ละองค์กรจะพบว่ามี การ จัดทำรูปแบบเอกสารในหลายประเภทด้วยกันอันประกอบไปด้วย เอกสารแสดงวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร คู่มือคุณภาพ (Quality Manual) ระเบียบปฏิบัติหรือคู่มือการ

<sup>13</sup> สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน Work Manual. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, หน้า 6-10.

ปฏิบัติงาน (Procedure) วิธีการทำงาน (Procedure/Work Manual/Work Instruction) และ เอกสารจากภายนอกที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน (Support Document) ซึ่งสามารถจำแนก โครงสร้างของระบบเอกสารแบ่งเป็น 4 ระดับ ปรากฏตามแผนภาพดังนี้

### โครงสร้างของระบบเอกสาร



ภาพที่ 2 โครงสร้างของระบบเอกสาร

จะเห็นว่าการจัดทำเอกสารมีหลายประเภท “การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน” จึงเป็นการจัดทำเอกสารประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างกำหนดกรอบทิศทางของการปฏิบัติงานในปัจจุบันให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในทุกกระบวนการขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และภารกิจขององค์กร รวมทั้งสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงหรือเป็นแนวทางในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

#### 2.5.2 ลักษณะและโครงสร้างของคู่มือปฏิบัติงานที่ดี

คู่มือการปฏิบัติงาน หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่กำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง (Job description) มีคำอธิบายงานที่ปฏิบัติ ประวัติความเป็นมา มีแผนกลยุทธ์การปฏิบัติ กำหนดตัวชี้วัด การประเมินผล ซึ่งในแต่ละบท/เรื่อง/หัวข้อ ต้องมีความคิดหลัก วัตถุประสงค์ และเนื้อหาสาระที่มีความสมบูรณ์มีรายละเอียดครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละเรื่อง มีกฎ ระเบียบ พระราชบัญญัติหนังสือเวียน มติต่าง ๆ เอกสารที่เกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์และวิชาการ เทคนิคหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ ต้องใช้ประกอบการปฏิบัติงานและต้องจัดทำเป็นรูปเล่ม ซึ่งโครงสร้างหลักของคู่มือปฏิบัติงานที่ดี ต้องประกอบด้วยโครงสร้างดังต่อไปนี้

เอกสารเรื่องนี้

- 1) วัตถุประสงค์: เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำ
- 2) ขอบเขต: เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงขอบเขตกระบวนการในคู่มืออย่างละเอียด ตั้งแต่ขั้นตอนใด หน่วยงานใด กับใคร ที่ใด และเมื่อใด
- 3) คำจำกัดความ: เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงคำศัพท์เฉพาะซึ่งอาจเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือคำย่อที่กล่าวถึงภายใต้ระเบียบปฏิบัติดังกล่าวให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
- 4) ความรับผิดชอบ: เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่าใครเกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัตินั้น
- 5) ระเบียบปฏิบัติ หรือขั้นตอนการทำงาน: เพื่อเป็นการอธิบายขั้นตอนการทำงานอย่างละเอียด โดยอาจมีการอธิบายในรูปแบบของข้อความ การใช้ตาราง การใช้แผนภูมิ เป็นต้น
- 6) มาตรฐานงาน: เป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติงานทั้งมาตรฐานด้านระยะเวลาในการกำหนดระยะเวลาการทำงาน และมาตรฐานเชิงคุณภาพ ที่เป็นความถูกต้องสมบูรณ์ของงาน
- 7) ระบบการติดตามและประเมินผล: เพื่อเป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด ควรมีการกำหนดรูปแบบระยะเวลาของการติดตาม เช่น ทุก 3 เดือน หรือทุก 6 เดือน เป็นต้น
- 8) เอกสารอ้างอิง: เพื่อเป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงเอกสารอื่นใดที่ต้องใช้ประกอบหรืออ้างอิงเพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นมีความสมบูรณ์ เช่น กฎ ระเบียบต่าง ๆ
- 9) แบบฟอร์มที่ใช้: เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบถึงแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการปฏิบัติงานของกระบวนการนั้น
- 10) เอกสารบันทึก: เป็นการชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่าบันทึกใดบ้างที่ต้องจัดเก็บเพื่อเป็นข้อมูลหรือหลักฐานของการปฏิบัติงานนั้น พร้อมทั้งระบุผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บ
  - ลักษณะของคู่มือการปฏิบัติงานที่ดี
  - กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย
  - เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานและฝึกอบรม
  - เหมาะสมกับองค์กรและกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน
  - มีความน่าสนใจ น่าติดตาม
  - ความเป็นปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย
  - แสดงหน่วยงานที่จัดทำ และวันที่บังคับใช้
  - มีตัวอย่างประกอบการอธิบาย

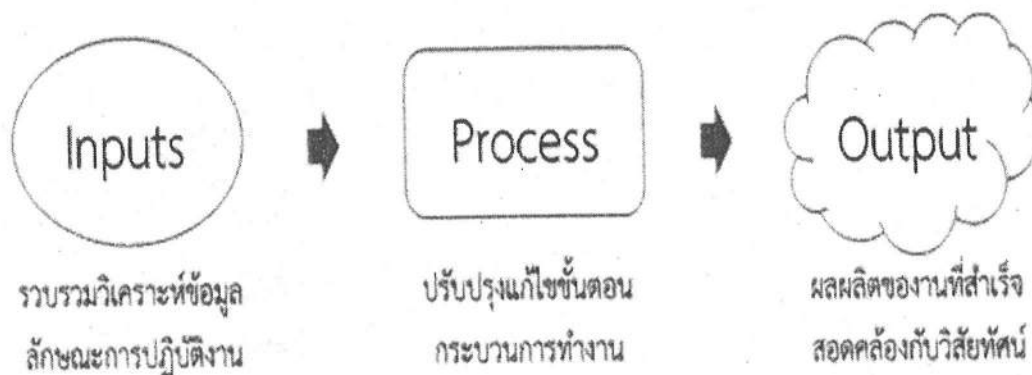
### 2.5.3 หลักการและเทคนิคสำคัญของการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน<sup>14</sup>

การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานจำเป็นต้องอาศัยทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงานในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี รวมทั้ง ต้องมีความรู้พื้นฐานของทฤษฎีและการวิเคราะห์ระบบงานควบคู่กันด้วย ทั้งนี้ ต้องมีทักษะการวิเคราะห์ ทักษะของการสื่อสาร ทักษะการออกแบบ และทักษะการประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้ลงบนเอกสารนั้นสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่านได้

<sup>14</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 15-24.

มากที่สุด อาจมีการนำเทคนิคการวิเคราะห์หน้าที่ (Function Analysis) มาปรับใช้ด้วย ซึ่งเป็นหลักการวิเคราะห์ตามสายงาน เป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาจากสายงานหรือหน้าที่ของงาน เพื่อตรวจสอบหาจุดอ่อนจุดแข็งและสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขได้

### กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการทำงาน



ภาพที่ 3 กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการทำงาน

นอกจากนี้ ควรมีการทบทวนกระบวนการการทำงานอย่างน้อยเป็นระยะเวลาในทุก 2 ปี เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขคู่มือให้ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ ส่งผลให้สามารถควบคุมและสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพอยู่เสมอ

#### 2.5.4 ขั้นตอนการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน<sup>15</sup>

คู่มือปฏิบัติงาน เป็นเอกสารที่ใช้ควบคุมกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเอกสารที่ให้แนวทางการปฏิบัติแก่ผู้ใช้คู่มือ เพื่อให้สามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยทั่วไปแล้ว การเขียนคู่มือปฏิบัติงานมีขั้นตอนหลักอยู่ 3 ขั้นตอน

##### 1) ขั้นตอนกำหนดเรื่องที่จะเขียนเป็นคู่มือ

เนื่องจากคู่มือเป็นการนำเสนอรายละเอียดและลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ดังนั้น งานที่จะนำมาเขียนเป็นคู่มือจึงต้องเป็นงานที่ความซับซ้อนและยากที่จะทำความเข้าใจได้ในครั้งเดียว และต้องการให้งานนั้นมีการปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน หากเป็นเพียงงานที่ไม่ซับซ้อนหรือมีขั้นตอนการทำงานง่าย ๆ ก็ไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นคู่มือ เพราะฉะนั้นจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า เป็นงานที่เหมาะสมที่ควรนำมาเขียนเป็นคู่มือหรือไม่

##### 2) ขั้นตอนวางแผนการเขียน

ภายหลังจากเลือกงานที่จะจัดทำคู่มือและกำหนดชื่อคู่มือได้แล้ว จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำคู่มือนั้น ๆ จากนั้นจึงเริ่มจัดทำเค้าโครง (Outline) ของคู่มือว่าจะมี

<sup>15</sup> สุมาลี สังข์ศรี. (2553). การเขียนคู่มือ. ใน การเขียนผลงานวิชาการและบทความ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: หจก. ภาพพิมพ์, หน้า 234-248.

ขอบเขตเนื้อหาอย่างไร แบ่งออกเป็นกี่บท แต่ละบทจะมีขอบเขตเนื้อหาอะไร มีประเด็นหลักและประเด็นรองเป็นอย่างไร

การจัดทำเค้าโครงนั้น ต้องทำการศึกษาเนื้อหาในเรื่องที่จะจัดทำคู่มือจาก ตำรา เอกสาร รายงาน คู่มือ รวมถึงประสบการณ์ทำงานในเรื่องดังกล่าว แล้วนำข้อมูลทั้งหมด มาพิจารณากับวัตถุประสงค์ของคู่มือ แล้วจึงกำหนดเค้าโครง ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดเนื้อหาออกเป็นบท ๆ

### 3) ชั้นลงมือเขียน

ในชั้นตอนนี้จะเป็นการลงมือเขียนรายละเอียดตามโครงร่างของคู่มือตามที่ได้จัดทำเค้าโครง โดยมีรายละเอียดแต่ละบทดังต่อไปนี้

#### (1) การกำหนดชื่อของคู่มือ

การกำหนดชื่อของคู่มือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านตัดสินใจว่าจะอ่านคู่มือเล่มนั้นหรือไม่ จึงควรตั้งชื่อแบบเรียบง่าย ตรงประเด็น สื่อให้ผู้อ่านทราบได้ว่าเป็นคู่มือเกี่ยวกับอะไร และคาดหมายได้ว่าจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง

#### (2) บทที่ 1 บทนำ

ในบทนี้จะประกอบด้วย

ก. เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำคู่มือ เพื่อให้ทราบสาเหตุใดจึงต้องเขียนคู่มือฉบับนั้น ๆ ขึ้น

ข. วัตถุประสงค์ของคู่มือ เพื่อให้ทราบว่าการให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือได้เรียนรู้หรือได้แนวทางปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง

ค. ขอบเขตเนื้อหาในคู่มือ อธิบายว่าจะได้นำเสนอสาระสำคัญและแบ่งเนื้อหาออกเป็นกี่บท

ง. ประโยชน์ของคู่มือ จะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งานอย่างไรบ้าง

จ. คำศัพท์สำคัญในคู่มือ ควรพิจารณาว่ามีคำศัพท์สำคัญอะไรบ้างที่จะต้องนำมาให้คำนิยาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

#### (3) บทที่ 2 การวิเคราะห์งานและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ของงานที่จะจัดทำคู่มือกับระบบงานขององค์กร รวมถึงการเสนอหลักการทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

ก. การวิเคราะห์งาน เพื่อให้เห็นว่างานที่จะนำมาจัดทำคู่มือเป็นส่วนใดของระบบงานขององค์กร เพื่อให้ทราบว่างานที่นำมาเขียนเป็นงานชนิดใดและอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนใด ซึ่งจะช่วยให้ทราบได้ว่างานนั้นเป็นกลไกสำคัญอย่างไรของระบบงานทั้งองค์กร

ข. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะนำมาเขียนคู่มือ โดยใช้คำบรรยายหรือแสดงแผนภูมิรูปภาพประกอบก็ได้

ค. กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ในส่วนนี้ควรพิจารณาว่าหน่วยงานหรือองค์กรมีกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะนำมาเขียนคู่มือ เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือได้ทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

## (4) บทที่ 3 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในบทนี้จะมีเนื้อหาครอบคลุมขั้นตอนหรือกระบวนการในเรื่องที่จะจัดทำคู่มือ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านคู่มือสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยอาจมีแผนภูมิการทำงาน (Flow - Chart) ประกอบด้วยก็ได้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นดังนี้

ก. ขอบเขตงาน เป็นการอธิบายถึงขอบข่ายงานเป็นอย่างไร ประกอบไปด้วยงานย่อย ๆ อะไรบ้าง พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของแต่ละงานพอสมควร

ข. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นการอธิบายถึงการดำเนินงานทั้งหมดที่กล่าวไว้ในขอบเขตงาน โดยจัดทำเป็นขั้นตอนและอาจมีแผนภูมิการทำงาน เพื่อให้เห็นภาพรวมว่าขอบเขตงานทั้งหมด การดำเนินงานใดมาก่อนหลังหรือพร้อมกัน และต้องดำเนินงานในลำดับต่อไปอย่างไร

ค. การดำเนินงานในแต่ละงาน เป็นการอธิบายงานในแต่ละขั้นโดยละเอียดว่าประกอบไปด้วยงานย่อยอะไรบ้าง และอาจวิเคราะห์ว่าในงานย่อยแต่ละงานมีรายละเอียดขั้นตอน วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ระยะเวลา และผลที่คาดว่าจะได้รับ เป็นอย่างไรบ้าง

ง. กรณีตัวอย่าง เป็นการนำเสนอตัวอย่างการดำเนินงาน โดยอาจเป็นตัวอย่างของหน่วยงานหรือองค์กรอื่นก็ได้ แต่ต้องประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล ปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน และบทวิเคราะห์กรณีตัวอย่างให้เห็นถึงจุดเด่น จุดด้อย และการนำไปประยุกต์ใช้

## (5) บทที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เนื้อหาจะประกอบด้วยปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มักพบในการปฏิบัติงาน รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นดังนี้

ก. สรุปขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ การสรุปวิธีปฏิบัติงานทั้งหมดเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ข. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข คือ การเขียนตามลำดับขั้นตอนว่าการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนพบปัญหาอะไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไรได้บ้าง

ค. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางาน คือ การศึกษาข้อมูลจากกรณีต่าง ๆ นำมาประกอบกับประสบการณ์ในการทำงานของผู้เขียนคู่มือ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทั้งในภาพรวมหรือแยกตามขั้นตอนก็ได้

## 2.6 แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร<sup>16</sup>

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดทิศทางของหน่วยงาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ประเด็นการพัฒนา (ประเด็นยุทธศาสตร์) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงานขององค์กรและเป็นเครื่องมือสื่อสารการถ่ายทอดกลยุทธ์ให้บุคลากรในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างชัดเจนและมีรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

### วิสัยทัศน์องค์กร

“สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็น SMART Parliament”

SMART Parliament หมายถึง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการโดยมีระบบที่ทันสมัยและมีขีดสมรรถนะสูง มีคุณธรรมจริยธรรมและความโปร่งใสพร้อมปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐสภาดิจิทัล (Digital Parliament) เพื่อสนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยมีค่านิยมดังนี้

S – Sophisticated หมายถึง เป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management)

M – Moral & Ethics หมายถึง เป็นองค์กรที่ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรม มีค่านิยมและวัฒนธรรมสุจริต มีความผาสุกในการปฏิบัติงาน

A – Accountability & Transparency หมายถึง เป็นองค์กรธรรมาภิบาล (Good governance) มีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนึงถึงหลักความเสี่ยงและผลกระทบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ ยึดมั่นความโปร่งใสและตรวจสอบได้

R – Resilient & Competitive หมายถึง เป็นองค์กรที่ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีความสามารถในการแข่งขันตามระบบราชการ 4.0 คือ มีการทำงานอย่างเปิดกว้างและเชื่อมโยงถึงกัน (Open & Connected Government) มีการทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen – Centric Government) มีการผสมพลังภาคีและเครือข่ายกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ (Collaboration)

<sup>16</sup> สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2565). แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2566, จาก [http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt\\_dl\\_link.php?nid=3027](http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt_dl_link.php?nid=3027), หน้า 38-39.

T – Technology & Digital transformation หมายถึง เป็นองค์กรรัฐสภาดิจิทัลที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม ข้อมูลสารสนเทศ และทุนมนุษย์

#### พันธกิจองค์กร

1. เสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล
2. เสริมสร้างบทบาทความร่วมมือในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันนิติบัญญัติ
4. บริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง (HPO) และแข่งขันได้ด้วยนวัตกรรม

การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาได้กำหนดภารกิจงานไว้ 2 ภาระงาน คือ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งภาระงานทั้งหมดล้วนต้องใช้แนวคิด ทฤษฎี ทั้งแนวคิดเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา ที่มีที่มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ที่บัญญัติหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร และบัญญัติถึงการให้มีรองประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้มีบทบาทและภารกิจต่อสภาผู้แทนราษฎร และในแต่ละกระบวนการยังต้องใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบนิติวิธีทางกฎหมาย มาใช้ประกอบในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบว่าในกระบวนการดังกล่าวมีการใช้ระบบนิติวิธีทางกฎหมาย (Juristic Method) กล่าวคือ การนำหลักการตีความทางกฎหมาย ที่ประกอบไปด้วย การตีความตามตัวอักษร และการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งการตีความรัฐธรรมนูญ การให้ความเห็นทางกฎหมาย ตลอดจนวิธีการใช้กฎหมาย มาประกอบการทำงานทั้ง 2 ภาระงาน

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในกระบวนการทั้ง 2 ภาระงาน นั้น เป็นงานที่มีความสำคัญทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการปฏิบัติงานของนิติกรแต่ละคนในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในกระบวนการเดียวกัน แต่ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในข้อมูลและความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติหน้าที่นิติกรในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาจึงได้นำแนวคิดของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มาใช้ในการปฏิบัติงานทั้ง 2 ภาระงาน โดยพิจารณาหาวิธีการที่จะทำให้การปฏิบัติงานทั้ง 2 ภาระงานของนิติกรกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สามารถประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร ในการปฏิบัติงาน แต่มีผลของการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน มีทิศทาง การปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้าใจตรงกัน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง ผู้ศึกษาจึงได้มีแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยผู้ศึกษาจะจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งในการจัดทำคู่มือผู้ศึกษาได้มีการกำหนดกรอบความคิดในการจัดทำคู่มือไว้เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ในลักษณะของการวางแผนการจัดทำคู่มือ การลงมือเขียนคู่มือ

การตรวจสอบคู่มือ และการแก้ไขปรับปรุงคู่มือ นอกจากนั้น ในคู่มือดังกล่าวจะต้องมีการกำหนด ขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ซึ่งหลักของทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA อันประกอบไปด้วย การวางแผน การลงมือทำ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข นั้น สามารถนำมาใช้ในขั้นตอนของการดำเนินงานตามที่คู่มือกำหนดไว้ได้ ซึ่งในคู่มือที่ผู้ศึกษาจะจัดทำขึ้น นั้น จะกำหนดให้มีลักษณะและโครงสร้างของคู่มือที่ดี และมีการใช้หลักการและเทคนิคในการจัดทำ คู่มือการปฏิบัติงานที่ดี กล่าวคือ มีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง มีการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนกระบวนการทำงาน ซึ่งการมีคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง นี้ ถือเป็นการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ของสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเป็น SMART Parliament ภายใต้คำนิยาม S – Sophisticated กล่าวคือ การเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็น มืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ใน ประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management) และสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรในการเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพ มาตรฐานสากลเพื่อให้มุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่สนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

## บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิตกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและดำเนินการ ดังนี้

### 3.1 ขอบเขตการศึกษา

#### 3.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิตกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 2 กระบวนการ คือ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการดังกล่าว เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

#### 3.1.2 ระยะเวลาในการศึกษา

ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิตกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทั้ง 2 กระบวนการ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2565 – กุมภาพันธ์ 2566

### 3.2 วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเป็นการดำเนินการด้วยการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่เดิมแล้วจากเอกสาร รายงานการประชุม บันทึกการประชุม วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เช่น หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย งานวิชาการ ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนกระบวนการในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งนิตกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง รวมทั้งทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการ คือ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นผู้ศึกษาจะนำขั้นตอนกระบวนการในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการ มาดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิตกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

### 3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสรุปเนื้อหาสาระของข้อมูลจากการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลในการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการแยกเป็นกระบวนการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและสามารถระบุขั้นตอนในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการได้อย่างชัดเจน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนหรือแต่ละกระบวนการ และนำข้อกฎหมายทั้งจากรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา ระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทฤษฎีวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

จากนั้นผู้ศึกษาจะนำขั้นตอนกระบวนการในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการ คือ

1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ
2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มาดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยได้แบ่งระยะเวลาในการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

#### 3.3.1 ขั้นตอนก่อนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร

โดยผู้ศึกษาจะมีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ

1) ดำเนินการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา ศึกษารัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ศึกษาแนวคิดระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method) ซึ่งจะสอดคล้องกับภารกิจงานทั้ง 2 กระบวนการ

2) ดำเนินการศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 2 กระบวนการ คือ

(1) การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

- การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

- การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

(2) การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

- การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

- การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

3) เมื่อทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการแล้ว ประมวลผลการปฏิบัติงานว่าแต่ละกระบวนการหรือแต่ละขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกิดปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

4) วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น แยกประเด็นปัญหาว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่สามารถควบคุมหรือแก้ไขได้ หรือปัญหาใดเป็นเรื่องที่ไม่สามารถควบคุมได้แต่สามารถหาแนวทางป้องกันได้

### 3.3.2 ขั้นตอนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร

โดยผู้ศึกษาจะมีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ

1) วางแผนและกำหนดรูปแบบการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามแนวคิดการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน

บทที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติงาน

บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนก่อนการจัดทำคู่มือ ทั้งในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 แนวคิดระบบนิติวิธีของกฎหมาย (Juristic Method) และขั้นตอนในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการ ซึ่งจะปรากฏรายละเอียดอยู่ในคู่มือการปฏิบัติงาน

3) ดำเนินการพิมพ์และตรวจทานคู่มือ ก่อนนำออกเผยแพร่เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

### 3.3.3 ขั้นตอนหลังการจัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร

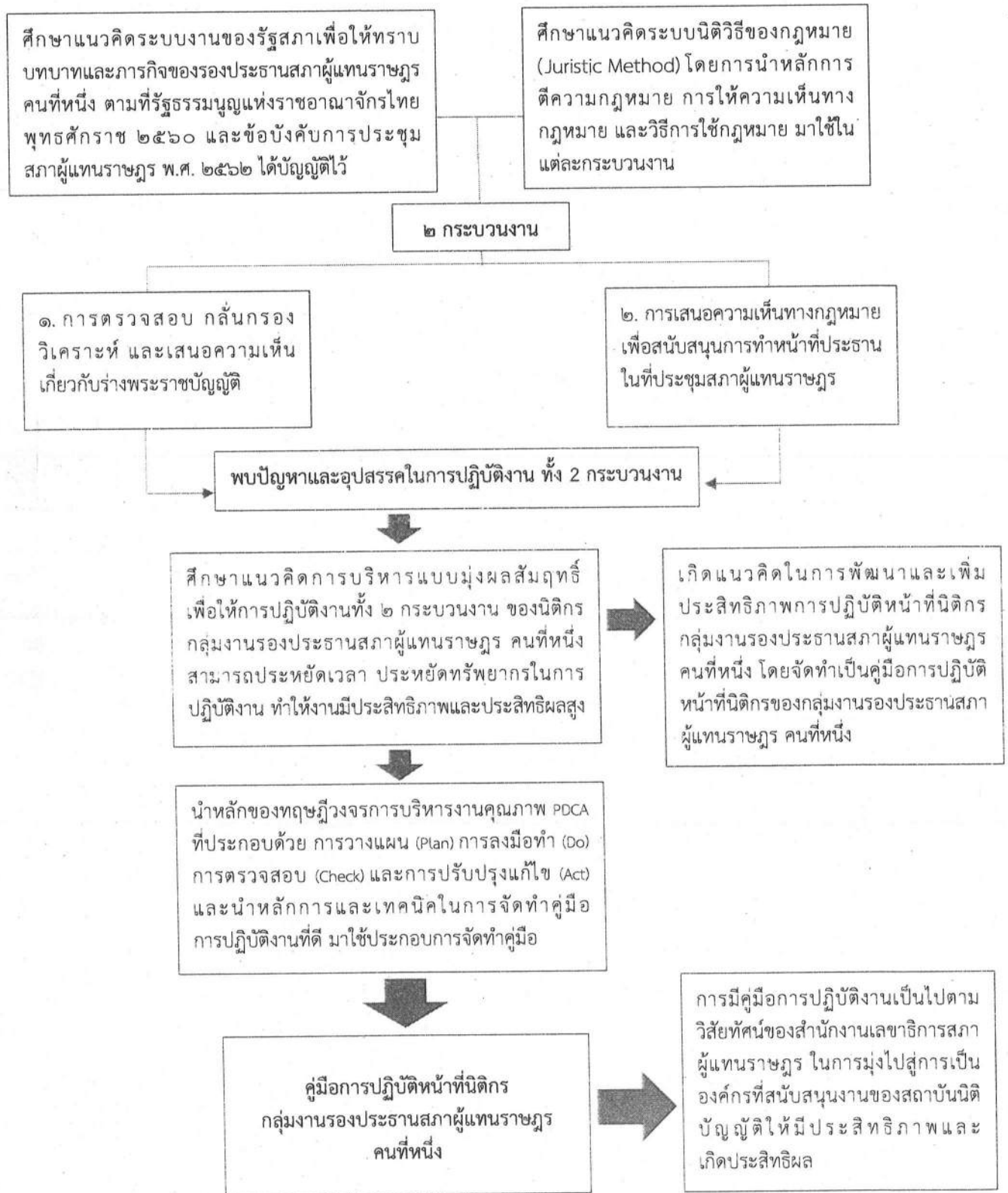
โดยผู้ศึกษาจะมีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ

1) ดำเนินการเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

2) ติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่นิติกร ใน 2 กระบวนการ ตามคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงคู่มือต่อไป

### 3.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี ที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 มาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการ ดังนี้



ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

## บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาโดยนำแนวคิด ทฤษฎี รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 และ ข้อกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในบทที่ 2 มาใช้ในการศึกษาตามวิธีการศึกษาที่กำหนดในบทที่ 3 โดยปรากฏผลการศึกษาในบทที่ 4 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

### 4.1 การปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและรองรับการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งหน้าที่ ตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมาย และหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็น ผู้แทนของปวงชนชาวไทย รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงมีหน้าที่และบทบาทต่อ สภาผู้แทนราษฎร ใน 3 ประการสำคัญ คือ

1) การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

2) การปฏิบัติหน้าที่กำกับการบริหารราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยในการทำหน้าที่ในกรณีนี้ ประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด การปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร และการปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร

3) การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย

ดังนั้น บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่นิติกรในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูลทางกฎหมายและวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย และสั่งการของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในกรณีต่าง ๆ ตามภารกิจงานของ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังกล่าวมาข้างต้น ซึ่งสามารถสรุปได้ 2 กระบวนการ คือ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอ ความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแต่ละ กระบวนการมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ผู้ศึกษาจะได้อธิบายโดยละเอียดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

#### 4.1.1 การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 (พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน) ประธานสภาผู้แทนราษฎร (นายชวน หลีกภัย) ได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1/2562 เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจให้ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้ รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายสุชาติ ตันเจริญ) ปฏิบัติหน้าที่ในงานที่เกี่ยวกับการ

กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด เรื่องประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด และงานอื่นใดที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะมอบหมาย ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและสั่งการอันเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 และระเบียบหรือประกาศต่าง ๆ ได้บัญญัติไว้ โดยผู้ศึกษาได้ลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนการศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ดังนี้

#### 1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ

##### (1) คณะรัฐมนตรี

ขอบเขตการเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีมีอยู่กว้างขวาง โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของคณะรัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเมื่อเสนอมายังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาก่อนที่จะบรรจุระเบียบวาระการประชุม ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ทั้งนี้ การวินิจฉัยของประธานสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวจะมีผลถึงระยะเวลาในการพิจารณาของวุฒิสภาและระยะเวลาที่ร่างพระราชบัญญัติถูกยับยั้งไว้ต่อไป

##### (2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปตามหลักความเป็นอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้วินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ก็จะแจ้งให้ผู้เสนอทราบว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หากผู้เสนอไม่คัดค้านคำวินิจฉัยของประธานสภาผู้แทนราษฎรภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยตามมาตรา 134 ของรัฐธรรมนูญ ก็ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง แต่หากประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะมีคำสั่งให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

## (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ เท่านั้น ซึ่งการเสนอร่างพระราชบัญญัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกจากจะอาศัยบทบัญญัติมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นจะมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

## 2) เอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตราและต้องมีบันทึกประกอบ คือ

- (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติให้กำหนดโดยชัดแจ้ง
- (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (3) บันทึกวิเคราะห์สรุปลักษณะสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมบันทึกประกอบด้วย

ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ การพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยให้มีประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้ ด้วยก็ได้

- (1) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- (2) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น
- (3) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น
- (4) การสำรวจความคิดเห็น
- (5) วิธีการอื่นใดที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเหมาะสม โดยความเห็นชอบของประธานสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันขึ้นอีก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาจไม่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นในสาระสำคัญแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติก็ได้และเพื่อให้การปฏิบัติงานตามภารกิจในด้านนิติบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นสมควรจะนำหลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายมาใช้บังคับตามความเหมาะสมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจมอบหมายให้หน่วยงานราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่รองรับการปฏิบัติงาน หรือแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาสามัญเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศนี้ (ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)

ในกรณีที่ประกาศนี้กำหนดให้การดำเนินการในเรื่องใดต้องผ่านระบบกลาง ถ้าการจัดทำระบบกลางยังไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าการดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการดำเนินการผ่านระบบกลางตามประกาศนี้และในการปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยและคำวินิจฉัยถือเป็นเด็ดขาด

## ขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและสั่งการให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

### 1) ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริง

เป็นขั้นตอนที่ต้องตรวจสอบภาพรวมในเบื้องต้นว่า ใครเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ผู้เสนอมีความสัมพันธ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ หรือร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติลักษณะใด โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบว่ามีร่างพระราชบัญญัติในทำนองเดียวกันหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าควรมีการดำเนินการเกี่ยวกับความเห็นเพื่อเสนอรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง พิจารณาวินิจฉัยและสั่งการในลักษณะเดียวกัน

(2) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นใครเป็นผู้เสนอ

(3) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ คณะรัฐมนตรีขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนด้วยหรือไม่

(4) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่า 20 คน ตามมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญ หรือไม่

(5) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน ตามมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญ และได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 กำหนดไว้แล้วหรือไม่

(6) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติใหม่หรือไม่ หรือเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีการเสนอมาแล้วและตกไป หรือมีผลกระทบต่อกฎหมายอื่นหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

(7) ตรวจสอบรายละเอียดประเด็นข้อเท็จจริงเพื่อทราบว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามมาตรา 134 ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ก็จะมีความเห็นให้วินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หากไม่เป็นก็จะมีความเห็นให้วินิจฉัยว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

การวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของประธานสภาผู้แทนราษฎรมีความสำคัญมาก เนื่องจากการวินิจฉัยดังกล่าวจะมีผลถึงระยะเวลาในการพิจารณาของวุฒิสภาและระยะเวลาที่ร่างพระราชบัญญัติถูกยับยั้งไว้ต่อไป นอกจากนี้ยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเป็นผู้เสนอ หรือร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอหากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้น ตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

กำหนดว่าจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ซึ่งส่งผลให้ต้องส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองเสียก่อน ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นนายกรัฐมนตรีได้ให้คำรับรองและส่งกลับมายังสภาผู้แทนราษฎรก็จะถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นครบองค์ประกอบในการเสนอและประธานสภาผู้แทนราษฎรสามารถวินิจฉัยและสั่งการให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่หากนายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินดังกล่าว ก็จะถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นไม่ครบองค์ประกอบในการเสนอไม่สามารถเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเสนอกฎหมายแต่ละฉบับหากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งหมายความว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินงบประมาณ ทรัพย์สิน หรือหนี้สินของรัฐ ซึ่งนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารประเทศจำต้องที่จะรับรู้และให้การรับรองหรือไม่รับรองกฎหมายที่มีลักษณะเช่นนั้น แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินสามารถคัดค้านความเห็นของประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่ตนเองเสนอนั้นไม่ได้มีลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามมาตรา 134 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากมีการคัดค้านในกรณีเช่นนี้ จะเป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

(8) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามมาตรา 128 ของรัฐธรรมนูญ และข้อ 121 ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 หรือไม่ เนื่องจากการวินิจฉัยดังกล่าวนี้จะมีผลถึงจำนวนกรรมการวิสามัญที่กำหนดให้ต้องตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง เพื่อร่วมเป็นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติด้วย โดยต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(9) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งข้อมูลการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัตินั้นแก่ประชาชนครบถ้วนตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และข้อ 110 ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 หรือไม่

(10) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมีการแก้ไขเพิ่มเติมก่อนประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมหรือไม่ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมต้องตรวจสอบว่าผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิมได้ร่วมลงชื่อแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติด้วยทุกคนหรือไม่

## 2) ขั้นตอนการตรวจสอบโครงสร้างและเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

(1) ตรวจสอบหลักเกณฑ์ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklists 10 ประการ) ตามแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2560

(2) ตรวจสอบโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติว่าถูกต้องตามแบบและหลักเกณฑ์ในการยกร่างกฎหมายหรือไม่

(3) ตรวจสอบ วิเคราะห์ และรวบรวมความเห็นที่จะเสนอเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ

## 3) ขั้นตอนการจัดทำบันทึกสรุปความเห็น และแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการ เพื่อประกอบการพิจารณาให้แก่องค์ประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้างต้นแล้ว ดำเนินการจัดทำเป็นบันทึกสรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ ข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยสั่งการตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมกำหนดไว้ ดังนี้

### (1) กรณีร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และ 2. อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และ 2. อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ จะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย รวมทั้งมีการจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงเป็นการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ครบหลักเกณฑ์ตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดไว้ จึงสามารถบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามข้อบังคับการประชุมได้

ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีร้องขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นเรื่องด่วน ก็จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยเพิ่มเติมว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องด่วนตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ ซึ่งเป็นอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎรที่สามารถดำเนินการได้ตามข้อบังคับการประชุม

### (2) กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบคน เป็นผู้เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน เป็นผู้เสนอ โดยทั่วไปจะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ยังไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการรับฟังความ

คิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้มีประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับฯ ข้อ 114 และ 2. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ 110 วรรคสี่

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ชะลอการบรรจุระเบียบวาระฯ และ 2. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ 110 วรรคสี่

(3) ร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน เป็นผู้เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเป็นผู้เสนอ โดยทั่วไปจะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ยังไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้มีประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับฯ ข้อ 114 และ 2. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ 110 วรรคสี่

- กรณีที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า 1. ไม่เป็นร่าง

พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ชะลอการบรรจุระเบียบวาระฯ และ 2. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ 110 วรรคสี่

นอกจากการวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่แล้ว หากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ตามมาตรา 128 ของรัฐธรรมนูญ และข้อ 121 ของข้อบังคับการประชุม แล้ว ก็ต้องตรวจสอบ วิเคราะห์และเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยด้วยว่า เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ

(4) กรณีมีหนังสือแจ้งว่านายกรัฐมนตรีได้พิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินแล้ว จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ

(5) กรณีมีหนังสือแจ้งว่านายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า แจ้งให้ผู้เสนอทราบตามข้อบังคับฯ ข้อ 114

(6) กรณีมีหนังสือแจ้งว่าวุฒิสภาลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติ จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(7) กรณีมีหนังสือแจ้งว่าวุฒิสภาลงมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องด่วน

(8) กรณีมีหนังสือแจ้งว่าวุฒิสภาลงมติเห็นชอบให้ขยายเวลาการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติออกไปเป็นกรณีพิเศษ จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(9) กรณีคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ในการเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง นิติกรจะต้องมีการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญที่เสนอนั้นว่าได้ทำถูกต้องและเป็นไปตามที่ข้อ 127 ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรกำหนดไว้หรือไม่ โดยต้องมีการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญ คือ ต้องประกอบด้วยร่างเดิม ที่แสดงการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง ถ้ามีการแปรญัตติมีการแปรญัตติของมาตรานั้นเป็นอย่างไรและคณะกรรมการมีมติเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นอย่างไร หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ และในรายงานต้องมีการระบุเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติเป็นอย่างไร และในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็จะต้องปรากฏข้อสังเกตอยู่ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณาด้วย จากนั้นดำเนินการสรุปรายละเอียดและสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ก่อนเสนอความเห็นให้รองประธานสภา

ผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง พิจารณาและวินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องที่ คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว

(10) กรณีมีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการตามข้อสังเกตคณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ จะเสนอความเห็นให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เมื่อรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง วินิจฉัยสั่งการแล้ว จะต้องมีการ ติดตามความเคลื่อนไหวในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ และจัดเก็บข้อมูลลงในฐานข้อมูล เพื่อสืบค้นต่อไป

#### 4.1.2 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร

การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรของรองประธาน สภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เกิดจากการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายหน้าที่และอำนาจ ให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรในการเป็นประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาเรื่อง ต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎร โดยในการปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ผู้ทำ หน้าที่ประธานของที่ประชุมจะต้องควบคุมการประชุมให้ดำเนินการไปด้วยความสงบเรียบร้อย และ ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎร จึงต้องมีความรอบรู้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และต้อง มีความรู้ความเข้าใจข้อกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบวาระการประชุมของ สภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละเรื่องจะมีการใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการพิจารณาที่มีความซับซ้อน และต้องพิจารณาทุกขั้นตอนให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพราะหากเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณานั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตรัสขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อาจส่งผลทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นถูกยื่นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ กลุ่มงานรอง ประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสนับสนุนและรองรับการ ปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะการทำหน้าที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติทั้งวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) และวาระที่สอง (วาระการพิจารณารายมาตรา) และวาระที่สาม (การลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ) จึงต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับร่าง พระราชบัญญัติที่พิจารณา ทั้งข้อมูลก่อนที่จะเริ่มการประชุม และข้อมูลในขณะที่มีการประชุมสภา ผู้แทนราษฎร ซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะเป็นผู้ทำ หน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูลทางกฎหมายและทางวิชาการให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ หนึ่ง ทั้งก่อนและระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิติกร จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ความเข้าใจ และมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สามารถทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลทางกฎหมายและทางวิชาการให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้สามารถดำเนินการควบคุมการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดไว้ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการไว้ ดังนี้

**ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนการศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร**

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น ตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อน โดยการพิจารณาจะต้องกระทำเป็นสามวาระ มีรายละเอียดดังนี้

#### 1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

วาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาหลักการทั่วไปของร่างพระราชบัญญัติว่าสมควรจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยจะมีการพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

(1) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยการแถลงหลักการและเหตุผล คณะรัฐมนตรีโดยรัฐมนตรีผู้ได้รับมอบหมาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย จะเป็นผู้แถลงหลักการและเหตุผลประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

(2) การอภิปราย เมื่อผู้เสนอได้แถลงหลักการและเหตุผลแล้ว โดยทั่วไปผู้เสนอจะอภิปรายและให้เหตุผลสนับสนุนการเสนอร่างพระราชบัญญัติของตนต่อเนื่อง และจากนั้นประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนการเสนอร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีก ฝ่ายนั้นก็สามรถอภิปรายซ้อนได้ นอกจากนั้นผู้ไม่สนับสนุนและไม่คัดค้านก็มีสิทธิอภิปรายได้ โดยไม่ต้องสลับและไม่นับเป็นวาระการอภิปรายของฝ่ายใด

(3) การให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติและเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและลงมติของสภาผู้แทนราษฎรว่าจะรับหลักการหรือไม่ สภาผู้แทนราษฎรจะแต่งตั้งให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาหรือจะส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรคณะใดคณะหนึ่งพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติ

(4) คณะรัฐมนตรีสามารถขอรับร่างพระราชบัญญัติไปพิจารณาก่อนรับหลักการได้ โดยในการพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติว่าจะรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่ คณะรัฐมนตรีอาจขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกินหกสัปดาห์นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติอนุมัติ

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือพ้นกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติอนุมัติ ให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

(5) การลงมติ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่งนั้น เมื่อการอภิปรายยุติลงและผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติได้อภิปรายสรุปเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว ประธานในที่ประชุมจะต้องขอให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยผลการลงมติ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ ร่างพระราชบัญญัตินั้นจะเข้าสู่การพิจารณาในวาระที่สองต่อไป แต่ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่รับหลักการจะเป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องตกไป

(6) ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้ผู้แทนราษฎรลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สองด้วย

## 2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณาเรียงลำดับมาตรา)

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับร่างพระราชบัญญัติและรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสั่งบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรา โดยสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และเมื่อได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ในการพิจารณารั้งนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ และเมื่อพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปแล้วถือว่าจบการพิจารณาในวาระที่สอง

นอกจากนั้น ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สองสภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทักท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการลงมติในวาระที่สามไว้ก่อน และส่งให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มติกรณีสั่งกล่าว

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคนจะวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง และเมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับแจ้งเรื่องการรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรีแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการลงมติในวาระที่สามต่อไป ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง เป็นการพิจารณารายละเอียดในแต่ละมาตราของร่างพระราชบัญญัติภายหลังจากที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ซึ่งการพิจารณาในวาระที่สองเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) การพิจารณาโดยคณะกรรมการ (คณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการสามัญ)

ภายหลังจากที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะมีมติว่าจะให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งหรือกรรมการเพิ่มเติมสภา ซึ่งโดยปกติจะเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมการเพิ่มเติมสภาจะกระทำต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติโดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และที่ประชุมอนุมัติ

การพิจารณาโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง อาจจะเป็นการตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรืออาจมีมติส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรคณะใดคณะหนึ่งพิจารณาก็ได้

คณะกรรมการวิสามัญหรือคณะกรรมการสามัญที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจะเป็นผู้พิจารณารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับโดยมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ แต่จะแก้ไขให้ขัดกับหลักการหรือเกินกว่ากรอบของหลักการที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการไว้แล้วไม่ได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการที่สภาผู้แทนราษฎรตั้งดังกล่าว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสិทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมได้ภายในกรอบของหลักการโดยเสนอเป็นคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งการเสนอคำแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องแปรญัตติเป็นรายมาตราด้วย

การพิจารณารายละเอียดร่างพระราชบัญญัติในแต่ละมาตรา ถ้าคณะกรรมการมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไรแล้ว กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมตินั้นมีสิทธิสงวนความเห็นของตนไว้เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอีกครั้ง ในขณะเดียวกันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอคำแปรญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตราใด ถ้าคณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติ

ของตน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมีสิทธิสงวนคำแปรญัตติเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อคณะกรรมการธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้วต้องเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นโดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ และในกรณีที่คณะกรรมการมีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่ระบุไว้ในรายงานด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเรียงตามลำดับมาตราต่อไป

### (2) การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานสภาผู้แทนราษฎรมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาเป็นการพิจารณาในชั้นคณะกรรมการและการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป ในการพิจารณาเรียงลำดับมาตราโดยกรรมการเต็มสภานี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะกรรมการทุกคนมีสิทธิขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้องเสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือ และการพิจารณาลงมติแต่ละมาตราโดยคณะกรรมการเต็มสภาถือเป็นการพิจารณาลงมติของสภาผู้แทนราษฎรด้วยในขณะเดียวกัน

ในทางปฏิบัติเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่งแล้ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมติให้พิจารณาในวาระที่สองโดยกรรมการเต็มสภาก็เท่ากับว่าเป็นการให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตราได้โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการที่สภาแต่งตั้งมาก่อน ซึ่งร่างพระราชบัญญัติที่พิจารณาในวาระที่สอง โดยกรรมการเต็มสภาส่วนใหญ่จะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญไม่มากและไม่สลับซับซ้อน ประกอบกับมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว สภาผู้แทนราษฎรจึงมีมติให้พิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาซึ่งหมายถึงการพิจารณาต่อเนื่องกันทั้งสามวาระในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง

### 3) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม (ขั้นลงมติ)

เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นในวาระที่สามโดยไม่มี การอภิปราย และให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเท่านั้น

กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับใด ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป แต่ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมติไม่เห็นชอบยอมเป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

#### 4) การพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ซึ่งการลงมติข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรจะลงมติหลังจากสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับใดแล้ว ก็จะลงมติต่อเนืองว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ โดยไม่มีการอภิปราย ซึ่งหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

#### 5) ผลของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

โดยทั่วไปการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำการพิจารณาเป็นสามวาระ ตามลำดับ คือ

วาระที่หนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็มีผลทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป แต่ถ้าสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ก็จะต้องพิจารณาในลำดับต่อไป

วาระที่สอง เป็นการพิจารณารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งจะเป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการที่สภาผู้แทนราษฎรตั้งขึ้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดเห็นว่าข้อความหรือถ้อยคำใดในร่างพระราชบัญญัตินั้นควรแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติต่อประธานคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วก็เสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยสภาผู้แทนราษฎรจะเริ่มพิจารณาตั้งแต่ชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงลำดับมาตรา และจะมีการอภิปรายได้เฉพาะที่มีการแก้ไขหรือที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือสงวนความเห็นไว้เท่านั้น

วาระที่สาม เมื่อพิจารณาในวาระที่สองเสร็จแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติในวาระที่สามว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ โดยไม่มีการอภิปราย ซึ่งจะมีผลดังนี้

1. สภาผู้แทนราษฎรไม่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ การลงมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป ไม่ต้องส่งให้วุฒิสภาพิจารณา

2. สภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา โดยให้มีสารบบลงวันที่สภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ทั้งนี้ วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ซึ่งวุฒิสภาสามารถจะได้ออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยระยะเวลาไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้งให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

**ขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร**

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ในขั้นของสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งมีการปฏิบัติงานในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ต้องศึกษา ค้นคว้า และจัดทำข้อมูลทางวิชาการ ข้อกฎหมาย และความเห็นทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนี้

#### 1) จัดทำสรุปวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ก่อนที่จะมีการประชุมในแต่ละสัปดาห์ นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะมีการจัดทำสรุปวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่อรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยพิจารณาระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในสัปดาห์นั้น ๆ ว่ามีระเบียบวาระที่เป็นร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) หรือวาระเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว (วาระที่สอง และวาระที่สาม ของสภาผู้แทนราษฎร) โดยหากเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง จะจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น เช่น มีลักษณะเป็นร่างกฎหมายใหม่หรือร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม สาระของร่างพระราชบัญญัติ มีร่างพระราชบัญญัติที่เป็นเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตบรรจุระเบียบวาระซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาไปในคราวเดียวกันหรือไม่ เป็นต้น ส่วนร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว จะต้องมีการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการ การแปรญัตติ การสงวนความเห็น และมติของคณะกรรมการเป็นเช่นไร การแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการเกินกว่าหลักการที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่งหรือไม่ มีข้อสังเกตของคณะกรรมการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นหรือไม่ เป็นต้น นอกจากนี้ ในสรุปวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีผลการประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อกฎหมายและข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่อรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้พิจารณาก่อนที่จะถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ๆ

2) จัดทำแนวทางการถกถามติของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง ในชั้นที่คณะกรรมการเสนอรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

(1) รูปแบบที่ 1 กรณีที่ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการไม่แก้ไข) แต่มีผู้ขอสงวน (กรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน หมายความว่า มาตรา นั้น คณะกรรมาธิการไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม คงตามร่างเดิมตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการในวาระที่ หนึ่ง แต่มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้แปรญัตติไม่เห็นด้วยกับ การไม่แก้เช่นนั้น และได้สงวนความเห็นหรือสงวนคำแปรญัตติของตนไว้ เพื่อจะได้ชี้แจงและแสดง ความคิดเห็นของตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ ได้พิจารณา และมีมติในमतรานัน ๆ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ จะไม่มีสิทธิในการอภิปรายนอกไปจาก ที่ได้มีการสงวนไว้

(2) รูปแบบที่ 2 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการแก้ไข) มีทั้งผู้ขอ สงวน (กรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม หมายความว่า มาตรา นั้น คณะกรรมาธิการมีการแก้ไขเพิ่มเติม มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้ แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภา ผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในमतรานันได้

(3) รูปแบบที่ 3 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการแก้ไข) ไม่มีผู้ขอ สงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม หมายความว่า มาตรา นั้น คณะกรรมาธิการมีการแก้ไข เพิ่มเติม แต่ไม่มีกรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการใน วาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร สามารถอภิปรายในमतรานันได้

(4) รูปแบบที่ 4 กรณีคณะกรรมการตัดออก แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่าง เดิม หมายความว่า มาตรา นั้น คณะกรรมาธิการมีการตัดออก ไม่มีกรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวน เห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่ สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคน ที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในमतรานันได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการ แก้ไขโดยการตัดमतรานันออก

(5) รูปแบบที่ 5 กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ มีทั้งผู้ขอสงวนและผู้ขอ สงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม หมายความว่า มาตรา นั้น เป็นมาตราที่ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับ หลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในमतรานันได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่ม มาตราขึ้นใหม่

(6) รูปแบบที่ 6 กรณีที่คณะกรรมการมีการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีผู้ขอสงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม หมายความว่า มาตรฐานนั้นเป็นมาตราที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีกรรมการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่

#### 4.2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นกลุ่มงานภายในของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรองรับการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 3 ประการ ดังที่ได้อธิบายไปแล้วในเบื้องต้น ซึ่งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่สำคัญใน 2 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงาน ได้แก่ 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และจากการที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 2 กระบวนการ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ

##### 4.2.1 ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงาน

###### 1) ปัญหาด้านระยะเวลาในการเสนอความเห็นทางกฎหมาย

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และการเสนอความเห็นทางกฎหมาย ทั้งเรื่องร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือการเสนอความเห็นทางกฎหมายในขณะที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มักจะเป็นกรณีที่มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่กระชั้นชิด หรือมีกำหนดเวลาตามกฎหมายให้ต้องดำเนินการ ทำให้ในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการดังกล่าว จะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่จำกัดแต่ข้อมูลที่นำเสนอเพื่อให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เพื่อพิจารณาจะต้องครบถ้วนและถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ ซึ่งนิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความเชี่ยวชาญในกฎหมายต่าง ๆ และสามารถคาดการณ์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถวางแผนในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

###### 2) ปัญหาด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นงานที่สำคัญและมีรายละเอียดในการปฏิบัติงานที่ต้องมีความถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในทุกขั้นตอน ทั้งในขั้นตอนการเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติ และขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีเงื่อนไข หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กระบวนการปฏิบัติงานจึงยังขาดระบบและกระบวนการที่เป็นรูปธรรม ขาดแนวทางมาตรฐานที่ชัดเจน ด้วยเหตุที่กระบวนการทำงานมีขั้นตอนการดำเนินงานซับซ้อนหลายประการ อาทิ ขั้นตอนการกลั่นกรองตรวจสอบข้อเท็จจริง การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายกับข้อเท็จจริง การสรุปเสนอความเห็น การประสานและติดตามความคืบหน้าของเรื่องไปยังหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงควรที่จะต้องมีแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน สามารถสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่หนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### 4.2.2 ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

##### 1) ปัญหาด้านทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นงานที่มีความสำคัญ ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับต้องดำเนินการภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด จึงเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเข้าใจในลักษณะเรื่องที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ละฉบับมีเนื้อหาสาระแตกต่างกันตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานล้วนต้องทำความเข้าใจ ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และดำเนินการสรุปเนื้อหาสาระของเรื่องให้เข้าใจง่าย เพื่อทราบรายละเอียดของเรื่องและตรวจสอบกลั่นกรองข้อเท็จจริงก่อนที่จะดำเนินการสรุปข้อเท็จจริงของเรื่องเป็นลำดับที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำข้อกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องมาปรับวินิจฉัยประกอบความเห็น พร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง พิจารณา ซึ่งนิติกรแต่ละคนในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ต่างมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ แนวทางการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ผลของการปฏิบัติงานในด้านดังกล่าวแตกต่างกัน ส่งผลต่อความรวดเร็วและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติงานของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

##### 2) ปัญหาด้านความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของผู้รับบริการ

กล่าวคือ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งนิติกรที่มีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการดังกล่าวมาข้างต้น ย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความพึงพอใจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการที่จะมอบหมายหรือสั่งการนิติกรคนใดคนหนึ่งให้ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ซึ่งหากเกิดกรณีเช่นนี้ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร และกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานในภาพรวมของ

องค์กรจากระดับย่อยคือ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จนถึงองค์กรระดับใหญ่คือระดับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

#### 4.3 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนงาน คือ 1. การตรวจสอบกลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และ 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าหากกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างเดียวกัน เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อภาพรวมของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร และเป็นไปตามยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management) และสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรในการเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อให้มุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่สนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่ประกอบด้วยรายละเอียดโดยสังเขปดังต่อไปนี้

##### บทที่ 1 บทนำ

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอถึงความสำคัญและความจำเป็นในการที่กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะมีคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กำหนดไว้ และสามารถรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยในบทที่ 1 จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญ
2. วัตถุประสงค์การศึกษา
3. ขอบเขตของการศึกษา
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
5. คำนียามศัพท์

## บทที่ 2 แนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอแนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา ที่จะนำเสนอถึงหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรหน้าที่และบทบาทของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 บัญญัติไว้ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โครงสร้างการบริหารราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานในระดับต่าง ๆ โดยในบทที่ 2 จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา
2. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
3. โครงสร้างการบริหารราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ

## บทที่ 3 หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน โดยจะเป็นการอธิบายว่าการปฏิบัติงานในกระบวนการงานนั้น ๆ เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ ประกาศ ตลอดจนข้อควรระวังหรือข้อสังเกตในการปฏิบัติงานแต่ละกระบวนการงาน ซึ่งจะเป็นการถ่ายทอดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้ศึกษาเอง เพื่อให้นิติกรกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สามารถนำแนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยในบทที่ 3 จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

1.1 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

1.2 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

2.1 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

2.2 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

#### บทที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติงาน

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอตัวอย่างในการปฏิบัติงานที่ผู้ศึกษาได้เคยปฏิบัติงานใน ภาระงานนั้น เพื่อให้สามารถเห็นถึงผลสำเร็จของงานที่ได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และ วิธีการ ซึ่งได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 3 โดยในบทที่ 4 จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

1.1 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภา ผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

1.2 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภา ผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

2. การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

2.1 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

2.2 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

#### บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะ เป็นบทสรุป และข้อเสนอแนะซึ่งผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อ การปฏิบัติหน้าที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในบทที่ 5 จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. บทสรุป

2. ข้อเสนอแนะ

## บทที่ 5

### บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษา และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 5.1 บทสรุป

การศึกษา เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เกิดจากการที่ผู้ศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ที่ถือว่าเป็นบุคคลที่มีภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการปฏิบัติภารกิจแทนประธานสภาผู้แทนราษฎรในหลายประการ โดยเฉพาะการพิจารณาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ และการปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นภารกิจงานที่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ ผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายและปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้เล็งเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในกระบวนการทั้ง 2 กระบวนการ นั้น เป็นงานที่มีความสำคัญทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการปฏิบัติงานของนิติกรแต่ละคนในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในกระบวนการเดียวกัน แต่ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในข้อมูลและความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติหน้าที่นิติกรในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ผู้ศึกษาจึงได้หาวิธีการที่จะทำให้การปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนการของนิติกรกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สามารถประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร ในการปฏิบัติงาน แต่มีผลของการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน มีทิศทางการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เข้าใจตรงกัน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง จึงได้มีแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกรของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งการมีคู่มือนี้ ถือเป็นการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเป็น SMART Parliament ภายใต้ค่านิยม S – Sophisticated กล่าวคือ การเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management) และสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรใน

การเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อให้มุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่สนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

### 5.1.1 ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการศึกษาการปฏิบัติงาน

จากการที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนงาน กล่าวคือ

#### 1) ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงาน

##### (1) ปัญหาด้านระยะเวลาในการเสนอความเห็นทางกฎหมาย

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และการเสนอความเห็นทางกฎหมาย ทั้งเรื่องร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือการเสนอความเห็นทางกฎหมายในขณะที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มักจะเป็นกรณีที่มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่กระชั้นชิด หรือมีกำหนดเวลาตามกฎหมายให้ต้องดำเนินการ ทำให้ในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนงานดังกล่าว จะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่จำกัดแต่ข้อมูลที่น่าเสนอเพื่อให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่งเพื่อพิจารณาจะต้องครบถ้วนและถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ ซึ่งนิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความเชี่ยวชาญในกฎหมายต่าง ๆ และสามารถคาดการณ์สถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถวางแผนในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

##### (2) ปัญหาด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นงานที่สำคัญและมีรายละเอียดในการปฏิบัติงานที่ต้องมีความถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในทุกขั้นตอน ทั้งในขั้นตอนการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และขั้นตอนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ซึ่งมีเงื่อนไข หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กระบวนการปฏิบัติงานจึงยังขาดระบบและกระบวนการที่เป็นรูปธรรม ขาดแนวทางมาตรฐานที่ชัดเจน ด้วยเหตุที่กระบวนการทำงานมีขั้นตอนการดำเนินงานซับซ้อนหลายประการ อาทิ ขั้นตอนการกลั่นกรองตรวจสอบข้อเท็จจริง การวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายกับข้อเท็จจริง การสรุปเสนอความเห็น การประสานและติดตามความคืบหน้าของเรื่องไปยังหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงควรที่จะต้องมีแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน สามารถสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่หนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

## 2) ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

### (1) ปัญหาด้านทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน

กล่าวคือ การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นงานที่มีความสำคัญ ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับต้องดำเนินการภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด จึงเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเข้าใจในลักษณะเรื่องที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ละฉบับมีเนื้อหาสาระแตกต่างกันตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานล้วนต้องทำความเข้าใจ ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และดำเนินการสรุปเนื้อหาสาระของเรื่องให้เข้าใจง่าย เพื่อทราบรายละเอียดของเรื่องและตรวจสอบกลั่นกรองข้อเท็จจริงก่อนที่จะดำเนินการสรุปข้อเท็จจริงของเรื่องเป็นลำดับที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำข้อกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องมาปรับวินิจฉัยประกอบความเห็น พร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง พิจารณา ซึ่งนิติกรแต่ละคนในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ต่างมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ แนวทางการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ผลของการปฏิบัติงานในด้านดังกล่าวแตกต่างกัน ส่งผลต่อความรวดเร็วและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติงานของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

### (2) ปัญหาด้านความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของผู้รับบริการ

กล่าวคือ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งนิติกรที่มีผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการดังกล่าวมาข้างต้น ย่อมส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความพึงพอใจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการที่จะมอบหมายหรือสั่งการนิติกรคนใดคนหนึ่งให้ปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ซึ่งหากเกิดกรณีเช่นว่านี้ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร และกระทบต่อความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานในภาพรวมขององค์กรจากระดับย่อยคือ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร จนถึงองค์กรระดับใหญ่คือระดับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## 5.1.2 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

จากปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ศึกษาได้พบจากการปฏิบัติงานใน 2 กระบวนการ คือ การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนี้

### 1) การพัฒนาการปฏิบัติงานจากตัวผู้ปฏิบัติงาน

การพัฒนาการปฏิบัติงานจากตัวผู้ปฏิบัติงานนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานที่สำคัญและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภา

ผู้แทนราษฎร ซึ่งปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่จะต้องสั่งสมองค์ความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงาน และนำเทคนิควิธีการ หรือข้อสังเกต ในการปฏิบัติงานในเรื่องนั้น ๆ มาใช้เพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการปฏิบัติงานทั้ง 2 ภารกิจงาน ซึ่งเมื่อผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ในรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม และระเบียบที่เกี่ยวข้อง จนสามารถนำความรู้มาอธิบาย หรือประกอบการปฏิบัติงาน หรือการให้ความเห็นได้อย่างถูกต้อง มีเทคนิคหรือข้อสังเกตในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ตลอดจนรู้แนวทางในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ย่อมทำให้นิติกร ผู้ปฏิบัติงานในภารกิจงานทั้ง 2 ภารกิจงาน เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะและสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง ได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือจากรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## 2) การพัฒนาการปฏิบัติงานโดยการใช้คู่มือการปฏิบัติงาน

ผู้ศึกษาเห็นว่าคู่มือการปฏิบัติงานเป็นการต่อยอดและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทั้งความรู้ใน รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม ระเบียบต่าง ๆ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน เทคนิค หรือข้อสังเกตต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน นำมาจัดทำและอธิบายในลักษณะของการเป็นคู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงถึงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน มีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือมีข้อสังเกตที่ควรทราบ ซึ่งนอกจากคู่มือการปฏิบัติงานจะอธิบายรายละเอียดเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และมีการอธิบายในลักษณะของแผนผังรูปภาพเพื่อแสดงขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงานในภาพรวมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

### (1) การนำคู่มือการปฏิบัติงานไปใช้

การพัฒนาการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร ใน 2 กระบวนการงาน ของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยการใช้คู่มือการปฏิบัติงานนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยในเบื้องต้นผู้ศึกษาจะได้มีการเผยแพร่คู่มือการปฏิบัติงานนี้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้นำมาปรับใช้กับการปฏิบัติงานใน 2 กระบวนการงาน ซึ่งหากพบว่าการปฏิบัติงานในกระบวนการงานใดสามารถลดขั้นตอนลงได้โดยไม่ทำให้งานนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาก็จะดำเนินการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานในคู่มือให้มีความเหมาะสม สะดวก และเป็นประโยชน์ต่อผู้นำคู่มือการปฏิบัติงานไปใช้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใน 2 กระบวนการงาน หรือผู้ที่มีความสนใจในเรื่องดังกล่าวสามารถศึกษาหรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้

## (2) การแก้ไขปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงาน

การมีคู่มือการปฏิบัติงานที่ถือว่าเป็นคู่มือการปฏิบัติงานที่ดีจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูล หรือข้อกำหนดให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ดังนั้น หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนด หรือมีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการปฏิบัติงานในขั้นตอนใด ผู้ศึกษาจะได้ดำเนินการปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลในคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้คู่มือการปฏิบัติงานนั้นมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ สามารถใช้ประโยชน์หรือปฏิบัติตามคู่มือได้อย่างแท้จริง

## 5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษา เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และพบปัญหาและอุปสรรคจากการปฏิบัติงานใน 2 กระบวนงาน ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติงานและองค์กร ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

### 5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติงาน กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ควรจะได้มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานว่าควรที่จะดำเนินการ หรือวางรูปแบบการปฏิบัติงานอย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติงานทั้ง 2 ภารกิจงาน มีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และระเบียบต่าง ๆ กำหนดไว้ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างเดียวกัน เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเหมือนกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ว่าการวินิจฉัยหรือการสั่งการของตนเองเป็นไปอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้แล้ว

### 5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร ดังนี้

#### 1) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎรควรจะได้มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ ข้าราชการภายในสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นกลุ่มงานที่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่ คล้ายกัน คือ กลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงาน หรือที่เรียกว่า ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เชิงลึก เพื่อสร้างความเข้าใจ มุมมอง หรือพัฒนาแนวปฏิบัติ

หรือทักษะ หรือวิธีการในการแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ และนำไปใช้ในการทำงานตามภารกิจงานของแต่ละกลุ่มงาน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกรในหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่าแต่ละสำนักควรได้รับการพัฒนากฎหมายเฉพาะใดเป็นพิเศษเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายนั้นและสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ประกอบการปฏิบัติงานในภารกิจขององค์กรเพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับบริการ นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในแต่ละสำนัก เพื่อให้แต่ละสำนักได้นำคู่มือการปฏิบัติงานนั้นไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้งานที่ได้มาตรฐาน มีผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพอย่างเดียวกัน สามารถพัฒนางานขององค์กรในระดับหน่วยงานภายในและขยายผลไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## บรรณานุกรม

- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, หน้า 146.
- ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์. (2543). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, หน้า 3-11.
- ปรีชา วัชรภักย์. (2545). กลไกเพื่อการปฏิรูประชาการ : การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. การวิจัยส่วนบุคคล นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา 2544-2545 สาขาการเมือง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 44. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วิชญ์ เครื่องงาม. (2540). การตีความรัฐธรรมนูญ. ใน หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.สมภาพ โทตระภักดิ์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), หน้า 351-358.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2551). การใช้และการตีความกฎหมายมหาชน. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561, จาก [http://web.krisdika.go.th/data/wcmdata/wcmid125/pakinaka\\_001worajet.pdf](http://web.krisdika.go.th/data/wcmdata/wcmid125/pakinaka_001worajet.pdf), หน้า 33-34.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2553). การเขียนคู่มือ. ใน การเขียนผลงานวิชาการและบทความ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: หจก. ภาพพิมพ์, หน้า 234-248.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน Work Manual กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, หน้า 6-10.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2565). แผนปฏิบัตินิติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2566, จาก [http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt\\_dl\\_link.php?nid=3027](http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt_dl_link.php?nid=3027), หน้า 38-39.
- อัครราทร จุฬารัตน. (2540). การตีความกฎหมาย. กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- อัศววัฒน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2558). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคนิคการให้ความเห็นทางกฎหมาย. โครงการอบรมหลักสูตร เรื่อง การพัฒนาข้าราชการในตำแหน่งนิติกรให้เป็นนักกฎหมายนิติบัญญัติ จัดโดย สำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2557 – 10 กรกฎาคม 2558.
- PDCA (Plan-Do-Check-Act). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2561, จาก <http://www.sanshin.co.th/PDCA.pdf>

ภาคผนวก



คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร  
กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นางสาวลักษณา นามเที่ยง  
นิติกรชำนาญการพิเศษ  
กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง  
สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## คำนำ

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการรองรับและสนับสนุนภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเชื่อมโยงถึงการทำหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้กับรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในขณะที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 119 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 10 บรรลุผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

การวินิจฉัยและการตัดสินใจในการทำหน้าที่ของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะต้องมีความถูกต้องและเป็นมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และงานด้านการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นผู้ทำหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงในงานทั้ง 2 ด้าน สมควรที่จะให้ความสำคัญในภารกิจดังกล่าว จึงได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือและแนวทางในการสนับสนุนภารกิจดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้กับรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และงานด้านการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ลักษณะนา นามเที่ยง  
ผู้จัดทำ

## สารบัญ

	หน้า
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>68</b>
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	68
2. วัตถุประสงค์การศึกษา	69
3. ขอบเขตของการศึกษา	69
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	70
5. คำนิยามศัพท์	
<b>บทที่ 2 แนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</b>	<b>71</b>
1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา	71
2. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	78
3. โครงสร้างการบริหารราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ	90
<b>บทที่ 3 หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน</b>	<b>98</b>
1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ	98
2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	118
<b>บทที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติงาน</b>	<b>141</b>
1. การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....	141
2. การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุน การทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....	155
<b>บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ</b>	<b>194</b>
1. บทสรุป	194
2. ข้อเสนอแนะ	195
<b>บรรณานุกรม</b>	<b>196</b>

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	93
ภาพที่ 2 โครงสร้างสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	94
ภาพที่ 3 โครงสร้างการบังคับบัญชาของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร	96
ภาพที่ 4 เส้นทางการดำเนินการก่อนบรรจุร่างพระราชบัญญัติ เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร	137
ภาพที่ 5 การปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง	138
ภาพที่ 6 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ	139
ภาพที่ 7 การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	140

## บทที่ 1 บทนำ

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 116 บัญญัติว่า “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา” และมาตรา 119 บัญญัติว่า “รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 10 ได้กำหนดถึงหน้าที่และอำนาจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎรไว้ให้มีหน้าที่และอำนาจช่วยประธานสภาผู้แทนราษฎรในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย ซึ่งจะเห็นว่าตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดไว้สอดคล้องกันคือกำหนดให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และจะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นว่ารองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภามอบหมายใน 2 ประการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะที่ผ่านมาประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญ คือ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในการดำเนินการพิจารณาและกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติในแต่ละขั้นตอน และการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และข้อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ซึ่งหากการวินิจฉัยหรือสั่งการในขั้นตอนใดไม่ถูกต้องแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นกลุ่มงานภายในของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลุ่มงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในการปฏิบัติการกิจด้านต่าง ๆ ได้แก่ การกิจด้านวิชาการและกฎหมาย และการกิจด้านเลขานุการและอำนวยการทั่วไป ซึ่งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้แก่ การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะต้องใช้ความรู้

ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติหรือประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการปฏิบัติงานยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากกระบวนการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงเห็นว่าหากมีคู่มือการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นแนวทางหรือมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน รูปแบบในการนำเสนองาน ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรค ก็จะเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้บรรลุผลสำเร็จ และเพื่อให้นิติกรกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ได้มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องและเป็นไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับส่วนงานย่อยที่จะมุ่งไปสู่การบริหารราชการที่ประสบความสำเร็จและบรรลุวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเป็นองค์กรที่มีบุคลากรที่มีความรอบรู้ มีทักษะ และสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญและเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ เพื่อสนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

## 2. วัตถุประสงค์การศึกษา

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนางานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

## 3. ขอบเขตของการศึกษา

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

#### 4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักกฎหมาย และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

4.2 มีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และมี “คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องตามหลักกฎหมาย และมีความเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

4.3 เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเป็น SMART Parliament ภายใต้คำนิยาม S – Sophisticated กล่าวคือการเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management) และสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กรในการเสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อให้มุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่สนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

#### 5. คำนิยามศัพท์

รัฐธรรมนูญ หมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ข้อบังคับการประชุม หมายถึง ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562

รองประธานสภา หมายถึง รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

## บทที่ 2

### แนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในคู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานใน 2 กระบวนงาน คือ การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ มีแนวคิด และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

#### 1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา

ในส่วนแนวคิดเกี่ยวกับระบบงานของรัฐสภา จะกล่าวถึงหน้าที่และอำนาจของ สภาผู้แทนราษฎร หน้าที่และบทบาทของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ตามที่รัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุม กำหนดไว้ กล่าวคือ

##### 1.1 หน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็น อำนาจที่มาจากประชาชนผู้ปกครองประเทศที่มาจากกาเลือกตั้งของประชาชนเป็นเพียงตัวแทนที่ ได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้งจำนวน 400 คน และมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวน 100 คน เพื่อเป็นตัวแทน ของประชาชนในการเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุม กำหนดไว้ ดังนี้

##### 1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

###### (1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่

ก. คณะรัฐมนตรี

ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน

ค. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายตาม หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

###### (2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ก. ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทักท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณา ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มามีกรณีดังกล่าว และมติของที่ประชุมร่วมกัน ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข. เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกิน 30 วันกำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ทั้งนี้ ไม่นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าวุฒิสภา ได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ค. ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายใน 20 วัน นับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

## 2) การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ และในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 105 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้นและให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และวุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย โดยนายกรัฐมนตรีจะต้องรอไว้ 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

### 3) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ยังมิได้ความเห็นชอบที่ตกไปด้วยเหตุอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาบรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปด้วยเหตุกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา หากรัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

### 4) การอนุมัติพระราชกำหนด

พระราชกำหนด คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นให้ใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังนั้น พระราชกำหนดจึงสามารถแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติได้ และเมื่อประกาศพระราชกำหนดในราชกิจจานุเบกษาแล้วจึงมีผลบังคับใช้ได้

#### (1) พระราชกำหนดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ก. พระราชกำหนดทั่วไป ตราขึ้นได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหวั่นไหวหรือหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

ข. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตรา ตราขึ้นในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน

#### (2) การพิจารณาพระราชกำหนด

ก. พระราชกำหนดทั่วไปคณะรัฐมนตรีต้องเสนอพระราชกำหนดทั่วไปต่อรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว

ข. พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตราคณะรัฐมนตรีต้องเสนอพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรและเงินตราต่อรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไปเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสามัญวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว แต่ถ้าเป็นการตราขึ้นในระหว่างสมัยประชุมจะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายใน 3 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ พระราชกำหนดที่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภาแล้ว จะมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ส่วนพระราชกำหนดที่ไม่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภา ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป ไม่

มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไประหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น และหากพระราชกำหนดนั้นมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล ซึ่งการไม่อนุมัติพระราชกำหนดมีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

### 5) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

#### (1) การตั้งกระทู้ถาม

การตั้งกระทู้ถาม คือ คำถามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตั้งคำถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย ทั้งนี้ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

#### (2) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ โดยมีมติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ที่ไม่สามารถเปิดอภิปรายทั้งคณะได้ คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ส่วนการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเสนอได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ส่วนการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 6 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเสนอได้

#### (3) การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรจะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้

#### 6) การตั้งคณะกรรมการธิการ

สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ หรือคณะกรรมการร่วมกัน เพื่อกระทำการพิจารณาขอเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมการสอบสวนขอเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับให้ขอเท็จจริง ส่งเอกสารหรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมการเรียก

#### 7) การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรี

ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

8) การอนุญาตให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปทำการสอบสวนในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในระหว่างสมัยประชุม

รัฐธรรมนูญได้กำหนดเกี่ยวกับความคุ้มกันของสมาชิกรัฐสภาไว้เป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่ตกอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

#### 9) การตราข้อบังคับการประชุม

รัฐธรรมนูญได้กำหนดเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและรองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอและพิจารณาและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

## 1.2 หน้าที่และบทบาทของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

รัฐธรรมนูญกำหนดให้รองประธานสภาคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตามมติของสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่ที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น รองประธานสภาจึงมีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ใน 2 ประการสำคัญ คือ

1) หน้าที่และอำนาจในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 114 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

2) หน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 119 ประกอบกับข้อบังคับการประชุม ซึ่งกำหนดไว้สอดคล้องกันคือกำหนดให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่ที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยจะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 (24 มีนาคม 2562 – 20 มีนาคม 2566) มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตามมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

1. นายชวน หลีกภัย ได้รับเลือกตามมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 1 (สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2562 ให้เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

2. นายสุชาติ ตันเจริญ ได้รับเลือกตามมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 2 (สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2562 ให้เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

3. นายศุภชัย โพธิ์สุ ได้รับเลือกตามมติของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 1 ครั้งที่ 2 (สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2562 ให้เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง

จากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุม รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง (นายสุชาติ ตันเจริญ) จึงมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ดังนี้

### 1) หน้าที่และอำนาจในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทย

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ที่ได้รับการลงมติเลือกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้มีตำแหน่งรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนั้น รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จึงต้องทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 114 และข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. 2563 ข้อ 21 กำหนดให้สมาชิกพึงพบปะเยี่ยมเยียน

เพื่อรับฟังเรื่องร้องทุกข์ และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน ทั้งต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเท่าเทียมกัน ซึ่งข้อบังคับการประชุม ข้อ 24 ได้กำหนดว่าก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานอาจอนุญาตให้สมาชิกปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด และให้ประธานสภาส่งเรื่องดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงภายในสามสัปดาห์ และแจ้งให้สมาชิกทราบ ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้นำปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมาหารือในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่สำคัญในอีกประการหนึ่ง

## 2) หน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

ในส่วนของหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายและการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จะแยกการปฏิบัติหน้าที่เป็น 2 ประการ กล่าวคือ

### (1) การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

การปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาเรื่องต่างๆ ผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมจะต้องปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการประชุมให้ถูกต้องและเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมกำหนดขั้นตอนและวิธีการไว้ นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา 119 วรรคสอง ยังกำหนดให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎรจะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้อบังคับการประชุม ข้อ 9(1) ก็กำหนดไว้สอดคล้องกันว่าในการทำหน้าที่ประธานของในที่ประชุม จะต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

### (2) การปฏิบัติหน้าที่กำกับการบริหารราชการในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติราชการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

1 การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติและพระราชกำหนด โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1/2562 เรื่อง มอบหมายหน้าที่และอำนาจให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่ ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2562 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ในงานที่เกี่ยวกับการกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด เรื่องประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด และงานอื่นใดที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะมอบหมาย

2. การปฏิบัติราชการแทนประธานสภาผู้แทนราษฎรในการกำกับดูแลงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 40/2563 เรื่อง มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติราชการ ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2563 โดยได้มอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติราชการในการกำกับการบริหารราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานด้าน

ประชาสัมพันธ์ งานด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา งานด้านงบประมาณ งานด้านการต่างประเทศ งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานอื่นใดที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะมอบหมาย ยกเว้นงานด้านพิธีการและงานที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎร

3. การปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร โดยประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ 18/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 โดยแต่งตั้งให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นประธานคณะกรรมการประสานงานร่วมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 12 คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล จำนวน 5 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นกรรมการประสานงานพรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาดำเนินการหรือประสานงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชุมและกิจการของสภา หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย ซึ่งที่ผ่านมาคณะกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมเพื่อพิจารณากรอบระยะเวลาและสาระสำคัญของเรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เช่น การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ การพิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่มีความสำคัญ เป็นต้น

## 2. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

### 2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

#### 1) มาตราที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอน ต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

**มาตรา 128** สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุม เกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็น หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของ คณะกรรมการ วิธิการประชุม การเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและ ร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การ เปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและ กรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ในข้อบังคับตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมการวิสามัญเพื่อ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กร เอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งใน สามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้ มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องกำหนดให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

**มาตรา 133** ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดย

- (1) คณะรัฐมนตรี
- (2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
- (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตาม

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วย การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

**มาตรา 134** ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราช บัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอัน เกี่ยวกับภาษีหรืออากร
- (2) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน
- (3) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ
- (4) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการ เงิน ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธาน คณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสอง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 135 ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ และในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทักท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา 134 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

## 2) มาตราที่เกี่ยวข้องหลังการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 136 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้วให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 139

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้ง ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา 137 เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(1) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81

(2) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(3) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81 ถ้าเป็นกรณีอื่นให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

นั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81 ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

การประชุมคณะกรรมการร่วมกันต้องมีกรรมการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำความในมาตรา 157 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าวุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 136 ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการตามมาตรา 81 ต่อไป

มาตรา 138 สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา 137 ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

(1) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรสำหรับกรณีการยับยั้ง ตามมาตรา 137 (2)

(2) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 137 (3)

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81

ภายใต้บังคับมาตรา 143 วรรคสี่ ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่ง ให้ลดเหลือสิบวันในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา 139 ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา 137 คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ไม่ได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

### 3) มาตราที่เกี่ยวข้องหลังการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของรัฐสภา

มาตรา 81 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา 145 ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ

ทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา 145 ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตามมาตรา 148 ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา 146 ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษา ร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา 147 ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบหรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาให้เป็นอันตกไป

บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

มาตรา 148 ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา 81

(1) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(2) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81

## 2.2 ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562

### 1) ข้อที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ 52 ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 110 ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบทที่ประกอบ ดังต่อไปนี้

- (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (3) บทที่วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอมาพร้อมบทที่ประกอบตามวรรคหนึ่ง

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา 133 (2) หรือ (3) ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภากำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ข้อ 111 ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา 133 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ

ข้อ 112 ในกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตีก่อนที่ประธานสภาส่งบรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ให้ผู้เสนอที่ลงชื่อไว้เดิมทุกคนร่วมลงชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติด้วย เว้นแต่เป็นการขอแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย

ข้อ 113 ร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้เลขาธิการจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นผู้เสนอและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุม

ข้อ 114 ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา 133 (2) และ (3) ของรัฐธรรมนูญ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้เสนอทราบ หากผู้เสนอไม่คัดค้านความเห็นของประธานสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันส่งคำแจ้ง ให้ถือ

ว่าไม่มีกรณีเป็นที่สงสัยตามมาตรา 134 ของรัฐธรรมนูญ ก็ให้ประธานสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว หากไม่พิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้เสนอทราบ

หากผู้เสนอแจ้งคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ข้อ 115 ให้ประธานสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณากรณีตามข้อ 114 วรรคสาม ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิกรณีดังกล่าว

การประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด และให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

## 2) ข้อที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ 116 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ 117 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวรรคหนึ่ง สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ 118 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามมาตรา 133 (2) และ (3) ของรัฐธรรมนูญ ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ 117 เมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ

เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือพ้นกำหนดเวลาที่รอการพิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บรรจรร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 119 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ

ข้อ 120 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ สภาจะให้คณะกรรมการการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรี ร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัด ทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ 121 การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มี สาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับ บุคคลประเภทรูปนั้นโดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด ทั้งนี้ วิธีการคัดเลือกและการเสนอชื่อให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภากำหนด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกินหนึ่งในหกของจำนวน กรรมการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญให้นำความในข้อ 91 วรรคหนึ่งและวรรค สาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 122 การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มี สิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้นำความในข้อ 121 (2) (3) และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 123 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาแล้ว หากคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้น อีก ถ้าสภามีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ในการเลือกตั้งคณะกรรมการ วิสามัญให้นำความในข้อ 122 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 124 การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มี สิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอและที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือ ทุพพลภาพ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อย กว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ 121 ต่อไป

ข้อ 125 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิก ผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธาน คณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ 127 เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้

แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการ และในกรณีที่คณะกรรมาธิการมีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมาธิการเห็นว่ามีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ 105 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 128 ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ และในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่ในการพิจารณาในวาระที่สอง ถ้าสภาได้ลงมติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดและประธานสภาเห็นเอง หรือมีสมาชิกทั่วทั้งต่อประธานสภาโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาสั่งระงับการลงมติในวาระที่สามไว้ก่อน และส่งไปที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมาธิการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการณดังกล่าว และให้นำความในข้อ 114 และข้อ 115 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 129 เมื่อประธานสภาได้รับแจ้งเรื่องการรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรีตามข้อ 128 แล้ว ให้สภาดำเนินการลงมติในวาระที่สามต่อไป แต่ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้รับรองก็ให้สภาดำเนินการแก้ไข เพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ข้อ 130 ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมาธิการ และประธานมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมาธิการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาเป็นการพิจารณาในชั้นคณะกรรมาธิการ และการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ 131 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมาธิการที่มีการสงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 132 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 131 จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ 133 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีกรรมาธิการ

ข้อ 134 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่ง ไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ 135 ร่างพระราชบัญญัติใดต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติมาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญเมื่อกำหนดเวลาตามมาตรา 138 ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป สมาชิกอาจเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้ยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นขึ้นเพื่อให้สภาพิจารณาลงมติ ยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณา เว้นแต่กรณียับยั้งร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา 271 (1) หรือ (2) ของรัฐธรรมนูญ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ข้อ 136 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา

ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ข้อ 137 ในกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอไปตามข้อ 136 ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน เพื่อให้สภาพิจารณาว่าจะเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภาหรือไม่

ถ้าสภาไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ประธานดำเนินการให้สภากำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกัน เมื่อสภาได้กำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกันแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานและร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อประธานสภา เพื่อให้สภาพิจารณาลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันเห็นว่ามีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณาและให้นำความในข้อ 105 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 138 ในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วมีข้อความผิดพลาด ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาของสภา ประธานสภาอาจขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้นำร่างพระราชบัญญัตินั้นมาพิจารณาทบทวน หากที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา ก็ให้ดำเนินการได้

การขอปรึกษาหรือญัตติตามวรรคหนึ่งต้องระบุประเด็นที่จะขอนำมาพิจารณา ทบทวนและให้เหตุผลที่ชัดเจน

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และให้กระทำในที่ประชุมสภา เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญต่อไป

ข้อ 139 ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาชะลอไว้สามวันเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเสนอความเห็นต่อประธานสภาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น มีข้อความขัดหรือแย้ง

ต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้ประธานสภาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ข้อ 140 เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง สภาหรือคณะกรรมการจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมก็ได้

2.3 ประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 โดยมีข้อที่เกี่ยวข้อง คือ

ข้อ 2 เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้ ด้วยก็ได้

(1) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(2) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

(3) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น

(4) การสำรวจความคิดเห็น

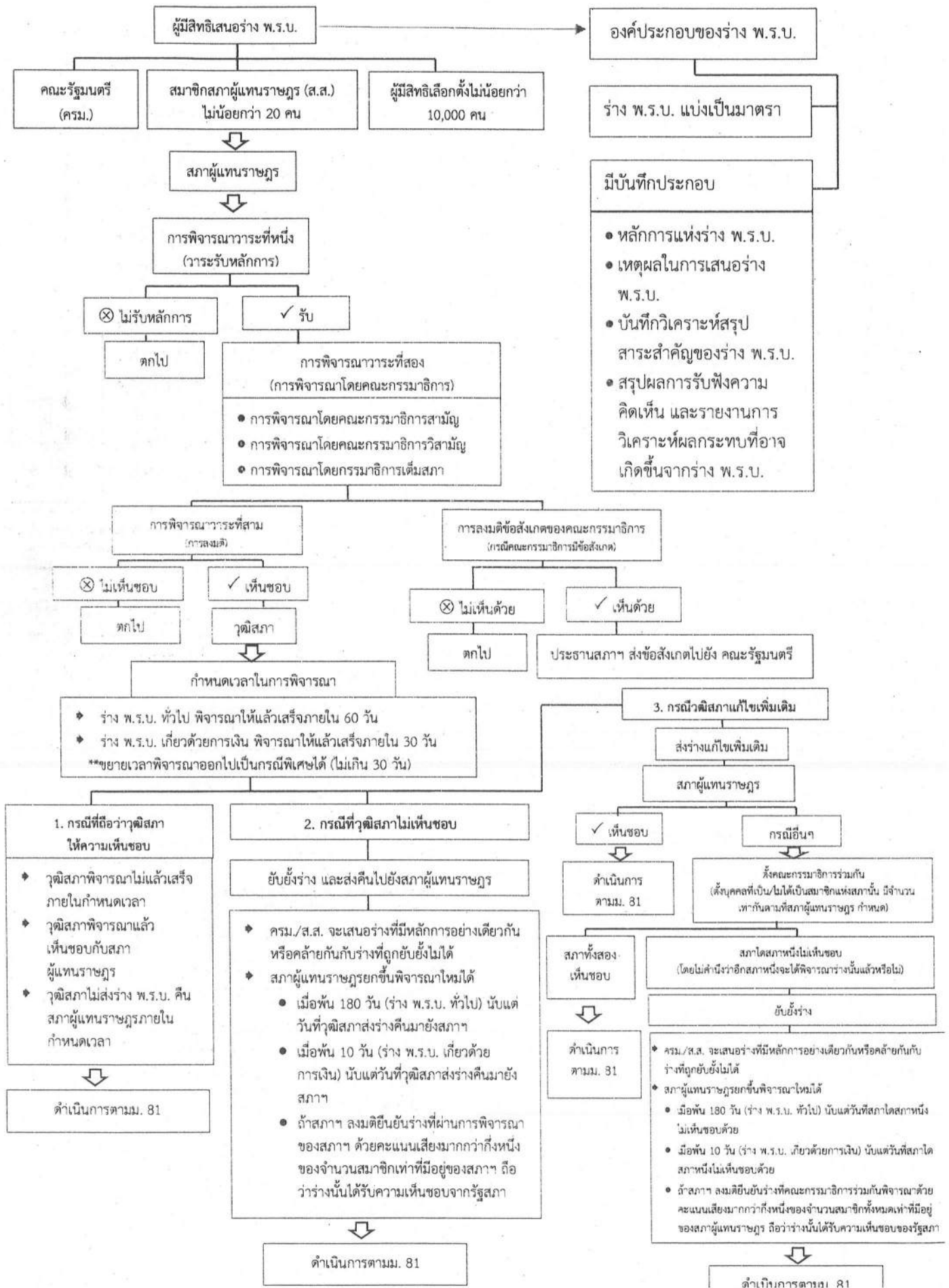
(5) วิธีการอื่นใดที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเหมาะสม โดยความเห็นชอบของประธานสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันขึ้นอีก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นในสาระสำคัญแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ 4 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามข้อ 2 และข้อ 3 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจมอบหมายให้หน่วยงานราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่รองรับการปฏิบัติงาน หรือแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาสามัญเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศนี้

### การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ



### 3. โครงสร้างการบริหารราชการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ

#### 3.1 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นไปตามความในมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 โดยมีส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563 ดังนี้

- |   |  |
|---|--|
| (1) สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร                | (2) สำนักงานเลขานุการ ก.ร.                 |
| (3) สำนักบริหารงานกลาง                          | (4) สำนักพัฒนาบุคลากร                      |
| (5) สำนักการคลังและงบประมาณ                     | (6) สำนักการพิมพ์                          |
| (7) สำนักรักษาความปลอดภัย                       | (8) สำนักประชาสัมพันธ์                     |
| (9) สถานีวิจัยกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา | (10) สำนักองค์การรัฐสภา<br>ระหว่างประเทศ   |
| (11) สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ             | (12) สำนักวิชาการ                          |
| (13) สำนักสารสนเทศ                              | (14) สำนักการประชุม                        |
| (15) สำนักกฎหมาย                                | (16) สำนักรายงานการประชุม<br>และขอเลข      |
| (17) สำนักกรรมาธิการ 1                          | (18) สำนักกรรมาธิการ 2                     |
| (19) สำนักกรรมาธิการ 3                          | (20) สำนักภาษาต่างประเทศ                   |
| (21) สำนักนโยบายและแผน                          | (22) สำนักบริการทาง<br>การแพทย์ประจำรัฐสภา |
| (23) สำนักงบประมาณของรัฐสภา                     |  |
- และมีส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกลุ่มงานขึ้นตรงต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้
- |   |   |
|---|---|
| (1) กลุ่มตรวจสอบภายใน                     | (2) กลุ่มงานประธานรัฐสภา                |
| (3) กลุ่มงานผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร | (4) กลุ่มงานเลขาธิการสภา<br>ผู้แทนราษฎร |

### อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และให้มีรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้ (ตามความในมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554) มีอำนาจหน้าที่

1. สนับสนุนการตรากฎหมาย
2. สนับสนุนการควบคุมและการบริหารราชการแผ่นดิน
3. สนับสนุนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ
4. สนับสนุนบทบาทภารกิจตามที่รัฐธรรมนูญ กฎหมายและข้อบังคับการประชุมสภากำหนด

### 3.2 แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดทิศทางของหน่วยงาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ประเด็นการพัฒนา (ประเด็นยุทธศาสตร์) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงานขององค์กรและเป็นเครื่องมือสื่อสารการถ่ายทอดกลยุทธ์ให้บุคลากรในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความรู้ความเข้าใจได้อย่างชัดเจนและมีรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

#### วิสัยทัศน์องค์กร

“สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็น SMART Parliament”

SMART Parliament หมายถึง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการโดยมีระบบที่ทันสมัยและมีขีดสมรรถนะสูง มีคุณธรรมจริยธรรมและความโปร่งใส พร้อมปรับเปลี่ยนไปสู่รัฐสภาดิจิทัล (Digital Parliament) เพื่อสนับสนุนงานของสถาบันนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยมีค่านิยมดังนี้

S – Sophisticated หมายถึง เป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรอบรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญเป็นมืออาชีพด้านนิติบัญญัติ และสามารถปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ในประเทศและสถานการณ์โลกได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Risk and Change Management)

M – Moral & Ethics หมายถึง เป็นองค์กรที่ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรม มีค่านิยม และวัฒนธรรมสุจริต มีความผาสุกในการปฏิบัติงาน

A – Accountability & Transparency หมายถึง เป็นองค์กรธรรมาภิบาล (Good governance) มีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนึงถึงหลักความเสถียรและผลกระทบต่อสังคม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นความโปร่งใสและตรวจสอบได้

R – Resilient & Competitive หมายถึง เป็นองค์กรที่ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีความสามารถในการแข่งขันตามระบบราชการ 4.0 คือ มีการทำงานอย่างเปิดกว้าง

และเชื่อมโยงถึงกัน (Open & Connected Government) มีการทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen – Centric Government) มีการผสมพลังภาคีและเครือข่ายกับทุกภาคส่วน ทั้งในและต่างประเทศ (Collaboration)

T – Technology & Digital transformation หมายถึง เป็นองค์กรรัฐสภาดิจิทัลที่สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม ข้อมูลสารสนเทศ และทุนมนุษย์

#### พันธกิจองค์กร

1. เสริมสร้างกระบวนการนิติบัญญัติให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล
2. เสริมสร้างบทบาทความร่วมมือในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันนิติบัญญัติ
4. บริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง (HPO) และแข่งขันได้ด้วยนวัตกรรม

(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565, น. 38-39)

โครงสร้างส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร



ภาพที่ 1 โครงสร้างส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

### 3.3 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีการแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่

1. กลุ่มงานบริหารทั่วไป
2. กลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
3. กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
4. กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง
5. กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์



ภาพที่ 2 โครงสร้างสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

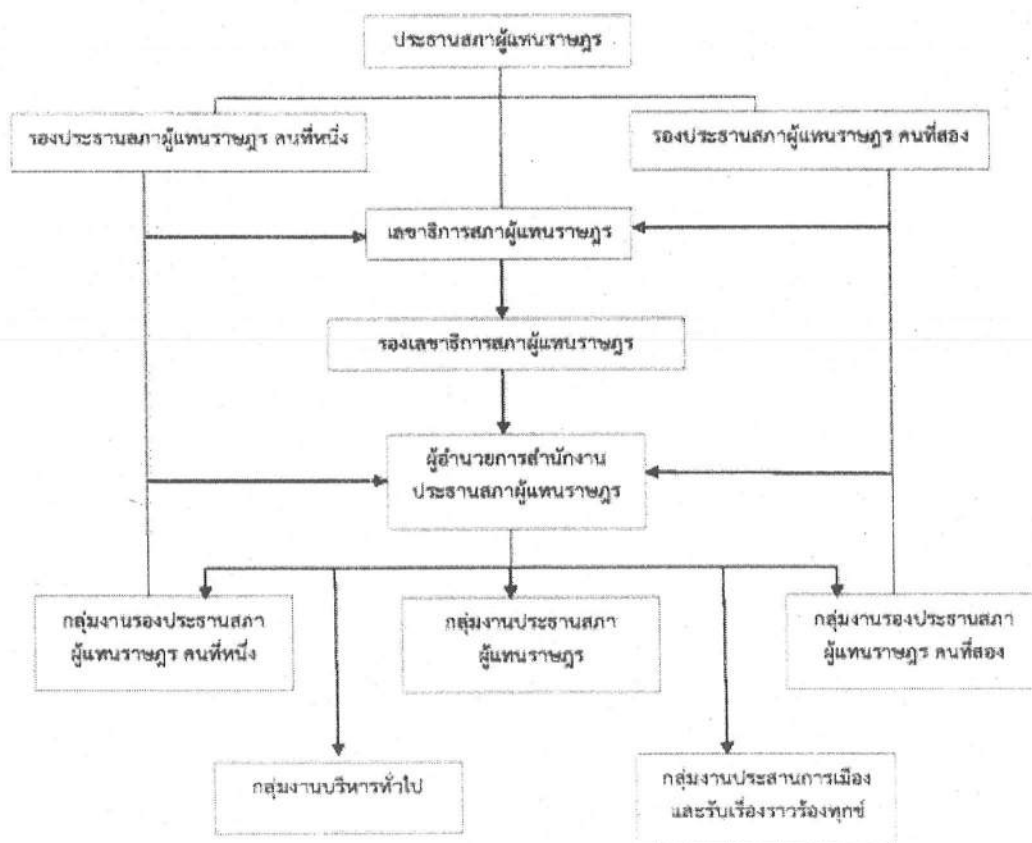
โดยสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563 ดังนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง คณะทำงานทางการเมืองและคณะกรรมการประสานงานของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎร
- 2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปของการประชุมประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎร
- 3) วิเคราะห์และเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ในการกำหนดนโยบาย การประสานนโยบาย และการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย

- 4) วิเคราะห์และเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับงานในหน้าที่
- 5) ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการและกฎหมายเกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรี
- 6) ดำเนินการเกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีเป็นที่สงสัยว่าการพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา เรื่องใด ๆ อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญหลายคณะ
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบระเบียบที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด เกี่ยวกับการตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการและเลขานุการประจำคณะกรรมการ
- 8) ประสานงานกับคณะรัฐมนตรี วุฒิสภา หน่วยงาน องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ราชการของรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
- 9) ค้นคว้าทางวิชาการและกฎหมาย และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงทั้งในและต่างประเทศ
- 10) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของประธานรัฐสภาในการเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัย
- 11) ดำเนินการรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือร้องเรียนของประชาชน และวิเคราะห์สรุป ความเห็นก่อนนำเสนอประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- 12) ดำเนินการจัดเก็บและพัฒนาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับงานเรื่องราวร้องทุกข์ หรือ ร้องเรียนของประชาชน
- 13) ดำเนินการจัดเก็บเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- 14) ดำเนินการเกี่ยวกับการสรุปและเผยแพร่ผลงานของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- 15) ดำเนินการประสานงานเกี่ยวกับพระราชพิธี งานรัฐพิธีและงานพิธีการของประธาน รัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
- 16) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการที่ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย
- 17) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรและ รองประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย
- 18) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มงาน คือ กลุ่มงานบริหารทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการด้านธุรการทั่วไปของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนัก งานพัสดุ ครุภัณฑ์ งบประมาณของสำนัก การรวบรวมจัดเก็บเอกสารสำคัญของข้าราชการในสำนัก กลุ่มงานประสานการเมืองและรับเรื่องราวร้องทุกข์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียน ร้องขอความเป็นธรรมโดยทั่วไป จัดเก็บและพัฒนาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับงานเรื่องราวร้องทุกข์ หรือร้องเรียนของประชาชน การเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของประธานรัฐสภาในการเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัย รวมถึงดำเนินการตามข้อหาหรือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น สำหรับในส่วนของกลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง จะมีลักษณะงานที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนภารกิจให้กับประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง คณะทำงานทางการเมืองและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานทั้งในด้านวิชาการและกฎหมาย ด้านเลขานุการ ด้านอำนวยความสะดวกและงานธุรการทั่วไป เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรให้มีประสิทธิภาพ

#### โครงสร้างการบังคับบัญชาของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร



ภาพที่ 3 โครงสร้างการบังคับบัญชาของสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร

### 3.4 หน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นหน่วยงานภายในของสำนักงาน ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563 ดังนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- 2) ดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเรื่องที่น่าเสนอรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- 3) ดำเนินการประสานงานและศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- 4) ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการและกฎหมาย และวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงทั้งในและต่างประเทศ
- 5) ดำเนินการจัดทำกำหนดการนัดหมาย ขั้นตอนการเข้าพบและตารางการปฏิบัติงานประจำวันและประจำสัปดาห์ รวมทั้งสรุปผลงานประจำสัปดาห์ของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- 6) ดำเนินการประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เกี่ยวกับพระราชพิธี งานรัฐพิธีและพิธีการต่าง ๆ
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มอบหมาย
- 8) ดำเนินการร่างคำถวายพระพรชัยมงคล สุนทรพจน์ สาร คำนิยม คำกล่าวเปิดงาน ปิดงาน คำอวยพร คำบรรยายทางวิชาการ เอกสารประกอบการบรรยายและบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ
- 9) ปฏิบัติงานด้านบริการและธุรการทั่วไปให้แก่รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง
- 10) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

### บทที่ 3 หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เกี่ยวกับการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ มีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน ดังนี้

#### 1. การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ให้แก่รองประธานนี้ จะมีการปฏิบัติงานตามลำดับเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยและสั่งการ ตั้งแต่การส่งบรรจุร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) และการส่งบรรจุรายงานของคณะกรรมการวิสามัญเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) โดยมีลำดับขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ดังนี้

##### 1.1 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

เมื่อมีแฟ้มร่างพระราชบัญญัติจากสำนักการประชุม เสนอมาตามขั้นตอนและลำดับการบังคับบัญชาเข้าสู่ระบบงานธุรการของกลุ่มงาน และผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มอบหมายนิติกรให้เป็นผู้ดำเนินการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพื่อประกอบการพิจารณาของรองประธาน จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติเสนอมาทตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 และข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 หรือไม่

- ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติคือใคร
- เอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติครบถ้วนหรือไม่ คือ ตัวร่างพระราชบัญญัติและมีบันทึกประกอบ (บันทึกหลักการของร่างพระราชบัญญัติ เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ)
- มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 และมีสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ

### หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ผู้เสนอ	สิ่งที่ต้องพิจารณา	ข้อสังเกต
1. กรณีคณะรัฐมนตรี	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ตัวร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- หลักการของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาทจะมีบันทึกประกอบครบถ้วน และโดยทั่วไปจะขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน ซึ่งในการวินิจฉัยว่าเป็นเรื่องด่วนหรือไม่ จะเป็นอำนาจของประธานสภา ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 23 วรรคสอง (ในกรณีนี้เป็นอำนาจของรองประธานสภาเป็นผู้วินิจฉัย)</li> </ul>
2. กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ตัวร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- หลักการของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาทยังไม่มี การรับฟังความคิดเห็น และไม่มีสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ</li> </ul>
3. กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ (มีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเรียบร้อยแล้ว)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ตัวร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- หลักการของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมาทยังไม่มี การรับฟังความคิดเห็น และไม่มีสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ</li> </ul>

ผู้เสนอ	สิ่งที่ต้องพิจารณา	ข้อสังเกต
	- สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ	
<p><b>หมายเหตุ :</b></p> <p>กรณีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติตาม 2 และ 3 โดยทั่วไปจะยังไม่มีกรรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 และไม่มีสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องดำเนินการตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 (กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)</p>		

## 2) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 หรือไม่

ข้อสังเกต : การวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะมีผลถึง

1. ระยะเวลาในการพิจารณาของวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 136
2. ระยะเวลาที่ร่างพระราชบัญญัติถูกยับยั้งไว้ และสภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นพิจารณาใหม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 138
3. ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ หรือร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอ หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้น ตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมกำหนดว่าจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ซึ่งส่งผลให้ต้องส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองเสียก่อน ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นนายกรัฐมนตรีได้ให้คำรับรองและส่งกลับมายังสภาผู้แทนราษฎรก็จะถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นครบองค์ประกอบในการเสนอและประธานสภาผู้แทนราษฎรสามารถวินิจฉัยและสั่งการให้บรรจุระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่หากนายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินดังกล่าว ก็ถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นไม่ครบองค์ประกอบในการเสนอไม่สามารถเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้ ซึ่งผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินสามารถคัดค้านความเห็นของประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่ตนเองเสนอนั้นไม่ได้มีลักษณะของร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ซึ่งหากมีการคัดค้านในกรณีเช่นนี้ จะเป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

3) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือไม่

ข้อสังเกต : การวินิจฉัยนี้จะมีผลถึงจำนวนกรรมการวิสามัญที่กำหนดให้ต้องตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง เพื่อร่วมเป็นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติด้วย โดยต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 128 และข้อบังคับการประชุม ข้อ 121

4) สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

- ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติคือใคร มีร่างพระราชบัญญัติและเอกสารประกอบครบหรือไม่
- เป็นการเสนอกฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใด
- จำนวนกี่มาตรา
- เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติโดยสรุป
- เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่
- เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือไม่
- มีร่างพระราชบัญญัติในทำนองเดียวกันหรือไม่

5) จัดทำบันทึกสรุปความเห็น พร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา กรณีร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 เสนอผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ดังนี้

แนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานกรณีร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

แนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา		
ผู้เสนอ	ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน	ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
1. คณะรัฐมนตรี	1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 2. อนุญาตบรรจुरะเบียบวาระเป็นเรื่องด่วนตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ	1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 2. อนุญาตบรรจुरะเบียบวาระเป็นเรื่องด่วนตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน	1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 114 2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ 110 วรรคสี่	1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่

แนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา		
ผู้เสนอ	ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงิน	ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงิน
3. กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน	1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ให้แจ้งผู้เสนอ ทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการ ประชุม ข้อ 114 2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่	1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่
<p><b>หมายเหตุ :</b></p> <p>หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 128 ด้วย เนื่องจากจะมีผลต่อสัดส่วนของกรรมาธิการวิสามัญที่สภาผู้แทนราษฎรจะได้ตั้งขึ้นหากสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง</p> <p><b>ข้อสังเกต :</b></p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ จะเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ในทันที ซึ่งแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ที่ยังไม่สามารถเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ จนกว่าจะได้มีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายแล้ว หรือหากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ก็จะต้องได้รับคำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรีก่อน ร่างพระราชบัญญัติจึงจะครบองค์ประกอบในการเสนอ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ 110</p>		

6) จัดทำแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว

โดยเสนอความเห็นพร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาให้อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่

7) จัดทำแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว

โดยเสนอความเห็นพร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาให้อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่

8) จัดทำแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและไม่ได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว

โดยเสนอความเห็นพร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา ให้แจ้งผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติทราบ

9) เมื่อรองประธานได้วินิจฉัยแล้ว เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักการประชุม

10) ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับกำหนดวันประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

## สรุปแนวทางการวินิจฉัยสั่งการของรองประธานสภา

แนวทางการวินิจฉัยสั่งการในกรณีต่าง ๆ	ผู้เสนอ		
	คณะรัฐมนตรี	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน
<p>1. กรณีร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>1.1 กรณีเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>1.2 กรณีไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>หมายเหตุ : ในขั้นตอนการวินิจฉัยในขั้นแรกนี้หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชนสตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชนสตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 128 ด้วย</p>	<p>1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134</p> <p>2. อนุญาตบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วนตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ</p> <p>1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134</p> <p>2. อนุญาตบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วน ตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ</p>	<p>1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 114</p> <p>2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่</p> <p>1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134</p> <p>2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่</p>	<p>1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 114</p> <p>2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่</p> <p>1. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134</p> <p>2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่</p>

แนวทางการวินิจฉัยสั่งการในกรณีต่าง ๆ	ผู้เสนอ		
	คณะรัฐมนตรี	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน
2. กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน และมีการรับฟังความคิดเห็น และจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว	-	- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่	- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่
3. กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว 3.1 กรณีนายกรัฐมนตรีให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน  3.2 กรณีนายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน	-	- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่  - แจ้งผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติทราบ	- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่  - แจ้งผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติทราบ
ข้อสังเกต : ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ และเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินซึ่งต้องมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง โดยทั่วไปหากร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่ใช่ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีมีนโยบายหรืองบประมาณที่จะดำเนินการอยู่แล้ว นายกรัฐมนตรีมักจะไม่ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินนั้น ซึ่งจะทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่ครบองค์ประกอบในการเสนอ ทำให้ไม่สามารถบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ 110			

**รูปแบบ**  
**การเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ**  
**ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**  
**เพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

**1. กรณีคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ**



**บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

คณะรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) พร้อมด้วย  
 บันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ และเอกสารเกี่ยวกับการ  
 ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ  
 ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร  
 ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗(๑) โดย (เป็นการเสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับใด)...  
 จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา สาระคือ \_\_\_\_\_

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึง เป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวงเงินตามรัฐธรรมนูญ  
 มาตรา ๑๓๕ เนื่องจาก \_\_\_\_\_

และคณะรัฐมนตรีขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และ

๑. เป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๕
๒. อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องด่วนตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ

(.....)  
 ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(.....)  
 ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

หมายเหตุ - หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระหากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ  
 หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นให้รองประธานฯวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก  
 เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๘ ด้วย

2. กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ  
 2.1 กรณีเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ \_\_\_\_\_ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๐ ๒๒๔๖ ๔๐๒๐

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค \_\_\_\_\_  
 กับคณะ จำนวน \_\_\_\_\_ คน ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_ ต่อประธานสภา  
 ผู้แทนราษฎร พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้สภา  
 ผู้แทนราษฎรพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) โดยเป็นการ \_\_\_\_\_ (เสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติม  
 กฎหมายฉบับใด) \_\_\_\_\_ จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา มีสาระ คือ \_\_\_\_\_

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔  
 เนื่องจาก \_\_\_\_\_

ทั้งนี้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ไม่ได้มีเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและ  
 รายงานผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ  
 ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคท้าย กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระ  
 การประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) ในการพิจารณาความจำเป็นที่  
 จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตาม  
 หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ซึ่งเป็นไปตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร  
 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก  
 ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔

ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๔

๒. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

(\_\_\_\_\_) \_\_\_\_\_  
 ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(\_\_\_\_\_) \_\_\_\_\_  
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

หมายเหตุ : หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระหากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือ  
 พหุพิการ จะเสนอความเห็นเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ  
 หรือพหุพิการ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ด้วย

## 2.2 กรณีไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ \_\_\_\_\_ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๐ ๒๒๕๒ ๕๐๒๐

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค \_\_\_\_\_  
 กับคณะ จำนวน \_\_\_\_\_ คน ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_ ต่อประธานสภา  
 ผู้แทนราษฎร พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้สภา  
 ผู้แทนราษฎรพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) โดยเป็นการ \_\_\_\_\_ (เสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติม  
 กฎหมายฉบับใด) จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา มีสาระ คือ \_\_\_\_\_

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ  
 มาตรา ๑๓๔ เนื่องจาก \_\_\_\_\_

ทั้งนี้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ไม่ได้มีเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและ  
 รายงานผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ  
 ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคท้าย กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระ  
 การประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) ในการพิจารณาความจำเป็นที่  
 จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตาม  
 หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ซึ่งเป็นไปตามบกระกาศสภาผู้แทนราษฎร  
 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก  
 ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔
๒. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

(.....)

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(.....)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

หมายเหตุ : หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระหากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ  
 หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นเพื่อให้องประธานวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก  
 เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๘ ด้วย

3. กรณีกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ (มีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเรียบร้อยแล้ว)

3.1 กรณีเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๐ ๒๒๕๖ ๕๐๒๐

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน \_\_\_\_\_ คน เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๓) โดยเป็นการ (เสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอันใด) \_\_\_\_\_ จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา มีสาระ คือ \_\_\_\_\_

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ เนื่องจาก \_\_\_\_\_

ทั้งนี้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ไม่ได้มีเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคท้าย กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๓) ในการพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ซึ่งเป็นไปตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- ๑. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๔
- ๒. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

\_\_\_\_\_ ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

หมายเหตุ : หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นแจ้งให้รองประธานวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕๔ ด้วย

3.2 กรณีไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134



**บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๐ ๒๒๕๒ ๕๐๒๐

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน \_\_\_\_\_ คน  
 เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล  
 บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๓)  
 โดยเป็นการ (เสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม) \_\_\_\_\_ จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา มีสาระคือ

ตั้งนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ  
 มาตรา ๑๓๔ เนื่องจาก \_\_\_\_\_

ทั้งนี้ การเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ไม่ได้มีเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและ  
 รายงานผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ  
 ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคท้าย กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระ  
 การประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๓) ในการพิจารณาความจำเป็นที่  
 จะต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติให้เป็นไปตาม  
 หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด ซึ่งเป็นไปตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร  
 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก  
 ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- ๑. ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔
- ๒. ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

(\_\_\_\_\_)  
 ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(\_\_\_\_\_)  
 ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

หมายเหตุ : หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระหากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ  
 หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ จะเสนอความเห็นเพื่อให้องค์กรประชาชาตินิยามว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก  
 เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๘ ด้วย

4. กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงิน และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและ วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ \_\_\_\_\_ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยได้มีการเปิดเผยรายงานดังกล่าวผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ รัฐสภาเสร็จเรียบร้อยแล้ว คือ ร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค \_\_\_\_\_

กับคณะ จำนวน \_\_\_\_\_ คน เป็นผู้เสนอ (กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ)

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน \_\_\_\_\_ คน

เข้าชื่อเสนอ (กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เป็นผู้เสนอ)

โดยเป็นการ \_\_\_\_\_ (เสนอกฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับใด) \_\_\_\_\_ มีสาระ คือ \_\_\_\_\_

ซึ่งไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้ฉบับนี้ จึงครบเงื่อนไขการเสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ และข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องเสนอใหม่

(.....)

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(.....)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

5. กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

เลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งเรื่องนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คือ ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค \_\_\_\_\_

กับคณะ จำนวน \_\_\_\_\_ คน เป็นผู้เสนอ (กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ)

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน \_\_\_\_\_ คน

เข้าชื่อเสนอ (กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เป็นผู้เสนอ)

โดยมีสาระ คือ \_\_\_\_\_

และคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติฯ เสร็จแล้ว พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัตินั้นเพื่อให้สภาทราบด้วย ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๓๐ ประกอบข้อ ๑๓๓

ร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงครบองค์ประกอบของการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๓ ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๓๐ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่

(\_\_\_\_\_)

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(\_\_\_\_\_)

ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

6. กรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงินและไม่ได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

เลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งเรื่องนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาและไม่รับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คือ ร่างพระราชบัญญัติ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค \_\_\_\_\_

กับคณะ จำนวน \_\_\_\_\_ คน เป็นผู้เสนอ (กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ)

ซึ่งนาย/นาง/นางสาว \_\_\_\_\_ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน \_\_\_\_\_ คน

เข้าชื่อเสนอ (กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เป็นผู้เสนอ)

โดยมีสาระ คือ \_\_\_\_\_

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงไม่ครบองค์ประกอบของการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- แจ้งผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติทราบ

(\_\_\_\_\_)

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(\_\_\_\_\_)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

**ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง**  
**ก่อนการบรรจุร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**  
**เพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

**1. รัฐธรรมนูญ**

- มาตรา 128 (ร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการ หรือทุพพลภาพ)

- มาตรา 133 (ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ)

- มาตรา 134 (ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน)

**2. ข้อบังคับการประชุม**

- ข้อ 23 (การจัดลำดับของระเบียบวาระการประชุม)

- ข้อ 110 (เอกสารประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติ)

- ข้อ 111 (ร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อบกพร่อง)

- ข้อ 112 (การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ)

- ข้อ 113 (การจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ)

- ข้อ 114 (การแจ้งและการคัดค้านร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน)

- ข้อ 115 (การประชุมร่วมกันของประธานสภาและประธานคณะกรรมการการสามัญทุกคณะ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน)

**3. ประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562**

- ข้อ 2 (ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ในรูปแบบต่าง ๆ)

- ข้อ 4 (คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)

**1.2 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ  
ร่างพระราชบัญญัติ ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร  
เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

เมื่อมีแฟ้มรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจากสำนักการประชุม เสนอมาตามขั้นตอนและลำดับการบังคับบัญชาเข้าสู่ระบบงานธุรการของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มอบหมายนิติกรให้เป็นผู้ดำเนินการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพื่อประกอบการพิจารณาของรองประธาน จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบว่ารายงานของคณะกรรมการวิสามัญมีรายละเอียดตามที่ข้อบังคับการประชุม ข้อ 127 กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

- ร่างเดิมและคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง
- มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับการแปรญัตติ
- การสงวนคำแปรญัตติ หรือการสงวนความเห็นของคณะกรรมการ
- การรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ
- ข้อสังเกตของคณะกรรมการ
- เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่

2) สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

- เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติโดยสรุป
- จำนวนกี่มาตรา
- การแก้ไขของคณะกรรมการเป็นอย่างไร คือ แก้ไขเพิ่มเติม เพิ่มขึ้นใหม่ หรือตัดออก
- มีผู้แปรญัตติหรือไม่
- มีข้อสังเกตของคณะกรรมการหรือไม่

3) จัดทำบันทึกสรุปความเห็น พร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา เสนอผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

โดยเสนอความเห็นเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

4) เมื่อรองประธานได้วินิจฉัยแล้ว เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักการประชุม

5) ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับกำหนดวันประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

**รูปแบบ**  
**การเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ**  
**ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**  
**เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

- การเสนอความเห็นกรณีรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ



**บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ \_\_\_\_\_ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ \_\_\_\_\_

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ \_\_\_\_\_ (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ) \_\_\_\_\_  
 แจ้งว่าคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้เสนอรายงานของ  
 คณะกรรมการฯ พร้อมร่างพระราชบัญญัติ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา โดยคณะกรรมการมีการพิจารณาดังนี้
  - คณะกรรมการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา คือ มาตรา \_\_\_\_\_
  - คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา คือ มาตรา \_\_\_\_\_
  - คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา คือ มาตรา \_\_\_\_\_
  - คณะกรรมการตัดออก จำนวน \_\_\_\_\_ มาตรา คือ มาตรา \_\_\_\_\_

๒. ผู้เสนอคำแปรญัติ และมีการขอสงวนความเห็น (มี/ไม่มี)

๓. ข้อสังเกตของคณะกรรมการ (มี/ไม่มี)

๔. เป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๓๔ และเมื่อ  
 คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

(.....)

ตำแหน่ง \_\_\_\_\_

(.....)

ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

**ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**  
**ก่อนการบรรจุร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร**  
**เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

**ข้อบังคับการประชุม**

- ข้อ 23 (การจัดลำดับของระเบียบวาระการประชุม)
- ข้อ 127 (องค์ประกอบรายงานของคณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ)

## 2. การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

หลังจากที่รองประธานได้วินิจฉัยและสั่งการในการบรรจุร่างพระราชบัญญัติเพื่อเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทั้งในวาระที่หนึ่ง และวาระที่สอง แล้ว นิติกรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยแยกลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

### 2.1 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

ทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ จะมีการเผยแพร่ระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในสัปดาห์ต่อไปในเว็บไซต์ของรัฐสภา ซึ่งจะทำให้ทราบว่าจะมีร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเข้าสู่วาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ซึ่งจะปรากฏอยู่ในระเบียบวาระการประชุม เรื่องด่วน (กรณีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอและขอให้สภาพิจารณาเป็นเรื่องด่วน) เรื่องที่ค้างพิจารณา หรือเรื่องที่เสนอใหม่ ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 23 โดยนิติกรจะต้องดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) เมื่อทราบระเบียบวาระการประชุมในสัปดาห์ต่อไปว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับใดจะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินั้น ดังนี้

- ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติคือใคร
- เป็นการเสนอกฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใด
- จำนวนกี่มาตรา
- เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติโดยสรุป
- เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่
- เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือไม่
- มีร่างพระราชบัญญัติในทำนองเดียวกันหรือไม่ (เนื่องจากเมื่อถึงการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น ที่ประชุมอาจนำร่างพระราชบัญญัติในทำนองเดียวกันมารวมพิจารณารวมอภิปราย หรือรวมลงมติในคราวเดียวกัน)

- ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) คือ รัฐธรรมนูญ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

2) ติดตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ว่ามีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอย่างไร

โดยทั่วไปในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) วิปรัฐบาลจะมีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้น เช่น ไม่รับหลักการ หรือรับหลักการ โดยจะกำหนดจำนวนกรรมาธิการวิสามัญ กำหนดเวลาแปรญัตติ หรือหากร่างพระราชบัญญัติได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันหลายฉบับ จะมีมติกำหนดร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ใช้เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สองด้วย

ข้อสังเกต :

1. คณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 มีกำหนดการประชุมทุกวันจันทร์

2. การดำเนินการในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยทั่วไปจะดำเนินการตามมติวิปรัฐบาล ดังนั้น การติดตามมติของวิปรัฐบาลจะทำให้ทราบแนวทางการพิจารณาในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และเตรียมข้อกฎหมายหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้รองประธานทราบก่อนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

3) จัดทำสรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

(1) ข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ดังนี้

1. การพิจารณาของสภา

- การพิจารณาวาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับ และลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น และสภาจะให้คณะกรรมการพิจารณา ก่อนรับหลักการก็ได้ โดยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่สภามีมติ (ข้อ 117)

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 (2) และ (3) ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติรับหรือไม่รับหลักการ เมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่สภามีมติ เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือพ้นกำหนด 60 วัน ให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน (ข้อ 118)

2. การลงมติ

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป (ข้อ 134)

- ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง (ข้อ 119)

- ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง (ข้อ 117)

- การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ คือ คณะกรรมาธิการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญ และกรรมาธิการเต็มสภา (กรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้อีกเมื่อคณะรัฐมนตรี ร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 20 คน และที่ประชุมอนุมัติ) (ข้อ 120)

### 3. การตั้งคณะกรรมการวิสามัญ

- การเสนอชื่อกรรมาธิการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมาธิการ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 5 คน (ข้อ 91)

- ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกิน 1 ใน 4 ของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา (ข้อ 91)

4. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ดำเนินการดังนี้ (ข้อ 121)

(1) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมาธิการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

5. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้ดำเนินการดังนี้ (ข้อ 122)

(1) ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมาธิการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

6. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอและที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้ดำเนินการเลือกตั้งดังต่อไปนี้ (ข้อ 124)

(1) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภคนั้นโดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

#### 7. กำหนดเวลาแปรญัตติ

- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดระยะเวลาการแปรญัตติไว้ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดระยะเวลาแปรญัตติภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ หรือจะกำหนดระยะเวลาเป็นอย่างอื่นก็ได้ (ข้อ 125)

(2) ข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

#### 1. ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน (ข้อ 66 วรรคหนึ่ง)

คือ ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติ ซึ่งถ้ามีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้หนึ่งคน

#### 2. การขอแถลงหรือชี้แจงของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี (ข้อ 30)

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาต และสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

3. การมอบหมายบุคคลเข้าชี้แจงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี (ข้อ 76)

ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้

#### 4. การอภิปรายจะต้อง (ข้อ 69)

(1) อยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่

(2) ไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น

(3) ห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

(4) ห้ามแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด

(5) ห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

## 5. การประท้วง (ข้อ 71 วรรคหนึ่ง)

สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้อื่นและยกมือขึ้นพัน ศีรษะ ประธานต้องให้อีกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

## 6. การพาดพิง (ข้อ 71 วรรคสอง)

หากสมาชิกหรือรัฐมนตรีผู้ใด ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่น ได้อันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น ให้นำความในข้อ 71 วรรคหนึ่ง (การประท้วง) มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อประธานได้วินิจฉัยว่าเป็นการพาดพิง ก็ให้ผู้นั้นใช้สิทธิพาดพิงเพื่ออภิปรายชี้แจงได้

## 7. การถอนคำพูด (ข้อ 72)

เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 71 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตาม คำวินิจฉัยของประธานได้ หากผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของ ประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

## 8. ลักษณะการอภิปราย (ข้อ 67)

เป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ใน วาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้ ส่วนการอภิปรายที่ไม่สนับสนุนหรือ คัดค้านสามารถทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่นับว่าเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

9. หากประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุด อภิปรายก็ได้ (ข้อ 70)

10. หากประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที (ข้อ 77)

## 11. อำนาจของประธานในการรักษาระเบียบและความเรียบร้อย (ข้อ 182)

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับฯ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจ

(1) เตือน

(2) ห้ามปราม

(3) ให้ถอนคำพูด

(4) ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่

(5) ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม

(6) สั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ผู้ใดที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภา นำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อ 182 ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

## 12. อำนาจของประธานในการขอปรึกษาหารือที่ประชุม (ข้อ 32)

(1) ปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ

(2) กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม

(3) สั่งพักการประชุม

(4) เลื่อนการประชุม

## (5) เลิกการประชุม

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานสภา

ปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

## 13. หน้าที่และอำนาจของประธานโดยทั่วไป (ข้อ 9)

- (1) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
- (2) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา
- (3) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา
- (4) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
- (5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา
- (6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

## 14. การอภิปรายยุติ (ข้อ 73)

- (1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- (3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา
- 4) เสนอเอกสารทั้งหมดต่อผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน เพื่อนำเรียนรองประธานพิจารณาล่วงหน้าก่อนวันประชุมที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น
- 5) จัดเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

**รูปแบบ**  
**การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน**  
**ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ**  
**ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

เรื่อง	วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร			ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	วัน	ที่	เดือน พ.ศ.	
เรื่อง - เรื่องด่วน/เรื่อง เสนอใหม่	รายละเอียดของการพิจารณา			
	<p>- ร่างพระราชบัญญัติ... (ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)            (คณะรัฐมนตรี/สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ)            สาระสำคัญในการพิจารณา</p> <p>๑. เป็นการพิจารณาวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) หากที่ประชุมมีมติไม่รับหลักการ ร่างพรบ. นี้ตกไป</p> <p>๒. กฎหมายใหม่/แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับใด จำนวน มาตรา โดยกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญดังนี้</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>๓. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามมาตรา ๑๓๔ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>หมายเหตุ : หากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๘ จะแจ้งไว้ด้วย</p>			<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 133 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อนและจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(1) คณะรัฐมนตรี</p> <p>(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน</p> <p>เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>ในกรณีที่ว่าร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562</p> <p>ข้อ 52 ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมายต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ</p> <p>ข้อ 76 ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้</p> <p>ข้อ 91 การเลือกตั้งคณะกรรมการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน</p> <p>การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร		
วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p><b>มติวิปรัฐบาล</b></p> <p>๑. รับ/ไม่รับหลักการ (วาระที่หนึ่ง)</p> <p>๒. ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน .... คน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- รัฐบาล ... คน</li> <li>- พรรคร่วมรัฐบาล .... คน</li> <li>- พรรคร่วมฝ่ายค้าน ..... คน</li> </ul> <p>๓. กำหนดเวลาแปรญัตติ ..... วัน</p> <p>หมายเหตุ : หากมีร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมพิจารณารวมอภิปราย ไปพร้อมกันสภาจะต้องลงมติว่าจะใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สองด้วย</p>	<p>การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมการเท่ากับจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ</p> <p>ข้อ 116 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ</p> <p>ข้อ 117 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์นับแต่วันที่สภามีมติ</p> <p>ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง</p> <p>ข้อ 119 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง</p> <p>การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ</p> <p>ข้อ 120 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ สภาจะให้คณะกรรมการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้</p> <p>การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรี ร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติ โดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมอนุมัติคณะกรรมการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัด ทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>ข้อ 134 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่ง ไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร		
วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		<p>การลงมติ</p> <p>ข้อ 88 ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน</p>

**2.2 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม  
สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง  
(วาระพิจารณารายมาตรา)**

ทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ จะมีการเผยแพร่ระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรในสัปดาห์ต่อไปในเว็บไซต์ของรัฐสภา ซึ่งจะทำให้ทราบว่าเมื่อมีรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเข้าสู่วาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ซึ่งจะปรากฏอยู่ในระเบียบวาระการประชุม เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 23(4) โดยนิติกรจะต้องดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) เมื่อทราบระเบียบวาระการประชุมในสัปดาห์ต่อไปว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับใดจะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินั้น ดังนี้

- เป็นการเสนอกฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใด
- จำนวนกี่มาตรา
- เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติโดยสรุป
- เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่
- การแก้ไขของคณะกรรมการในแต่ละมาตราเป็นอย่างไร
- มีการสงวนความเห็นของกรรมการ หรือสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือไม่
- มีข้อสังเกตของคณะกรรมการหรือไม่

2) ติดตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ว่ามีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอย่างไร

โดยทั่วไปในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) วิปรัฐบาลจะมีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้น เช่น เห็นชอบรายมาตราตามคณะกรรมการ เห็นชอบวาระที่สาม และเห็นด้วยกับข้อสังเกต หรือจะมีมติอย่างอื่น ๆ ก็ได้

**ข้อสังเกต :**

1. คณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 มีกำหนดการประชุมทุกวันจันทร์

2. การดำเนินการในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยทั่วไปจะดำเนินการตามมติวิปรัฐบาล ดังนั้น การติดตามมติของวิปรัฐบาลจะทำให้ทราบแนวทางการพิจารณาในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และเตรียมข้อกฎหมายหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้รองประธานทราบก่อนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

3) จัดทำแนวทางการถามมติให้แก่รองประธานสภาในขณะทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) โดยมีรูปแบบในการถามมติแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) รูปแบบที่ 1 กรณีที่ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ ไม่แก้ไข) แต่มีผู้ขอสงวน (กรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม คงตามร่างเดิมตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการในวาระที่หนึ่ง แต่มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้แปรญัตติไม่เห็นด้วยกับการไม่แก้นั้น และได้สงวนความเห็นหรือสงวนคำแปรญัตติของตนไว้ เพื่อจะได้ชี้แจงและแสดงความคิดเห็นของตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ ได้พิจารณาและมีมติในมาตรฐานนั้น ๆ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ จะไม่มีสิทธิในการอภิปรายนอกไปจากที่ได้มีการสงวนไว้

(2) รูปแบบที่ 2 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ แก้ไข) มีทั้งผู้ขอสงวน (กรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้

(3) รูปแบบที่ 3 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ แก้ไข) ไม่มีผู้ขอสงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่ไม่มีกรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้

(4) รูปแบบที่ 4 กรณีคณะกรรมการตัดออก แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการตัดออก ไม่มีกรรมาธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการตัดมาตรฐานนี้ออก

(5) รูปแบบที่ 5 กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ มีทั้งผู้ขอสงวนและผู้ขอสงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานนั้นเป็นมาตราที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรานี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่

(6) รูปแบบที่ 6 กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีผู้ขอสงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรานั้นเป็นมาตราที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีกรรมการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรานี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่

4) จัดทำสรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

(1) ข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ดังนี้

#### 1. การพิจารณาของสภา

- สภาต้องพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ ส่วนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย (ข้อ 131)

- เมื่อได้พิจารณาจนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ (ข้อ 132)

#### 2. การลงมติ

- เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย (ข้อ 133)

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่สามไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป (ข้อ 134)

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่สามเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานสภาเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ต่อวุฒิสภา (ข้อ 136)

- กรณีคณะกรรมการมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้สภาลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการอภิปราย ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี (ข้อ 127 ประกอบข้อ 105)

(2) ข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน (ข้อ 66 วรรคหนึ่ง)  
คือ ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติ ซึ่งถ้ามีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้หนึ่งคน
2. การขอแถลงหรือชี้แจงของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี (ข้อ 30)  
หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมให้ประธานพิจารณาอนุญาต และสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน
3. การมอบหมายบุคคลเข้าชี้แจงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกฯ/รัฐมนตรี (ข้อ 76)  
ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้
4. การอภิปรายจะต้อง (ข้อ 69)
  - (1) อยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่
  - (2) ไม่ฟุ้งเฟ้อย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น
  - (3) ห้ามไม่ให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านในที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามไม่ให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต
  - (4) ห้ามแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด
  - (5) ห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น
5. การประท้วง (ข้อ 71 วรรคหนึ่ง)  
สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยืนและยกมือขึ้นพันศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด
6. การพาดพิง (ข้อ 71 วรรคสอง)  
หากสมาชิกหรือรัฐมนตรีผู้ใด ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น ให้นำความในข้อ 71 วรรคหนึ่ง (การประท้วง) มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อประธานได้วินิจฉัยว่าเป็นการพาดพิง ก็ให้ผู้นั้นใช้สิทธิพาดพิงเพื่ออภิปรายชี้แจงได้
7. การถอนคำพูด (ข้อ 72)  
เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 71 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้ หากผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

## 8. ลักษณะการอภิปราย (ข้อ 67)

เป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้ ส่วนการอภิปรายที่ไม่สนับสนุนหรือคัดค้านสามารถทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่จำเป็นต้องนับว่าเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

9. หากประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้ (ข้อ 70)

10. หากประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดหยุดพูดและนั่งลงทันที (ข้อ 77)

## 11. อำนาจของประธานในการรักษาระเบียบและความเรียบร้อย (ข้อ 182)

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับฯ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจ

(1) เตือน

(2) ห้ามปราม

(3) ให้ถอนคำพูด

(4) ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่

(5) ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม

(6) สั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้ ผู้ใดที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภานำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อ 182 ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

## 12. อำนาจของประธานในการขอปรึกษาหารือที่ประชุม (ข้อ 32)

(1) ปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ

(2) กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม

(3) สั่งพักการประชุม

(4) เลื่อนการประชุม

(5) เลิกการประชุม

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

## 13. หน้าที่และอำนาจของประธานโดยทั่วไป (ข้อ 9)

(1) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

(2) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภา

(3) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา

(4) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก

(5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา

(6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มิบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

## 14. การอภิปรายยุติ (ข้อ 73)

- (1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- (3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

5) เสนอเอกสารทั้งหมดต่อผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน เพื่อนำเรียนรองประธานพิจารณาล่วงหน้าก่อนวันประชุมที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น

6) จัดเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

## ข้อสังเกต :

1. สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 มีการกำหนดวันประชุมในวันพุธ และวันพฤหัสบดี โดยได้มีการวางหลักเกณฑ์ร่วมกันการประชุมร่วมกันในเบื้องต้น คือ วันพุธ เป็นการพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด และวันพฤหัสบดี เป็นการพิจารณากระทู้ถาม รายงานของคณะกรรมการที่พิจารณาญัตติ การพิจารณาญัตติ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (รายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรายงานต่อรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร)

2. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมในขั้นตอนของการออกกระเปียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมในสัปดาห์ต่อไป โดยทั่วไปจะดำเนินการแล้วเสร็จและประกาศใน เว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร ในวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ บุคคลทั่วไปได้ทราบและเตรียมข้อมูลสำหรับการประชุมในสัปดาห์ต่อไป

3. กรณีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำงานเดียวกันหลายฉบับรวมกัน หากมีร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอรวมอยู่ด้วย โดยทั่วไปสภาจะลงมติให้ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

4. กรณีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) หากเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ โดยไม่มีร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอรวมพิจารณาด้วย กรณีนี้คณะรัฐมนตรีอาจจะขอรับร่างพระราชบัญญัติไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติรับหรือไม่รับหลักการได้ ซึ่งเมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่สภามีมติ ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 118

5. การดำเนินการในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยทั่วไปจะดำเนินการตามมติวิปรัฐบาล ดังนั้น การติดตามมติของวิปรัฐบาลจะทำให้ทราบแนวทางการพิจารณาในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และเตรียมข้อกฎหมายหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้รองประธานทราบก่อนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

**รูปแบบ**  
**การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน**  
**ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ**  
**ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร		
วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p>4. เรื่องที่ คณะกรรมการ พิจารณาเสร็จแล้ว</p>	<p>- ร่างพระราชบัญญัติ.....(ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)  (คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง  พระราชบัญญัติ.....(ชื่อร่างพระราชบัญญัติ)  พิจารณาเสร็จแล้ว)</p> <p style="text-align: center;"><u>สาระสำคัญในการพิจารณา</u></p> <p>๑. เป็นการพิจารณาวาระ ๒ และวาระ ๓  หากที่ประชุมมีมติไม่เห็นชอบในวาระที่สาม  ร่างพรบ. นี้ตกไป</p> <p>๒. จำนวน ..... มาตรา โดยคณะกรรมการ  มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้</p> <p style="padding-left: 20px;">- คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ....  มาตรา คือ .....</p> <p style="padding-left: 20px;">- คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน ....  มาตรา คือ .....</p> <p style="padding-left: 20px;">- คณะกรรมการตัดออก จำนวน ....  มาตรา คือ .....</p> <p>๓. มี/ไม่มี ผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน ... คน</p> <p>๔. มี/ไม่มี ข้อสังเกตของคณะกรรมการ</p> <p>๕. เป็น/ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน  ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ และเมื่อ  คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็น/  ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <p>๖. สาระของร่างพระราชบัญญัติ คือ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562</p> <p>ข้อ 105 ในการพิจารณาของคณะกรรมการ  ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กร  อิสระ องค์กรอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควร  ปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของ  คณะกรรมการเพื่อให้สภาพิจารณา</p> <p>ในการพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้สภาลงมติว่า  เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการอภิปราย</p> <p>ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้  ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล องค์กร  อิสระ องค์กรอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ประธานสภาส่ง  ข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ  องค์กรอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทราบ คณะรัฐมนตรี ศาล  องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ  ตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุม  ทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุม</p> <p>ข้อ 127 วรรคสอง ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกต  ที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าว  นั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา  และให้นำความในข้อ 105 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 131 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการ  พิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้ว  พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะ  ถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการ  สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่มีการสงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่  ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร		
วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p><b>มติวิปรัฐบาล</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เห็นชอบรายมาตราตามคณะกรรมการธิการ</li> <li>- เห็นชอบวาระที่สาม</li> <li>- เห็นด้วยกับข้อสังเกต</li> </ul>	<p>การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 132 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 131 จบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณา ทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้ สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่</p> <p>ข้อ 133 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มี การอภิปราย</p> <p>ข้อ 134 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ข้อ 136 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา</p> <p>ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา</p> <p><b>การลงมติ</b></p> <p>ข้อ 78 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่จะต้องมีมติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบ เพื่อแสดงตนและตรวจสอบองค์ประชุมก่อนลงมติประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น</p> <p>ข้อ 82 การออกเสียงลงคะแนน นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกด้วย</p> <p>ข้อ 86 สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน</p> <p>ข้อ 87 วรรคหนึ่ง เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่</p> <p>ข้อ 88 ผู้ใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร		
วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
		ความในวรรคหนึ่งไม่ให้อำนาจบังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

**ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**  
**ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร**

**ข้อบังคับการประชุม**

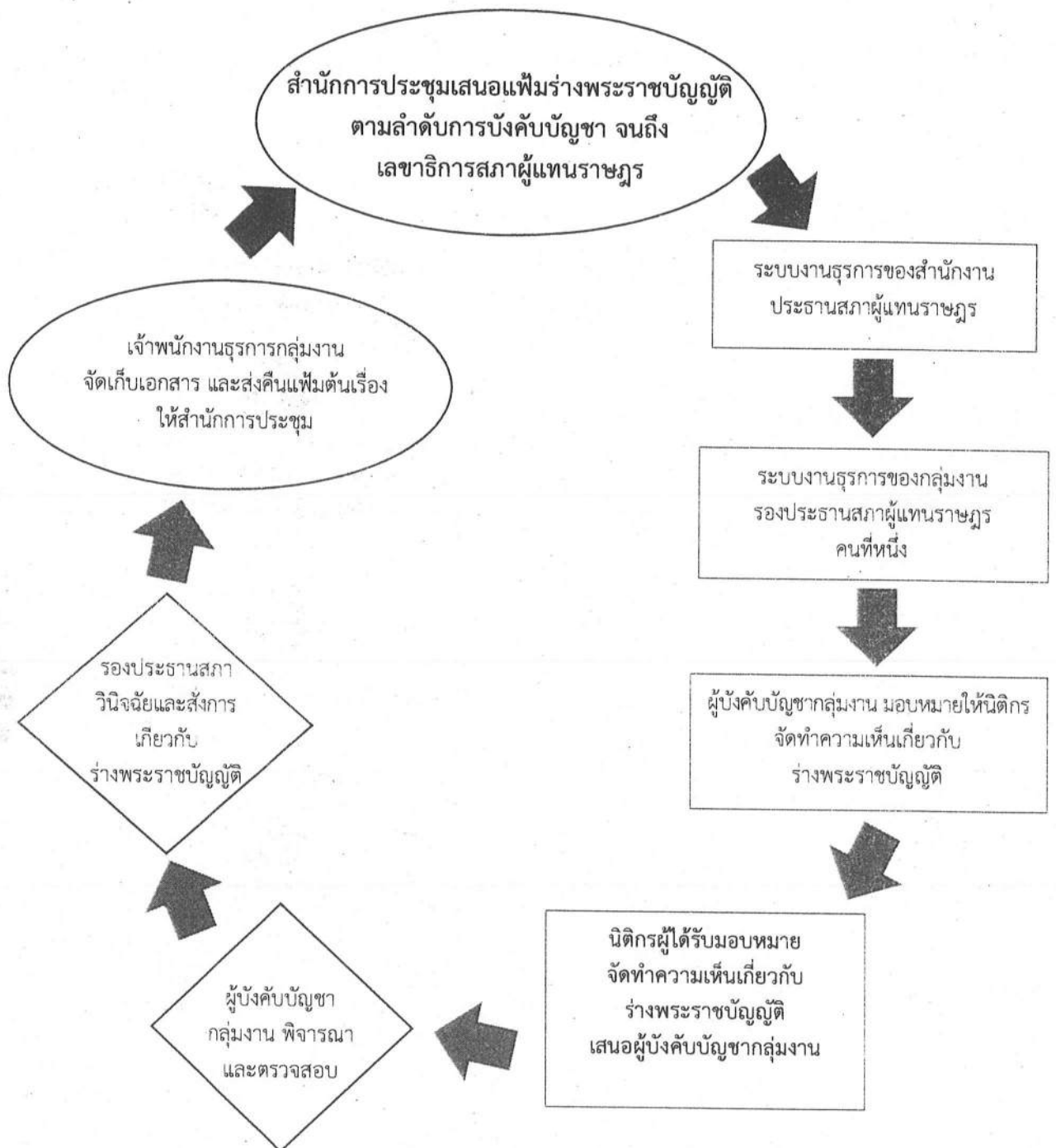
**1. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง**

- ข้อ 91 วรรคสอง (การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ)
- ข้อ 116 (การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ)
- ข้อ 117 (การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง)
- ข้อ 118 (คณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัติไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติ)
- ข้อ 119 (การพิจารณาในวาระที่สอง)
- ข้อ 120 (การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการ)
- ข้อ 121 (การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ)
- ข้อ 122 (การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ)
- ข้อ 123 (การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ)
- ข้อ 124 (การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ)
- ข้อ 125 (การแปรญัตติ)

**2. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง**

- ข้อ 105 (ข้อสังเกตของคณะกรรมการ)
- ข้อ 127 (องค์ประกอบรายงานของคณะกรรมการวิสามัญที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ)
- ข้อ 131 (การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว)
- ข้อ 132 (การพิจารณาสรุปร่างพระราชบัญญัติ)
- ข้อ 133 (การลงมติในวาระที่สาม)
- ข้อ 134 (ผลของการลงมติวาระที่หนึ่ง และวาระที่สาม)

เส้นทางการดำเนินการก่อนบรรจุร่างพระราชบัญญัติ  
เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร



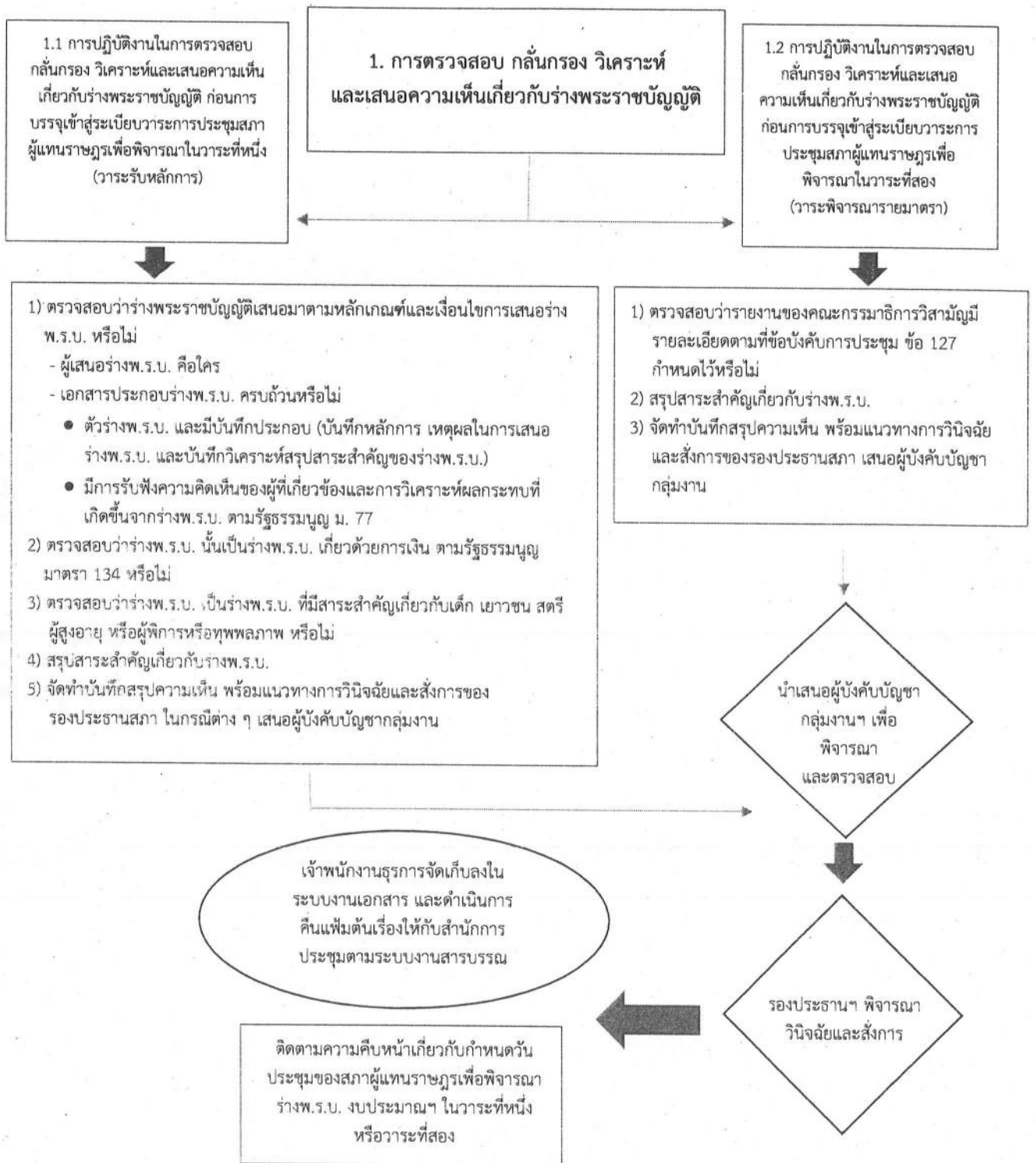
ภาพที่ 4 เส้นทางการดำเนินการก่อนบรรจุร่างพระราชบัญญัติ  
เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

การปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง



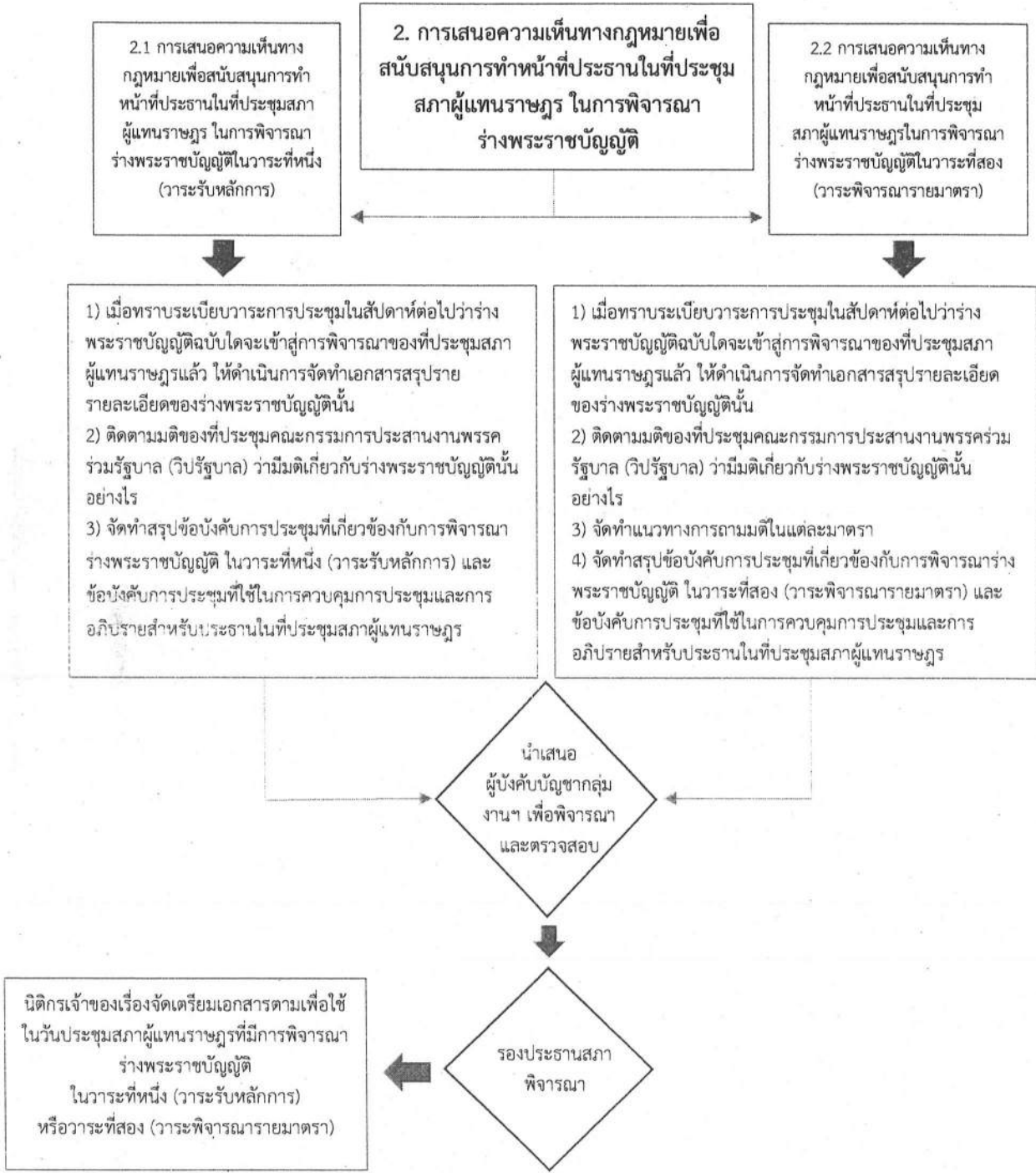
ภาพที่ 5 การปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

## การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ



ภาพที่ 6 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน  
ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ



ภาพที่ 7 การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน  
ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

## บทที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เกี่ยวกับการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้เห็นถึงขั้นตอนกระบวนการทั้งหมดจะยกตัวอย่างการปฏิบัติงานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... โดยมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

### 1. การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็น เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญและลักษณะพิเศษหลายประการ ทั้งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เป็นนโยบายของพรรคภูมิใจไทย ซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาลในคณะรัฐมนตรี คณะที่ 62 รัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (วันที่ 10 กรกฎาคม 2562 – 20 มีนาคม 2566) โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้รับคำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีไม่ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันเข้ามารวมพิจารณาด้วย คงมีแต่ร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก 1 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอเข้ามารวมพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ด้วย ส่วนร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอไม่มีคำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง จึงไม่ครบองค์ประกอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

อย่างไรก็ตาม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ในวันพุธที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 และลงมติถึงมาตรา 15/3 (จำนวนทั้งหมด 46 มาตรา) ซึ่งต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ในวันที่ 20 มีนาคม 2566 ทำให้ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ยังคงค้างการพิจารณาอยู่ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ของสภาผู้แทนราษฎร แต่เมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรฯ ทำให้ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 147 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

ร้องขอต่อรัฐสภาภายใน 60 วัน นับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ต่อไป สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ก็สามารภที่จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 147 วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับการประชุม ข้อ 143 กำหนดว่าร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณาให้ดำเนินกระบวนการพิจารณา ต่อไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม ในหมวด 6 การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... จึงมีความน่าสนใจหลายประการ สมควรจะนำมาเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติตามลำดับ กล่าวคือ

**1.1 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

เมื่อมีแฟ้มร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... จากสำนักการประชุม เสนอมาตามขั้นตอนและลำดับการบังคับบัญชา เข้าสู่ระบบงานธุรการของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มอบหมายนิติกรให้เป็นผู้ดำเนินการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เพื่อประกอบการพิจารณาของรองประธาน มีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เสนอมาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ผู้เสนอ คือ นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ โดยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133(2) ประกอบด้วย ตัวร่างพระราชบัญญัติ และมีบันทึกประกอบ คือ หลักการของร่างพระราชบัญญัติ เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่มีกรรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 และไม่มีสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ

2) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวข้องการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 หรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวข้องการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ในการเก็บค่าธรรมเนียม

คือ ค่าค่าขออนุญาตหรือค่าขออื่น ๆ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และค่าตรวจสอบสถานประกอบการ ให้ตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ หรือหน่วยงานของผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้รัฐขาดรายรับ และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134(2) ซึ่งจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง

3) ตรวจสอบว่าร่างพระราชบัญญัติเป็นร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ

4) สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน 45 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญ คือ

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ
2. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง
3. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจัดแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน สำหรับผู้ที่เพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน
4. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต
5. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจัดแจ้ง
6. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา
7. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่
8. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีและผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจัดแจ้งไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง
9. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด
10. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ที่ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ในการเก็บค่าธรรมเนียม คือ ค่าคำขออนุญาต หรือคำขออื่น ๆ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือ องค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และค่าตรวจสถานประกอบการ ให้ตกเป็นของสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ หรือหน่วยงานของผู้ที่ เลขาธิการมอบหมาย โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้รัฐขาดรายรับ และการกำหนด อัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134(2) ซึ่งจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 วรรคสอง กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบ รวมทั้งเปิดเผยผล การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่ กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133(2) ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และ วิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562

5) จัดทำบันทึกสรุปความเห็น พร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของ รองประธานสภา กรณีร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 เสนอผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 โดยจัดทำบันทึกสรุปความเห็น และแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของ รองประธานสภา คือ 1. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ให้แจ้งผู้เสนอทราบ และดำเนินการตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 114 และ 2. ดำเนินการรับฟังความ คิดเห็น ตามข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่

6) จัดทำแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาในกรณีร่าง พระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่าง พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความ คิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่าง กฎหมายเรียบร้อยแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ได้รับคำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจากนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง

และคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการ ร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่าง พระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการรับ

ฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติเรียบร้อยแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงครบองค์ประกอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 แล้ว จึงเสนอความเห็นพร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภาให้อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่

7) เมื่อรองประธานได้วินิจฉัยแล้ว เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักงานการประชุม

รองประธานสภาได้วินิจฉัยและสั่งการบรรจุร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานได้ดำเนินการจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักงานการประชุมเพื่อดำเนินการต่อไป

8) ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับกำหนดวันประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ของร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ ในวันที่ 8 มิถุนายน 2565

หมายเหตุ : มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกัน อีก 2 ฉบับ คือ

1. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

โดยเป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน 39 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้สาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ

2. กำหนดมาตรการควบคุมและใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง การขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง การจัดแจ้งและการรับแจ้งแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน

3. กำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้บริโภคกัญชา กัญชงได้

4. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาต และการอนุญาตเพื่อโฆษณาเกี่ยวกับกัญชา กัญชง

5. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง ยึดหรืออายัดกัญชา กัญชงที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

6. กำหนดบทลงโทษ สำหรับผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต

7. มีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งมีผลให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็น ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ นายกรัฐมนตรีได้ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง แล้ว

2. ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ

โดยเป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน 43 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดบทนิยามต่าง ๆ
2. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง
3. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจัดแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน
4. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต
5. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจัดแจ้ง
6. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา
7. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่
8. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีและผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจัดแจ้งไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง
9. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด
10. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ปลูก นำเข้า ส่งออก ขาย โฆษณา โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ นายกรัฐมนตรีไม่ได้ให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ซึ่งนายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ได้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 วรรคสอง และข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 วรรคสี่ แล้ว ซึ่งประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ข้อ 2 วรรคสอง กำหนดให้ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันขึ้นอีก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติก็ได้ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ จึงไม่ต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติได้

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ซึ่งนายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ จึงครบองค์ประกอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 และข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 สามารถบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ ส่วนร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ ไม่ครบองค์ประกอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเนื่องจากไม่มีคำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 วรรคสอง และข้อบังคับการประชุม ข้อ 110 จึงไม่สามารถบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้

**ตัวอย่างการปฏิบัติงาน**  
**ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ**  
**ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม**  
**สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

1. เสนอความเห็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ และเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134



**บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐ , ๕๐๒๓

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปลำดับสำคัญ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) โดยเป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน ๔๕ มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง ๖ วรรคการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ

๒. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง

๓. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับแจ้งการให้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อให้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน

๔. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต

๕. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับแจ้งแจ้ง

๖. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา

๗. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

๘. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตหรือผู้รับแจ้งไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งแจ้ง

๙. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด

๑๐. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ที่ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ในการเก็บค่าธรรมเนียม คือ ค่าค่าขออนุญาตหรือค่าอื่น ๆ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และค่าตรวจสถานประกอบการ ให้ตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ หรือหน่วยงานของผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้รัฐขาดรายรับ และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔(๒) ซึ่งจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

-๒-

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่ กำหนดให้ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓(๒) ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. เป็นร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวด้วยการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔(๒) ให้แจ้งผู้เสนอทราบและ ดำเนินการตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๔

๒. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๑๑๐ วรรคสี่

(นางสาวลักขณา นามเที่ยง)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

(.....)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

2. เสนอความเห็นกรณีร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน เป็นผู้เสนอ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินและได้รับคำรับรองของนายกรัฐมนตรี และมีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำรายงานการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายเรียบร้อยแล้ว



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

เลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองแจ้งว่านายกรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน คือ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ซึ่งนายอนันต์ ชานูวีรกุล กับคณะ เป็นผู้เสนอ เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ในการเก็บค่าธรรมเนียม คือ ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และค่าตรวจสอบสถานประกอบการ ให้ตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ หรือหน่วยงานของผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้รัฐขาดรายรับ และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔(๒) ซึ่งจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓

นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ และได้รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นฯ ด้วยแล้ว ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงครบเงื่อนไขในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ ประกอบข้อบังคับการประชุม ข้อ ๑๑๐ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องเสนอใหม่

(นางสาวลักษณา นามเที่ยง)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

(.....)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

**1.2 การปฏิบัติงานในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ  
ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม  
สภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณาตามมาตรา)**

เมื่อมีแฟ้มรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... จากสำนักการประชุม เสนอมาตามขั้นตอนและลำดับการบังคับบัญชาเข้าสู่ระบบงานธุรการของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มอบหมายนิติกรให้เป็นผู้ดำเนินการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติเพื่อประกอบการพิจารณาของรองประธาน จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบว่ารายงานของคณะกรรมการวิสามัญมีรายละเอียดตามที่ข้อบังคับการประชุม ข้อ 127 กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... มีรูปแบบและรายละเอียดถูกต้องตามที่ข้อบังคับการประชุม ข้อ 127 กำหนดไว้

2) สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว มีสาระสำคัญดังนี้

1. จำนวน 46 มาตรา โดยคณะกรรมการมีการพิจารณาดังนี้

- คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ มาตราต่าง ๆ จำนวน 21 มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียม

- คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน 71 มาตรา

- คณะกรรมการตัดออก จำนวน 22 มาตรา

- คณะกรรมการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน 3 มาตรา คือ มาตรา 1

มาตรา 2 และมาตรา 36

2. มีผู้เสนอคำแปรญัตติ และมีกรรมการขอสงวนความเห็น

3. มีข้อสังเกตของคณะกรรมการ

4. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 134 และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

3) จัดทำบันทึกสรุปความเห็น พร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา เสนอผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

จัดทำบันทึกสรุปความเห็น พร้อมแนวทางการวินิจฉัยและสั่งการของรองประธานสภา โดยเสนอความเห็นเพื่อให้รองประธานวินิจฉัยว่า อนุญาตบรรจุระเบียบวาระ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

4) เมื่อรองประธานได้วินิจฉัยแล้ว เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักการประชุม

รองประธานสภาได้วินิจฉัยและสั่งการบรรจุรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวันที่ 8 กันยายน 2565 เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานได้ดำเนินการจัดเก็บในระบบเอกสาร และส่งคืนแฟ้มต้นเรื่องให้กับสำนักการประชุมเพื่อดำเนินการต่อไป

5) ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับกำหนดวันประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ในวันพุธที่ 14 กันยายน 2565 โดยที่ประชุมได้ลงมติอนุญาตให้ถอนรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เพื่อคณะกรรมการนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่งและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ได้เสนอรายงานเพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) อีกครั้งหนึ่ง และรองประธานสภาได้วินิจฉัยและสั่งการบรรจุรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (ฉบับปรับปรุง) ในวันที่ 19 ตุลาคม 2565

**ตัวอย่างการปฏิบัติงาน**  
**ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับ**  
**ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ก่อนการบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม**  
**สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

1. เสนอความเห็นกรณีรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (เสนอครั้งที่ 1)



### บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ \_\_\_\_\_ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... แจ้งว่า คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้เสนอรายงานของ คณะกรรมการฯ พร้อมร่างพระราชบัญญัติ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. จำนวน ๔๖ มาตรา โดยคณะกรรมการมีการพิจารณาดังนี้
- คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำบรรยาย มาตราต่าง ๆ จำนวน ๑๓ มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียม
  - คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน ๗๓ มาตรา
  - คณะกรรมการตัดออก จำนวน ๑๒ มาตรา
  - คณะกรรมการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๓ มาตรา คือ มาตรา ๑ มาตรา ๒ และมาตรา ๓๖

๒. มีผู้เสนอคำแปรญัตติ และมีกรรมการขอสงวนความเห็น
๓. มีข้อสังเกตของคณะกรรมการ
๔. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ และเมื่อ คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

(นางสาวลักษณา นามเที่ยง)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

(.....)  
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

2. เสนอความเห็นกรณีรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา  
ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (เสนอครั้งที่ 2)



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โทร ๕๐๒๐, ๕๐๒๑

ที่ ..... วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (ฉบับปรับปรุง)

เรียน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... แจ้งว่า คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๕ ได้อนุญาตให้คณะกรรมการฯ ถอนร่างพระราชบัญญัติเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุง และคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้เสนอรายงานของคณะกรรมการฯ (ฉบับปรับปรุง) พร้อมร่างพระราชบัญญัติ และข้อสังเกต ดังนี้

๑. จำนวน ๔๖ มาตรา โดยคณะกรรมการมีการพิจารณาดังนี้

- คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำบรรยาย แก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ จำนวน ๑๑ มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ

- คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน ๗๑ มาตรา

- คณะกรรมการตัดออก จำนวน ๒๑ มาตรา

- คณะกรรมการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๓ มาตรา คือ มาตรา ๑ มาตรา ๒

และมาตรา ๓๖

๒. มีผู้เสนอคำแปรญัตติ และมีกรรมการขอสงวนความเห็น

๓. มีข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๔. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๔ และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

หมายเหตุ : คณะกรรมการฯ ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดในร่างมาตราใด ยังคงมีรายละเอียดเช่นเดียวกับการเสนอเมื่อครั้งแรก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- อนุญาตบรรจุระเบียบวาระฯ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

(นางสาวลักษณา นามเที่ยง)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

(.....)

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

## 2. การปฏิบัติงานในการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธาน ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

หลังจากที่รองประธานได้วินิจฉัยและสั่งการในการบรรจุร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เพื่อเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทั้งในวาระที่หนึ่ง และวาระที่สอง แล้ว นิติกรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยแยกลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

### 2.1 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

1) เมื่อทราบระเบียบวาระการประชุมในสัปดาห์ต่อไปว่าร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... จะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

- ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ

เป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน จำนวน 46 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญ คือ

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ
2. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง
3. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจัดแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน
4. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต
5. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจัดแจ้ง
6. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา
7. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

8. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจดทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจดทะเบียน หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจดทะเบียน

9. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด

10. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ในการเก็บค่าธรรมเนียม คือ ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และค่าตรวจสอบสถานประกอบการ ให้ตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ หรือหน่วยงานของผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ทำให้รัฐขาดรายรับ และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาต ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้งานพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134

มีร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันที่บรรจกระเบียบวาระการประชุมแล้ว 1 ฉบับ คือ

- ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

โดยเป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน 39 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้สาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ

2. กำหนดมาตรการควบคุมและใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง การขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง การจดทะเบียนและการรับจดทะเบียนการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน

3. กำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้บริโภคกัญชา กัญชงได้

4. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาต และการอนุญาตเพื่อโฆษณาเกี่ยวกับกัญชา กัญชง

5. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง ยึดหรืออายัดกัญชา กัญชงที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

6. กำหนดบทลงโทษ สำหรับผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต

7. มีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งมีผลให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้งานพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็น ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134

มีร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันที่ยังไม่ได้บรรจุระเบียบวาระการประชุม 1 ฉบับ คือ

- ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ

โดยเป็นการเสนอกฎหมายใหม่ จำนวน 43 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ มีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดบทนิยามต่าง ๆ
2. กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง
3. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจัดแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่เพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน
4. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต
5. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจัดแจ้ง
6. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา
7. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่
8. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจัดแจ้งไม่ออก ใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง
9. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภค กัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด
10. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ปลูก นำเข้า ส่งออก ขาย โฆษณา โดยไม่ได้รับอนุญาต

ในร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เข้าลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134

2) ติดตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ว่ามีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) อย่างไร

วิปรัฐบาลมีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ดังนี้

1. รวมระเบียบวาระพิจารณาไปพร้อมกัน 2 เรื่อง คือ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ

2. รวมอภิปรายและรวมลงมติ
3. รับหลักการ (วาระที่หนึ่ง)
4. ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 25 คน ดังนี้

- รัฐบาล 5 คน
- พรรคร่วมรัฐบาล 11 คน (พรรคพลังประชารัฐ (พปชร.) 4 คน พรรคภูมิใจไทย (ภท.) 3 คน พรรคประชาธิปัตย์ (ปชป.) 2 คน พรรคเศรษฐกิจไทย (ศท.) 1 คน และ พรรคชาติไทยพัฒนา (ชทพ.) 1 คน)
- พรรคร่วมฝ่ายค้าน 9 คน (พรรคเพื่อไทย (พท.) 6 คน พรรคก้าวไกล (ก.ก.) 2 คน พรรคเสรีรวมไทย (สร.) 1 คน)

5. ใช้ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

6. กำหนดเวลาแปรญัตติ 15 วัน

3) จัดทำสรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

(1) ข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ดังนี้

#### 1. การพิจารณาของสภา

- การพิจารณาในวาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับ และลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น และสภาจะให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ โดยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่สภามีมติ (ข้อ 117)

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 133 (2) และ (3) ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติรับหรือไม่รับหลักการ เมื่อที่ประชุมอนุมัติก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อน แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันที่สภามีมติ เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากคณะรัฐมนตรีหรือพ้นกำหนด 60 วัน ให้บรรจุร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน (ข้อ 118)

#### 2. การลงมติ

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป (ข้อ 134)

- ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง (ข้อ 119)

- ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง (ข้อ 117)

- การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญ และกรรมการเต็มสภา

(กรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อคณะรัฐมนตรี ร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 20 คน และที่ประชุมอนุมัติ) (ข้อ 120)

### 3. การตั้งคณะกรรมการวิสามัญ

- การเสนอชื่อกรรมการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่า 5 คน (ข้อ 91)

- ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 4 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา (ข้อ 91)

4. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ดำเนินการดังนี้ (ข้อ 121)

(1) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

5. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ให้ดำเนินการดังนี้ (ข้อ 122)

(1) ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

6. การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอและที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ให้ตั้งจากผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด และให้ดำเนินการเลือกตั้งดังต่อไปนี้ (ข้อ 124)

(1) ให้ตั้งจากบุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(2) ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อไม่เกิน 1 ใน 6 ของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมด

(3) จำนวนกรรมการวิสามัญที่เหลือให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา

#### 7. กำหนดเวลาแปรญัตติ

- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดระยะเวลาการแปรญัตติไว้ ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดระยะเวลาแปรญัตติภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาฯรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ หรือจะกำหนดระยะเวลาเป็นอย่างอื่นก็ได้ (ข้อ 125)

(2) ข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

#### 1. ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน (ข้อ 66 วรรคหนึ่ง)

คือ ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติ ซึ่งถ้ามีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้หนึ่งคน

#### 2. การขอแถลงหรือชี้แจงของนายกฯ/รัฐมนตรี (ข้อ 30)

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาต และสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

3. การมอบหมายบุคคลเข้าชี้แจงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี (ข้อ 76)

ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้

#### 4. การอภิปรายจะต้อง (ข้อ 69)

- (1) อยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่
- (2) ไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น
- (3) ห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต
- (4) ห้ามแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด
- (5) ห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

#### 5. การประท้วง (ข้อ 71 วรรคหนึ่ง)

สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ใ้ยืนและยกมือขึ้นพันศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

#### 6. การพาดพิง (ข้อ 71 วรรคสอง)

หากสมาชิกหรือรัฐมนตรีผู้ใด ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น ให้นำความในข้อ 71 วรรคหนึ่ง (การประท้วง) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อประธานได้วินิจฉัยว่าเป็นการพาดพิง ก็ให้ผู้นั้นใช้สิทธิพาดพิงเพื่ออภิปรายชี้แจงได้

7.-การถอนคำพูด (ข้อ 72)

เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 71 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้ หากผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

8. ลักษณะการอภิปราย (ข้อ 67)

เป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้ ส่วนการอภิปรายที่ไม่สนับสนุนหรือคัดค้านสามารถทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่นับว่าเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

9. หากประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้ (ข้อ 70)

10. หากประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูดหยุดพูดและนั่งลงทันที (ข้อ 77)

11. อำนาจของประธานในการรักษาระเบียบและความเรียบร้อย (ข้อ 182)

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับฯ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจ

(1) เตือน

(2) ห้ามปราม

(3) ให้ถอนคำพูด

(4) ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่

(5) ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม

(6) สั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ผู้ใดที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภานำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อ 182 ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

12. อำนาจของประธานในการขอปรึกษาหารือที่ประชุม (ข้อ 32)

(1) ปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ

(2) กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม

(3) สั่งพักการประชุม

(4) เลื่อนการประชุม

(5) เลิกการประชุม

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

13. หน้าที่และอำนาจของประธานโดยทั่วไป (ข้อ 9)

(1) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

(2) กำกับดูแลการดำเนินงานกิจการของสภา

- (3) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา
  - (4) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
  - (5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา
  - (6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
14. การอภิปรายยติ (ข้อ 73)

- (1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- (3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

4) เสนอเอกสารทั้งหมดต่อผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน เพื่อนำเรียนรองประธานพิจารณาล่วงหน้าก่อนวันประชุมที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

โดยเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) ดังนี้

- เอกสารที่สรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ และมติของที่ประชุม คณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

- สรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

5) จัดเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)

สภาผู้แทนราษฎรได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ ในวันพุธที่ 8 มิถุนายน 2565

โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ โดยพิจารณารวมกับระเบียบวาระที่ 6.3 ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคพลังประชารัฐ กับคณะ เป็นผู้เสนอ มีสมาชิกอภิปรายทั้งหมด จำนวน 46 คน และที่ประชุมมีมติดังนี้

- ที่ประชุมมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 25 คน เพื่อพิจารณา

- ที่ประชุมมีมติกำหนดระยะเวลาการแปรญัตติ 15 วัน โดยใช้ร่างพระราชบัญญัติของนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

**ตัวอย่าง**  
**การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม**  
**สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....**  
**ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ)**

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 8 มิถุนายน 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p>- เรื่องที่ที่ประชุมเห็นชอบให้เลื่อนขึ้นมาพิจารณาก่อน</p>	<p>1. ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)  <u>สาระสำคัญในการพิจารณา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เป็นการพิจารณาวาระที่หนึ่ง (วาระรับหลักการ) หากที่ประชุมมีมติ ไม่รับหลักการ ร่างพรบ. นี้ตกไป</li> <li>2. กฎหมายใหม่ จำนวน 45 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>3. สาระของร่างพระราชบัญญัตินี้               <ol style="list-style-type: none"> <li>1) กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ</li> <li>2) กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง</li> <li>3) กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจัดแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูกเพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน</li> <li>4) กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต</li> <li>5) กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจัดแจ้ง</li> <li>6) กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา</li> <li>7) กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่</li> <li>8) กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจัดแจ้งไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง</li> <li>9) กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด</li> <li>10) กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ผลิต นำเข้า ส่งออกขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต</li> </ol> </li> </ol>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 133 ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อนและจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>(1) คณะรัฐมนตรี</li> <li>(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</li> <li>(3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</li> </ol> <p>ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (2) หรือ (3) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562</p> <p>ข้อ 52 ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ</p> <p>ข้อ 76 ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบกรอภิปราชของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้</p> <p>ข้อ 91 การเลือกตั้งคณะกรรมการสมาชิก แต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมการ การเสนอนั้นต้องมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันพุธที่ 8 มิถุนายน 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p>มีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกัน จำนวน 1 ฉบับ คือ</p> <p>- ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง พ.ศ. .... (นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (ระเบียบวาระ เรื่องเสนอใหม่ 6.3)</p> <p><u>สาระของร่างพระราชบัญญัติ</u> กฎหมายใหม่ จำนวน 39 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายกัญชา กัญชง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ</li> <li>กำหนดมาตรการควบคุมและใช้ประโยชน์กัญชา กัญชง การขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง การจัดแจ้งและการรับแจ้งการใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่จะเพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน</li> <li>กำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้บริโภคกัญชา กัญชงได้</li> <li>กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาต และการอนุญาตเพื่อโฆษณาเกี่ยวกับกัญชา กัญชง</li> <li>กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง ยึดหรืออายัดกัญชา กัญชงที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย</li> <li>กำหนดบทลงโทษ สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต</li> </ol> <p>หมายเหตุ : มีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันที่ยังไม่ได้บรรจุระเบียบวาระ คือ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินของนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 134 ประกอบข้อบังคับฯ ข้อ 114</p> <p><u>สาระของร่างพระราชบัญญัติ</u> กฎหมายใหม่ จำนวน 10 หมวด 43 มาตรา และมีบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัตินี้ มีสาระสำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>กำหนดบทนิยามต่าง ๆ</li> <li>กำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการอนุญาต สำหรับผู้ที่จะผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย กัญชาหรือกัญชง</li> </ol>	<p>การเลือกตั้งคณะกรรมการมาธิการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด จำนวนนอกจากนี้ให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ โดยให้มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภา</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการมาธิการ ถ้ามีการเสนอชื่อกรรมาธิการเท่ากับจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อมากกว่าจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ</p> <p>ข้อ 116 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ</p> <p>ข้อ 117 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวรรคหนึ่ง สภาจะให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สภามีมติ</p> <p>ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง</p> <p>ข้อ 119 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ให้สภาพิจารณาตามลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง</p> <p>การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการ</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันพุธที่ 8 มิถุนายน 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p>3. กำหนดเกี่ยวกับการจัดแจ้งและการรับจดแจ้งการใช้ประโยชน์จากัญชา ัญชงในครัวเรือน สำหรับผู้ที่เพาะ ปลูก เพื่อใช้ประโยชน์จากัญชา ัญชง ในครัวเรือน</p> <p>4. กำหนดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาต ของเจ้าหน้าที่บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ในการประเมิน ตรวจสอบ และพิจารณาอนุญาต</p> <p>5. กำหนดเกี่ยวกับการพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจดแจ้ง</p> <p>6. กำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา</p> <p>7. กำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>8. กำหนดเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตหรือผู้รับจดแจ้งไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง</p> <p>9. กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคัญชา ัญชง และการป้องกันการใช้ในทางที่ผิด</p> <p>10. กำหนดบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ปลูก นำเข้า ส่งออก ขาย โฆษณา โดยไม่ได้รับอนุญาต</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p><b>มติวิปรัฐบาล</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. รวมระเบียบวาระ 2 เรื่อง</li> <li>2. รวมอภิปรายและรวมลงมติ</li> <li>3. รับหลักการ (วาระที่หนึ่ง)</li> <li>4. ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 25 คน ดังนี้               <ul style="list-style-type: none"> <li>- รัฐบาล 5 คน</li> <li>- พรรคร่วมรัฐบาล 11 คน (พปชร. 4/ กท. 3/ปชป. 2/ สท. 1/ ชทพ. 1)</li> <li>- พรรคร่วมฝ่ายค้าน 9 คน (พท. 6/ ก.ก. 2/ สร. 1)</li> </ul> </li> <li>5. ใช้ร่างฯ ของนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นหลักในการพิจารณาในวาระ 2</li> <li>6. กำหนดเวลาแปรญัตติ 15 วัน</li> </ol> </div>	<p>ข้อ 120 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดย คณะกรรมาธิการ สภาจะให้ คณะกรรมาธิการสามัญ หรือคณะกรรมาธิการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้</p> <p>การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้อต่อเมื่อคณะรัฐมนตรี ร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และที่ประชุมอนุมัติ คณะกรรมาธิการอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>ข้อ 134 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>การลงมติ</p> <p>ข้อ 88 ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน</p>

**2.2 การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม  
สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....  
ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)**

1) เมื่อทราบว่ารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... จะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ได้ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

1. เป็นการพิจารณาวาระ 2 และวาระ 3 หากที่ประชุมมีมติไม่เห็นชอบในวาระที่สาม ร่างพระราชบัญญัตินี้ตกไป

2. กฎหมายใหม่ จำนวน 46 มาตรา โดยคณะกรรมการมีการพิจารณาดังนี้

- คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ แก้ไขเพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ จำนวน 21 มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ

- คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน 71 มาตรา

- คณะกรรมการตัดออก จำนวน 21 มาตรา

- คณะกรรมการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติ จำนวน 3 มาตรา คือ มาตรา 1 มาตรา 2 และมาตรา 36

3. มีสาระสำคัญ คือ การมีกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้มีการนำกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ซึ่งประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้กำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษแล้ว มาใช้ประโยชน์ในการเป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยา เครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์อื่น โดยให้มีการควบคุมตามกฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ และกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญในประเด็นต่าง ๆ คือ

3.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่ง 16 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

3.2 กำหนดมาตรการการกำกับดูแลการเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ต้องได้รับใบอนุญาต

3.3 กำหนดมาตรการการเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 15 ต้น หรือการเพาะปลูกกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 5 ไร่ และการเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงในจำนวนจำเป็นเพื่อใช้ปรุงยาสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตนหรือสัตว์ที่ให้การรักษาของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หน่วยงานของรัฐ ฯลฯ ต้องได้รับใบจดแจ้ง

3.4 กำหนดหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดแจ้ง

3.5 กำหนดข้อห้ามในการโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับช่อดอกหรือยางของกัญชา สารสกัด หรือเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบกัญชา

3.6 กำหนดมาตรการการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภค กัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด

3.7 กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

3.8 กำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดหรือฝ่าฝืนในกรณีต่าง ๆ โดยมีทั้ง โทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.9 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ ได้แก่

- ใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง
- ใบอนุญาตผลิตกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- ใบอนุญาตนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- ใบอนุญาตส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- ใบอนุญาตนำเข้าเฉพาะครวากัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- ใบอนุญาตส่งออกเฉพาะครวากัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- ใบอนุญาตขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- การต่ออายุใบอนุญาต

4. มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน 17 คน และมีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

5. มีข้อสังเกตของคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการมีการปรับปรุงแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

6. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 134 และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

2) มติของที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ดังนี้

วิปรัฐบาลมีมติเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ดังนี้

1. เห็นชอบรายมาตราตามคณะกรรมการ ยกเว้น ร่างมาตรา 41 (กรรมาธิการตัดออก) เห็นชอบตามที่คณะกรรมการเสียงข้างน้อยขอสงวนความเห็น (สาระสำคัญของมาตรา 41 บทเฉพาะกาล ได้กำหนดเกี่ยวกับการนำเข้ากัญชา กัญชง ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้กระทำได้เฉพาะเพื่อการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์ราชการ)

2. เห็นชอบวาระที่สาม

3. เห็นด้วยกับข้อสังเกต

3) จัดทำแนวทางการถามมติให้แก่รองประธานสภาในขณะทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) โดยมีรูปแบบในการถามมติแบบต่าง ๆ ดังนี้

(1) รูปแบบที่ 1 กรณีที่ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ ไม่แก้ไข) แต่มีผู้ขอสงวน (กรรมการธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการธิการไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม คงตามร่างเดิม ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการในวาระที่หนึ่ง แต่มีกรรมการธิการขอสงวนความเห็น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้แปรญัตติไม่เห็นด้วยกับการไม่แก้เช่นนั้น และได้สงวนความเห็นหรือสงวนคำแปรญัตติของตนไว้ เพื่อจะได้ชี้แจงและแสดงความคิดเห็นของตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ ได้พิจารณาและมีมติในมาตรฐานั้น ๆ แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น ๆ จะไม่มีสิทธิในการอภิปรายนอกไปจากที่ได้มีการสงวนไว้

(2) รูปแบบที่ 2 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ แก้ไข) มีทั้งผู้ขอสงวน (กรรมการธิการหรือผู้แปรญัตติ) และผู้ขอสงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม มีกรรมการธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้

(3) รูปแบบที่ 3 กรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม (คณะกรรมการธิการ แก้ไข) ไม่มีผู้ขอสงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม แต่ไม่มีกรรมการธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้

(4) รูปแบบที่ 4 กรณีคณะกรรมการธิการตัดออก แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานคณะกรรมการมีการตัดออก ไม่มีกรรมการธิการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรฐานนี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการตัดมาตรฐานนั้นออก

(5) รูปแบบที่ 5 กรณีที่คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มีทั้งผู้ขอสงวนและผู้ขอสงวนยืนยัน และมีทั้งสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรฐานนั้นเป็นมาตราที่คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ มีกรรมการธิการขอสงวนความเห็นหรือผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณี

เช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรานี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่

(6) รูปแบบที่ 6 กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีผู้ขอสงวน แต่มีสมาชิกขอให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมายความว่า มาตรานั้นเป็นมาตราที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ไม่มีกรรมการหรือผู้แปรญัตติขอสงวนความเห็นหรือขอสงวนคำแปรญัตติ แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายขอให้คงไว้ตามร่างเดิมที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่ง โดยในกรณีเช่นนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามารถอภิปรายในมาตรานี้ได้ เพราะถือว่าคณะกรรมการมีการแก้ไขโดยการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่

โดยจัดทำสรุปรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ประกอบด้วยผลการพิจารณารายมาตรา การสงวนความเห็นของกรรมการ การสงวนคำแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการถามมติตามรูปแบบที่กำหนด ตลอดจนการลงมติวาระที่สาม และการลงมติข้อสังเกตของคณะกรรมการ เพื่อรองประธานสภาจะเห็นภาพรวมของรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... โดยทำเป็นตารางดังนี้

มาตรา	ผลการพิจารณา	กรรมการ ขอสงวน ความเห็น	ผู้แปรญัตติ ขอสงวน คำแปรญัตติ	การถามมติ
ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
คำปรารภ	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 1	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 2	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 2/1	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 3	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 4	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 5	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 6	คณะกรรมการตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 7	คณะกรรมการตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 7/1	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 7/2	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 7/3	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 7/4	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
หมวด 2 คณะกรรมการกัญชา กัญชง	ไม่มีการแก้ไข	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 8	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2

มาตรา	ผลการพิจารณา	กรรมวิธีการ ขอสงวน ความเห็น	ผู้แปรญัตติ ขอสงวน คำแปรญัตติ	การถามมติ
มาตรา 8/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 9	มีการแก้ไข	✓	-	รูปแบบที่ 2
มาตรา 10	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 10/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 11	คณะกรรมการพิจารณาตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 12	มีการแก้ไข	✓	-	รูปแบบที่ 2
มาตรา 13	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 14	คณะกรรมการพิจารณาตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
หมวด 3 การอนุญาต และการขออนุญาต	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 15	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 15/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 15/2	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 15/3	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 15/4	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 16	คณะกรรมการพิจารณาตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 16/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 16/2	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 17	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 17/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 17/2	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 17/3	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 17/4	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
หมวด 4 การจัดแจ้งและการ รับจัดแจ้ง การใช้ประโยชน์ จากกัญชา กัญชง ในครัวเรือน	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 18	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 18/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 18/2	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 18/3	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 18/4	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 18/5	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 19	คณะกรรมการพิจารณาตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 20	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 20/1	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 20/2	คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5

มาตรา	ผลการพิจารณา	กรรมาธิการ ขอสงวน ความเห็น	ผู้แปรญัตติ ขอสงวน คำแปรญัตติ	การถามมติ
มาตรา 20/3	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 20/4	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
หมวด 4/1 หน้าที่ของผู้รับ อนุญาต และผู้จัดแจ้ง	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 20/5	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 20/6	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
หมวด 5 กระบวนการ พิจารณาอนุญาต	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 21	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
มาตรา 22	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 23	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
มาตรา 24	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
หมวด 6 การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบ รับจัดแจ้ง	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 25	มีการแก้ไข	✓	-	รูปแบบที่ 2
มาตรา 25/1	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 25/2	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 25/3	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 25/4	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 25/5	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 25/6	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 25/7	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 26	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 26/1	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 27	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 27/1	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 27/2	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
หมวด 7 การโฆษณา	ไม่มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 28	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 29	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 30	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 30/1	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	✓	-	รูปแบบที่ 5
มาตรา 30/2	คณะกรรมการฯ เติมนิยาม	-	-	รูปแบบที่ 6
หมวด 8 พนักงานเจ้าหน้าที่	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 31	คณะกรรมการฯ ตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4

มาตรา	ผลการพิจารณา	กรรมาธิการ ขอสงวน ความเห็น	ผู้แปรญัตติ ขอสงวน คำแปรญัตติ	การถามมติ
มาตรา 32	คณะกรรมการการตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 33	คณะกรรมการการตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
หมวด 9 การอุทธรณ์	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 34	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 35	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 36	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
หมวด 10 การคุ้มครองบุคคล ซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการ บริโภคนกัญชา กัญชง และการ ป้องกันการใช้ในทางที่ผิด	มีการแก้ไข	-	-	รูปแบบที่ 3
มาตรา 37	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 37/1	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/2	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/3	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/4	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/5	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/6	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	✓	รูปแบบที่ 5
มาตรา 37/7	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/8	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
หมวด 10/1 พนักงาน เจ้าหน้าที่	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/9	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/10	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/11	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/12	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 37/13	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
หมวด 11 บทกำหนดโทษ	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 37/14	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 38	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 38/1	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 39	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 39/1	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 39/2	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40	มีการแก้ไข	✓	✓	รูปแบบที่ 2
มาตรา 40/1	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/2	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6

มาตรา	ผลการพิจารณา	กรรมวิธีการ ขอสงวน ความเห็น	ผู้แปรญัตติ ขอสงวน คำแปรญัตติ	การถามมติ
มาตรา 40/3	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/4	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/5	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/6	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/7	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/8	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/9	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 40/10	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
บทเฉพาะกาล	ไม่มีการแก้ไข	-	-	ผ่าน
มาตรา 40/11	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 41	คณะกรรมการตัดออก	✓	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 42	คณะกรรมการตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
มาตรา 43	คณะกรรมการตัดออก	-	-	รูปแบบที่ 4
มาตรา 44	คณะกรรมการตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
มาตรา 44/1	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 44/2	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	-	-	รูปแบบที่ 6
มาตรา 45	คณะกรรมการตัดออก	-	✓	รูปแบบที่ 4
มาตรา 46	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่	✓	-	รูปแบบที่ 5
อัตราค่าธรรมเนียม	มีการแก้ไข	-	✓	รูปแบบที่ 2
<p>หมายเหตุ : หลังจากจบการพิจารณารายมาตราแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ (ข้อ 132)</p>				
<p>การลงมติวาระที่สาม</p> <p>- ลงมติเห็นชอบ/ไม่เห็นชอบ โดยไม่มีการอภิปราย (ข้อ 133)</p>				
<p>การลงมติข้อสังเกตของคณะกรรมการ</p> <p>- ลงมติเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการอภิปราย (ข้อ 127 ประกอบข้อ 105)</p>				

4) จัดทำสรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

(1) ข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ดังนี้

1. การพิจารณาของสภา

- สภาต้องพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรณีการที่มีการสงวนความเห็นไว้ ส่วนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย (ข้อ 131)

- เมื่อได้พิจารณาจนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่ (ข้อ 132)

2. การลงมติ

- เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีการอภิปราย (ข้อ 133)

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่สามไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นอันตกไป (ข้อ 134)

- ในกรณีที่สภาลงมติวาระที่สามเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานสภาเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ต่อวุฒิสภา (ข้อ 136)

- กรณีคณะกรรมการมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้สภาลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการอภิปราย ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาส่งข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี (ข้อ 127 ประกอบข้อ 105)

(2) ข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน (ข้อ 66 วรรคหนึ่ง)

คือ ผู้เสนอญัตติ หรือผู้แปรญัตติ ซึ่งถ้ามีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้หนึ่งคน

2. การขอแถลงหรือชี้แจงของนายกฯ/รัฐมนตรี (ข้อ 30)

หากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาต และสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ ถ้าเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

3. การมอบหมายบุคคลเข้าชี้แจงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของ นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรี (ข้อ 76)

ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้

4. การอภิปรายจะต้อง (ข้อ 69)

(1) อยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่  
 (2) ไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น  
 (3) ห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่านให้ที่ประชุมฟังโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุม เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

(4) ห้ามแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด

(5) ห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

5. การประท้วง (ข้อ 71 วรรคหนึ่ง)

สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพัน ศีรษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

6. การพาดพิง (ข้อ 71 วรรคสอง)

หากสมาชิกหรือรัฐมนตรีผู้ใด ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่น ใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น ให้นำความในข้อ 71 วรรคหนึ่ง (การประท้วง) มาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อประธานได้วินิจฉัยว่าเป็นการพาดพิง ก็ให้ผู้นั้นใช้สิทธิพาดพิงเพื่ออภิปรายชี้แจงได้

7. การถอนคำพูด (ข้อ 72)

เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 71 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนหรือตาม คำวินิจฉัยของประธานได้ หากผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของ ประธาน ให้ประธานบันทึกการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

8. ลักษณะการอภิปราย (ข้อ 67)

เป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระ ของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้ ส่วนการอภิปรายที่ไม่สนับสนุนหรือคัดค้าน สามารถทำได้โดยไม่ต้องสลับและไม่นับว่าเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

9. หากประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุด อภิปรายก็ได้ (ข้อ 70)

10. หากประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุด พูดและนั่งลงทันที (ข้อ 77)

11. อำนาจของประธานในการรักษาระเบียบและความเรียบร้อย (ข้อ 182)

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับฯ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจ

(1) เตือน

(2) ห้ามปราม

(3) ให้ถอนคำพูด

- (4) ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่
  - (5) ให้กล่าวขอภัยในที่ประชุม
  - (6) สั่งให้ออกไปจากที่ประชุมโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้
- ผู้ใดที่ประธานสั่งให้ออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรัฐสภานำตัวออกจากสถานที่ประชุมของสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา คำสั่งของประธานตามข้อ 182 ผู้ใดจะโต้แย้งไม่ได้

12. อำนาจของประธานในการขอปรึกษาหารือที่ประชุม (ข้อ 32)

- (1) ปรึกษาหารือที่ประชุมในปัญหาใด ๆ
- (2) กำหนดวิธีการตรวจสอบองค์ประชุม
- (3) สั่งพักการประชุม
- (4) เลื่อนการประชุม
- (5) เลิกการประชุม

ถ้าประธานสภาลงจากบัลลังก์โดยไม่ได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานสภา

ปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

13. หน้าที่และอำนาจของประธานโดยทั่วไป (ข้อ 9)

- (1) เป็นประธานของที่ประชุม และต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่
- (2) กำกับดูแลการดำเนินงานกิจการของสภา
- (3) ควบคุมการรักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุม ตลอดถึงบริเวณสภา
- (4) เป็นผู้แทนสภาในกิจการภายนอก
- (5) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสภา
- (6) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่มิบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

14. การอภิปราย (ข้อ 73)

- (1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- (3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

5) เสนอเอกสารทั้งหมดต่อผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน เพื่อนำเรียนรองประธานพิจารณาล่วงหน้าก่อนวันประชุมที่จะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....

โดยเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ดังนี้

- เอกสารที่สรุปรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ และมติของที่ประชุม คณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

- สรุปข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) และข้อบังคับการประชุมที่ใช้ในการควบคุมการประชุมและการอภิปรายสำหรับประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

6) จัดเตรียมเอกสารเพื่อใช้ในวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา)

โดยสภาผู้แทนราษฎรได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ในวันพุธที่ 14 กันยายน 2565 โดยที่ประชุมได้ลงมติอนุญาตให้ถอนรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... เพื่อคณะกรรมการนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ได้เสนอรายงานเพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) อีกครั้งหนึ่งในวันที่ 1 ธันวาคม 2565

อย่างไรก็ตาม สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ในวันพุธที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 และลงมติถึงมาตรา 15/3 (จำนวนทั้งหมด 46 มาตรา) ซึ่งต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566 ในวันที่ 20 มีนาคม 2566 ทำให้ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ยังคงค้างการพิจารณาอยู่ในวาระที่สอง (วาระพิจารณารายมาตรา) ของสภาผู้แทนราษฎร แต่เมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรฯ ทำให้ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 147 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาภายใน 60 วัน นับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... ต่อไป สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ก็สามารถที่จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 147 วรรคสอง ซึ่งข้อบังคับการประชุม ข้อ 143 กำหนดว่าร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณาให้ดำเนินการกระบวนการพิจารณา ต่อไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม ในหมวด 6 การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

**ตัวอย่าง**  
**การเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม**  
**สภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....**  
**ของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง(วาระพิจารณารายมาตรา)**

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 1 ธันวาคม 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. เรื่องที่ คณะกรรมการธิการ พิจารณาเสร็จแล้ว	<p>- ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. .... (ฉบับปรับปรุง) (คณะกรรมการธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว) หมายเหตุ : ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วันพุธที่ 14 กันยายน 2565 คณะกรรมการวิสามัญฯ ได้ขอถอนร่างพรบ. กัญชาฯ เพื่อนำกลับไปปรับปรุงแก้ไข</p> <p style="text-align: center;"><u>สาระสำคัญในการพิจารณา</u></p> <p>1. เป็นการพิจารณาวาระ 2 และวาระ 3 หากที่ประชุมมีมติ ไม่เห็นชอบในวาระที่สาม ร่างพรบ. นี้ตกไป</p> <p>2. กฎหมายใหม่ จำนวน 46 มาตรา โดยคณะกรรมการมี การพิจารณาดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- คณะกรรมการธิการมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำปรารภ แก้ไข เพิ่มเติมมาตราต่าง ๆ จำนวน 21 มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติม อัตราค่าธรรมเนียมท้ายร่างพระราชบัญญัติ</li> <li>- คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน 71 มาตรา</li> <li>- คณะกรรมการธิการตัดออก จำนวน 21 มาตรา</li> <li>- คณะกรรมการธิการคงไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน 3 มาตรา คือ มาตรา 1 มาตรา 2 และมาตรา 36</li> </ul> <p>3. มีสาระสำคัญ คือ การมีกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้มีการ นำกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ซึ่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ได้กำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษแล้ว มาใช้ประโยชน์ในการ เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ยา เครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์อื่น โดยให้มีการควบคุมตาม กฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ และกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญ ในประเด็นต่าง ๆ คือ</p> <p>3.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง (รมต. สาธารณสุข เป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่ง 16 คน และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน) กำหนดหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ</p>	<p>ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อ 105 ในการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ ถ้าคณะกรรมการธิการเห็นว่า มีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกต ดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการธิการเพื่อให้สภา พิจารณา</p> <p>ในการพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ ให้สภาลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่มีการ อภิปราย</p> <p>ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของ คณะกรรมการธิการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและ ข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การ อัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ ประธานสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ ให้ คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทราบ คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่ เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ ให้ประธานสภาแจ้งให้ที่ประชุมทราบในโอกาสแรกที่มี การประชุม</p> <p>ข้อ 127 วรรคสอง ในกรณีที่คณะกรรมการธิการเห็น ว่ามีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ไว้ในรายงานของ คณะกรรมการธิการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้ นำความในข้อ 105 มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 131 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ คณะกรรมการธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณา</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 1 ธันวาคม 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p>3.2 กำหนดมาตรการกำกับดูแลการเพาะปลูกกัญชา หรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือ สารสกัด ต้องได้รับใบอนุญาต</p> <p>3.3 กำหนดมาตรการการเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง เพื่อ ใช้ประโยชน์ในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 15 ต้น หรือการ เพาะปลูกกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยใน ครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 5 ไร่ และการเพาะปลูกกัญชาหรือ กัญชงในจำนวนจำเป็นเพื่อใช้ปรุ้งยาสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของ ตนหรือสัตว์ที่ให้การรักษาของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่า ด้วยสถานพยาบาล หน่วยงานของรัฐ ฯลฯ ต้องได้รับใบจดแจ้ง</p> <p>3.4 กำหนดหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตและผู้จดแจ้ง</p> <p>3.5 กำหนดข้อห้ามในการโฆษณาหรือทำการสื่อสาร การตลาดเกี่ยวกับช่อดอกหรือยางของกัญชา สารสกัด หรือ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบกัญชา</p> <p>3.6 กำหนดมาตรการการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับ อันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการ ป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด</p> <p>3.7 กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>3.8 กำหนดบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดหรือฝ่าฝืน ในกรณีต่าง ๆ โดยมีทั้งโทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำทั้ง ปรับ</p> <p>3.9 กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง</li> <li>- ใบอนุญาตผลิตกัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- ใบอนุญาตนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- ใบอนุญาตส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- ใบอนุญาตนำเข้าเฉพาะครวากัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- ใบอนุญาตส่งออกเฉพาะครวากัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- ใบอนุญาตขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด</li> <li>- การต่ออายุใบอนุญาต</li> </ul> <p>4. มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน 17 คน และมีกรรมาธิการ ขอสงวนความเห็น</p>	<p>เริ่มต้นด้วยข้อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียง ตามลำดับมาตราและให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะ ถ้อยคำหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปร ญัตติที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือกรรมาธิการที่มีการ สงวนความเห็นไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น</p> <p>การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับ มาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้ นำความในวาระหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 132 เมื่อได้พิจารณาตามข้อ 131 จบร่าง แล้ว ให้สภาพิจารณา ทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาร่างนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติม ถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่</p> <p>ข้อ 133 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติใน วาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาลงมติในวาระที่สามว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยไม่มีกรรมาธิการ ปราย</p> <p>ข้อ 134 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่ สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ข้อ 136 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบ ด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการ เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา</p> <p>ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยัง วุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจาก วุฒิสภา</p> <p>การลงมติ</p> <p>ข้อ 78 วาระหนึ่ง ในกรณีที่จะต้องมีมติของสภา ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกทราบ เพื่อแสดงตนและ ตรวจสอบองค์ประชุมก่อนลงมติประธานมีอำนาจสั่งให้ รวบรวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น</p> <p>ข้อ 82 การออกเสียงลงคะแนน นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกด้วย</p>

วาระการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วันพฤหัสบดีที่ 1 ธันวาคม 2565		
เรื่อง	รายละเอียดของการพิจารณา	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
	<p>5. มีข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ โดยคณะกรรมการมีการมีการปรับปรุงแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ</p> <p>6. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 134 และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ก็ยังคงเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p><b>มติวิปรัฐบาล</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เห็นชอบรายมาตราตามคณะกรรมการธิการ</li> <li style="padding-left: 20px;">ยกเว้น ร่างมาตรา 41 (กรรมาธิการตัดออก)</li> <li>เห็นชอบตามที่คณะกรรมการเสียงข้างน้อยขอสงวนความเห็น (สาระสำคัญของมาตรา 41 บทเฉพาะกาล ได้กำหนดเกี่ยวกับการนำเข้ากัญชา กัญชง ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พรบ. นี้ใช้บังคับให้กระทำได้เฉพาะเพื่อการศึกษ วิเคราะห์ วิจัย และเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์ราชการ)</li> <li>- เห็นชอบวาระที่สาม</li> <li>- เห็นด้วยกับข้อสังเกต</li> </ul> </div>	<p>ข้อ 86 สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน</p> <p>ข้อ 87 วรรคหนึ่ง เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่</p> <p>ข้อ 88 ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น</p> <p>ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน</p>

**สรุป**  
**ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ....**

**1. คณะกรรมการกัญชา กัญชง**

1.1 กำหนดให้มีคณะกรรมการกัญชา กัญชง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน มีกรรมการโดยตำแหน่ง 16 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน (มาตรา 8)

1.2 กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (มาตรา 10/1)

(1) เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมและส่งเสริมกัญชากัญชง และสารสกัด และการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(2) กำหนดมาตรการการส่งเสริม วิจัย พัฒนา การใช้กัญชา กัญชง และสารสกัด ทั้งในด้านการแพทย์เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และประโยชน์อื่น ๆ

(3) ให้ความเห็น คำแนะนำ หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีหรือผู้อนุญาตในการ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(4) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

(5) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีตามมาตรา 37 (4) มาตรา 37 วรรคสอง มาตรา 37 วรรคสี่ มาตรา 37/1 วรรคสอง มาตรา 37/2 (5) มาตรา 37/2 วรรคสอง มาตรา 37/3 วรรคสอง มาตรา 37/5 และมาตรา 37/7 วรรคห้าและวรรคหก

(6) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการเปรียบเทียบตามมาตรา 40/10 วรรคหนึ่ง

(7) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีตามมาตรา 37/4 (8)

(8) ประกาศกำหนดสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ในกัญชง ตามมาตรา 4

(9) ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายตาม (1)

(10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

**2. การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือ สารสกัด ที่ต้องขออนุญาต**

2.1 การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือ สารสกัด (มาตรา 15)

การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือ สาร สกัด ต้องได้รับใบอนุญาต และการนำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ของผู้รับ อนุญาตในแต่ละครั้งจะต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้ง ที่ นำเข้า หรือส่งออกด้วย (มาตรา 16/1).

## 2.2 การแจ้งความประสงค์ (มาตรา 15/1)

การขอรับใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผู้ขอรับใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัด ซึ่งประสงค์จะขายกัญชาหรือกัญชงที่ได้มาจากการเพาะปลูก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัดที่ได้มาจากการผลิตหรือการนำเข้า แจ้งความประสงค์ไว้ในคำขอรับใบอนุญาตเพาะปลูก คำขอรับใบอนุญาตผลิต หรือคำขอรับใบอนุญาตนำเข้า แล้วแต่กรณี และเมื่อได้รับใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัดแล้ว ให้ผู้อนุญาตบันทึกความประสงค์ดังกล่าวไว้ในใบอนุญาตและถือว่าผู้รับอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง หรือผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัดนั้นเป็นผู้รับอนุญาตขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด

ยกเว้น การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงที่ต้องจดแจ้ง หรือการขายส่วนของกัญชาหรือกัญชงที่ไม่ใช่ช่อดอก ยาง หรือสารสกัด ไม่ต้องได้รับใบอนุญาตและไม่ต้องแจ้งความประสงค์ (มาตรา 15/3)

## 2.3 อายุของใบอนุญาต (มาตรา 17)

ใบอนุญาต มีอายุ 3 ปี นับแต่วันที่ออก (หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเป็นไปตามกฎกระทรวง)

## 2.4 วัตถุประสงค์ในการขออนุญาต และการแจ้งความประสงค์ (มาตรา 15/2)

1. เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์
2. เพื่อประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา การวิเคราะห์ หรือวิจัย
3. เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์หรืออุตสาหกรรม

## 2.5 ขนาดของพื้นที่เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง (มาตรา 15/4)

1. พื้นที่ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 5 ไร่)
2. พื้นที่ขนาดกลาง (5-20 ไร่)
3. พื้นที่ขนาดใหญ่ (20 ไร่ขึ้นไป)

## 2.6 คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต (มาตรา 16/2)

1. บุคคลธรรมดา ซึ่งมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีและมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (ก) เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (ข) เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
- (ค) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้หรือประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(ง) เคยถูกเพิกถอนใบรับจดแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(จ) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดตามมาตรา 15 และหมวด 10 การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชาหรือสารสกัด

และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิดแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือประมวลกฎหมายยาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง หรือนำผ่าน เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต

2. นิติบุคคล ที่มีสัญชาติไทย มีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และ

(ก) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (1) (ข) (ค) และ (ง)

(ข) ผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (1)

3. วิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคล โดยผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการแทนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (1) ด้วย

4. เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องตามกฎหมาย รวมถึงสภาวิชาชีพ และหน่วยงานในกำกับของรัฐด้วย

2.7 การต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ (มาตรา 17/1)

2.8 การเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาต ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาตต่อผู้อนุญาต (มาตรา 17/2)

2.9 กรณีใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ (มาตรา 17/3)

2.10 กรณีผู้รับอนุญาตตายก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และทายาทหรือผู้ซึ่งได้รับความยินยอมจากทายาทแสดงความจำนงต่อผู้อนุญาตเพื่อขอดำเนินการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้นต่อไป ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตดังกล่าวตาย (มาตรา 17/4)

### 3. การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ที่ต้องขอจัดแจ้ง

#### 3.1 การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ที่ต้องขอจัดแจ้ง

1. การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 15 ต้น (มาตรา 18)

2. การเพาะปลูกกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 5 ไร่ (มาตรา 18/1)

3. การเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงในจำนวนจำเป็นเพื่อใช้ปรุ้งยาสำหรับผู้ป่วย เฉพาะรายของตนหรือสัตว์ที่ให้การรักษา ของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลซึ่งมีผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือสหประชาชาติไทย หรือหมอบ้านซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือสถานพยาบาลสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์ซึ่งมีผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง (มาตรา 18/2)

### 3.2 อายุของใบรับจดทะเบียน (มาตรา 20)

ใบรับจดทะเบียน มีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ออก (หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเป็นไปตามกฎกระทรวง)

### 3.3 คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จดทะเบียน

1. ผู้จดทะเบียนเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง เพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 15 ต้น (มาตรา 18) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 16/2 (1)

2. ผู้จดทะเบียนเพาะปลูกกัญชงเพื่อใช้ประโยชน์จากราก ลำต้น หรือเส้นใยในครัวเรือนไม่เกินครัวเรือนละ 5 ไร่ (มาตรา 18/1) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 16/2 (1)

3. ผู้จดทะเบียนเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงในจำนวนจำเป็นเพื่อใช้ปรุยาสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายของตนหรือสัตว์ที่ให้การรักษา (มาตรา 18/2) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล และหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องตามกฎหมาย แล้วแต่กรณี (มาตรา 18/5)

### 4. หน้าที่ของผู้รับอนุญาตและผู้จดทะเบียน

#### 4.1 หน้าที่ของผู้รับอนุญาต (มาตรา 20/5)

(1) จัดให้มีสถานที่เพาะปลูก ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย แล้วแต่กรณี และสถานที่จัดเก็บที่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยจากบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

(2) จัดให้มีการเพาะปลูก ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย แล้วแต่กรณี ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

(3) เพาะปลูกตามขนาดพื้นที่ที่ได้รับใบอนุญาต

(4) ดำเนินการตามแผนการเพาะปลูก ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือขาย แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนดังกล่าวได้ ให้แจ้งขอปรับแผนต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏว่าไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(5) จัดทำบัญชีรับจ่ายตามที่ได้รับใบอนุญาตและเสนอรายงานต่อเลขาธิการทราบทุกสามเดือน บัญชีดังกล่าวให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ส่งรายการครั้งสุดท้ายในบัญชี ทั้งนี้การจัดทำบัญชีรับจ่ายและการเสนอรายงานดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบที่เลขาธิการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) ปฏิบัติการตามหมวด 10 การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

#### 4.2 หน้าที่ของผู้จัดแจ้ง (มาตรา 20/6)

- (1) ห้ามขายกัญชาหรือกัญชงที่ได้มาจากการเพาะปลูกตามใบรับจัดแจ้ง
- (2) จัดให้มีสถานที่เพาะปลูกที่มีมาตรการป้องกันมิให้บุคคลตามมาตรา 37 วรรคหนึ่ง เข้าถึงกัญชาหรือกัญชงที่เพาะปลูก และมาตรการป้องกันมิให้มีการนำกัญชาหรือกัญชงไปใช้ในทางที่ผิด
- (3) เพาะปลูกตามจำนวนหรือขนาดพื้นที่ที่จัดแจ้ง ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบรับจัดแจ้ง
- (4) ดำเนินการตามแผนการเพาะปลูก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนดังกล่าวได้ให้แจ้งขอปรับแผนต่อผู้รับจัดแจ้งเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏว่าไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (5) จัดทำรายงานการดำเนินการตามที่ได้รับใบรับจัดแจ้งเสนอต่อเลขาธิการทราบเป็นรายปี ทั้งนี้การจัดทำและเสนอรายงานดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและแบบที่เลขาธิการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (6) ปฏิบัติการตามหมวด 10 การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

#### 5. การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับจัดแจ้ง และการเลิกกิจการ

##### 5.1 การพักใช้ใบอนุญาต

- เหตุแห่งการพักใช้ใบอนุญาต (มาตรา 25/1)

ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 15 ได้ เมื่อปรากฏว่า

- (1) ผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง
- (2) ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 16/1 วรรคหนึ่ง มาตรา 30/2 มาตรา 37 มาตรา 37/1 มาตรา 37/2 มาตรา 37/3 หรือมาตรา 37/6
- (3) ผู้รับอนุญาตเคยถูกสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องและได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ต้องถูกสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องนั้นอีกตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง

ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตต้องหยุดดำเนินการตามใบอนุญาตนั้น เว้นแต่กรณีการพักใช้ใบอนุญาตเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชง ผู้รับอนุญาตสามารถดูแลกัญชาหรือกัญชงที่เพาะปลูกนั้นได้แต่จะเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงเพิ่มขึ้น และใช้ประโยชน์ใด ๆ จากกัญชาหรือกัญชงที่ตนได้รับใบอนุญาตเพาะปลูกมิได้

การสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดครั้งละไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันหรือในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

- ข้อห้ามระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต (มาตรา 26)

ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตหรือขอจดแจ้งใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

#### 5.2 การเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง

- การเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 25/2)

ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 15 ได้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 16/2 หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 25/1

- การเพิกถอนใบรับจดแจ้ง (มาตรา 25/6)

ผู้รับจดแจ้งมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบรับจดแจ้งได้เมื่อปรากฏว่า

(1) ผู้จดแจ้งไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของผู้รับจดแจ้งที่สั่งตามมาตรา 18/3 วรรคสาม

(2) ผู้จดแจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดตามมาตรา 25/5 วรรคหนึ่ง

(3) ผู้จดแจ้งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20/6 (1) มาตรา 30/2 มาตรา 37 มาตรา 37/1 มาตรา 37/2 มาตรา 37/3 หรือมาตรา 37/6

(4) ผู้จดแจ้งเคยถูกสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องและได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ต้องถูกสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องนั้นอีกตามมาตรา 25/5 วรรคหนึ่ง

(5) ผู้จดแจ้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 18/4 หรือมาตรา 18/5 แล้วแต่กรณี

- ข้อห้ามระหว่างถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือผู้ถูกเพิกถอนใบรับจดแจ้ง (มาตรา 26/1)

ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือผู้ถูกเพิกถอนใบรับจดแจ้งจะขอรับใบอนุญาตหรือขอจดแจ้งใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้งนั้น

ในกรณีที่นิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง กรรมการผู้จัดการและ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลจะขอรับใบอนุญาตหรือขอจดแจ้งใด ๆ ตามพระราชบัญญัติ นี้อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้งนั้น

#### 5.3 การแจ้งเลิกกิจการของผู้รับอนุญาต ตามมาตรา 15

- การแจ้งการเลิกกิจการ ใบอนุญาตสิ้นอายุ ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 27/1)

- การขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัดที่เหลืออยู่กรณีผู้รับอนุญาตตามมาตรา 15 แจ้งการเลิกกิจการ ใบอนุญาตสิ้นอายุ ผู้อนุญาตไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 27/2)

## 6. การโฆษณา

### 6.1 ข้อห้ามในการโฆษณา (มาตรา 28)

- ห้ามผู้ใดโฆษณาหรือทำการสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับช่อดอกหรือยางของกัญชา สารสกัด หรือเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบกัญชา

- การโฆษณาโดยใช้ข้อความที่ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม โดยข้อความดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม (มาตรา 30/1 วรรคสอง)

(1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(2) ข้อความที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริงว่าสามารถบำบัดรักษา บรรเทา หรือ ป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้อย่างศักดิ์สิทธิ์หรือตามความเชื่อส่วนบุคคลหรือสามารถรักษาโรคให้หายขาดได้หรือใช้ถ้อยคำอื่นใดที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน

(3) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

### 6.2 การโฆษณาที่สามารถทำได้ (มาตรา 30/1)

- การโฆษณาที่สามารถทำได้ต้องไม่ใช่ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

## 7. การอุทธรณ์

7.1 การอุทธรณ์กรณีการไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบรับจดแจ้ง (มาตรา 34)

- ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ขอจดแจ้ง ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ขอต่ออายุใบรับจดแจ้ง มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่ออกใบอนุญาตหรือใบรับจดแจ้ง หรือการไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบรับจดแจ้ง (คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด)

7.2 การอุทธรณ์กรณีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจดแจ้ง (มาตรา 35)

- ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือผู้จดแจ้งซึ่งถูกเพิกถอนใบรับจดแจ้ง มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือใบรับจดแจ้ง (คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุด)

8. การคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิด

### 8.1 บุคคลที่ห้ามขายให้ (มาตรา 37)

- ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุเติม หรือส่วนประกอบ ไม่ว่าจะนำไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม แก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี
- (2) สตรีมีครรภ์
- (3) สตรีให้นมบุตร
- (4) บุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

### 8.2 หน้าทีของผู้ขาย (มาตรา 37)

- ให้ผู้ขายมีหน้าที่ปิดประกาศหรือแจ้ง ณ สถานที่ขายหรือผ่านช่องทางการขาย ให้ทราบถึงข้อห้ามขายแก่บุคคล รวมทั้งคำเตือนในการบริโภค ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

- ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของผู้ซื้อหรือผู้รับการให้ ให้ผู้ขาย แจ้งให้บุคคลดังกล่าวแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่แสดงอายุของบุคคลนั้นก่อน

ช้อยกเว้น ไม่ใช่บังคับแก่อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารตามชนิดและประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

### 8.3 วิธีการหรือลักษณะที่ห้ามขาย (มาตรา 37/1)

- ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชง ที่มีไซร่าก ลำต้น เส้นใยหรือเมล็ด สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบ ไม่ว่าจะไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม โดยวิธีการหรือในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ขายโดยใช้เครื่องขาย
- (2) ขายช่อดอกหรือยางโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- (3) ขายช่อดอกหรือยางของกัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัดเพื่อการสูบ โดยวิธีการแจก แกรม ให้หรือแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น การให้บริการ หรือสิทธิประโยชน์อื่นแล้วแต่กรณี
- (4) ขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแจก แกรม ให้หรือแลกเปลี่ยนกับช่อดอกหรือยางของกัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัด แล้วแต่กรณี
- (5) เรขายช่อดอกหรือยางของกัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัด
- (6) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการ การชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อหรือแก่ผู้นำหีบห่อ หรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับช่อดอกหรือยางของกัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัดมาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ
- (7) แสดงราคา ณ จุดขายในลักษณะจูงใจให้บริโภคช่อดอกหรือยางของกัญชาหรือกัญชง หรือสารสกัด

(8) ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมการขายช่อดอกหรือยางของกัญชา หรือกัญชง หรือสารสกัด ด้วยประการใด ๆ

ช้อยกเว้น ไม่ใช่บังคับแก่อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารตามชนิดและประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

#### 8.4 สถานที่ที่ห้ามขาย (มาตรา 37/2)

- ห้ามผู้ใดขายกัญชา กัญชง ที่มีไซร่าก ลำตัน เส้นใยหรือเมล็ด หรือสารสกัด ไม่ว่าจะนำไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน หรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม ในสถานที่ดังต่อไปนี้

- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- (2) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- (3) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- (4) สวนสาธารณะ สวนสัตว์และสวนสนุก
- (5) สถานที่อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการ

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจประกาศกำหนดระยะห่างจากสถานที่ เพื่อมิให้มีการขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ภายในระยะห่างดังกล่าวก็ได้ในการนี้ให้มีการจัดทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ให้ทราบถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดดังกล่าวด้วย

8.5 ห้ามขายอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบ ไม่ว่าจะนำไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ตาม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (มาตรา 37/3)

ชื่อยกเว้น มิใช่บังคับแก่อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารตามชนิดและประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

#### 8.6 สถานที่ที่ห้ามสูบกัญชา กัญชง (มาตรา 37/4)

- ห้ามผู้ใดสูบกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ในสถานที่สาธารณะและสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้

- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา
- (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล เว้นแต่บริเวณที่จัดไว้สำหรับผู้ป่วยหรือที่พักส่วนบุคคล ภายใต้การดูแลรักษาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน
- (3) ร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
- (4) สถานที่ราชการ เว้นแต่บริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล
- (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เว้นแต่เพื่อการเรียนการสอนหรือการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการสอนในเรื่องกัญชา กัญชง หรือสารสกัด
- (6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชน โดยทั่วไป สวนสัตว์และสวนสนุก

(8) ร้านอาหาร สถานที่ของผู้รับอนุญาตที่มีใช้สถานที่ตาม (2) และยานพาหนะ ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่และยานพาหนะ หรือสถานที่อื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

8.7 ห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดครองธรรม หรือขึ้นใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นบริโภครหรือใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัด (มาตรา 37/6)

8.8 ห้ามผู้ใดขบชียานพาหนะในขณะที่มีเมากัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตาม กฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุติดบ หรือส่วนประกอบ (มาตรา 37/7)

หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าผู้ขบชียานพาหนะมีอาการมีเมากัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัดเป็นวัตถุติดบหรือส่วนประกอบ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายในการควบคุม ดูแล หรือกำกับการจราจรและ ความปลอดภัยของยานพาหนะมีอำนาจสั่งให้ผู้ขบชียานพาหนะและสั่งให้มีการทดสอบผู้ขบชีย ดังกล่าวว่ามีเมากัญชา กัญชง หรือสารสกัดหรือไม่

8.9 ช้อยกเว้นการดำเนินการตามมาตรา 37 (บุคคลที่ห้ามขายให้) มาตรา 37/2 (สถานที่ที่ห้ามขาย) และมาตรา 37/6 (การจงใจ ชักนำ ฯลฯ ให้ผู้อื่นบริโภครหรือใช้กัญชา กัญชง หรือ สารสกัด) ไม่ใช่บังคับแก่การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (มาตรา 37/8)

(1) เพื่อการรักษาโรค บำบัด หรือบรรเทาอาการเจ็บป่วยภายใต้การกำกับดูแล ของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์หรือผู้ประกอบการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบ โรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

(2) เพื่อการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์เภสัชศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์หรือมีหน้าที่ให้บริการ ทางการแพทย์เภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ หรือเภสัชกรรม สภากาชาด ไทย หรือสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยและ จัดการเรียนการสอนทางการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์

## 9. หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่

9.1 หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 37/9)

(1) เข้าไปในสถานที่เพาะปลูก สถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่ส่งออก สถานที่ ขายไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อื่นหรือไม่ก็ ตาม หรือสถานที่เก็บกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุติดบหรือส่วนประกอบ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะที่ บรรทุกกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุติดบหรือส่วนประกอบ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมเท่าที่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้

(2) นำกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุติดบหรือส่วนประกอบ ในจำนวนหรือปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็น ตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

(3) ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจ ค้น ยึด หรืออายัดกัญชา กัญชง สารสกัด อาหาร ตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุติดหรือส่วนประกอบ หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ตลอดจนภาชนะบรรจุ หีบห่อ ฉลาก หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกัญชา กัญชง สารสกัด หรืออาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัดเป็นวัตถุติดหรือส่วนประกอบดังกล่าว ซึ่งสงสัยหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

(4) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน ทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นแต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

9.2 หน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการขายทอดตลาดในสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ ตามมาตรา 37/9 (3) (มาตรา 37/10)

- ในกรณีสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 37/9 (3) เป็นของเสียง่าย เป็นของที่ใกล้จะสิ้นอายุตามที่กำหนดไว้หรือในกรณีที่เก็บไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินค่าของสิ่งนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ยึดหรืออายัดจะจัดการขายทอดตลาดสิ่งนั้นก่อนคดีถึงที่สุดหรือก่อนที่สิ่งนั้นจะตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุขก็ได้ เงินที่ขายได้เมื่อหักค่าใช้จ่ายและค่าภาระติดพันทั้งปวงแล้ว เหลือเงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนสิ่งนั้น โดยฝากไว้กับธนาคารของรัฐ

- ในกรณีที่สิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 37/9 (3) เป็นกัญชาหรือกัญชงที่อยู่ในขณะเพาะปลูก ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสามารถดูแลกัญชาหรือกัญชงที่เพาะปลูกนั้นได้จนกว่าคดีถึงที่สุดหรือจนกว่ากัญชาหรือกัญชงที่เพาะปลูกนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา 37/11 มาตรา 40/9 หรือมาตรา 40/10 แล้วแต่กรณี แต่จะเพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงเพิ่มขึ้นและใช้ประโยชน์ใด ๆ จากกัญชา หรือกัญชงที่เพาะปลูกมิได้

9.3 สิ่งที่ยึดหรืออายัดตามมาตรา 37/9 (3) ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา 37/11)

(1) ไม่ปรากฏเจ้าของ หรือไม่มีผู้มาแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้ยึดหรืออายัด

(2) ในกรณีที่ไม่มีกรณีดำเนินคดีและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับแจ้งคำสั่งว่าไม่มีการดำเนินคดี

(3) ในกรณีที่มีการดำเนินคดีและพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่ได้พิพากษาให้รับ และผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอคืนภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

ในกรณีสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุขแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่าผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งนั้นมาร้องขอคืนพร้อมแสดงเหตุผลอันสมควรถึงสาเหตุแห่งความล่าช้าหรือเหตุขัดข้องในการใช้สิทธิขอคืน ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สิ่งที่ยึด

หรืออายัดไว้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข ถ้าสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 37/9 (3) หรือเงินที่ยึดไว้แทนสิ่งนั้นตามมาตรา 37/10 วรรคหนึ่ง ยังคงมีอยู่ในความครอบครองของกระทรวงสาธารณสุข ให้เลขาธิการส่งคืนสิ่งนั้นหรือเงินที่ยึดไว้แทนสิ่งนั้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่แท้จริงไป

#### 10. บทกำหนดโทษ

1. เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา 15 ซึ่งมีขนาดพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็ก (ไม่เกิน 5 ไร่) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 37/14)
2. เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 15 ซึ่งมีขนาดพื้นที่เพาะปลูกขนาดกลาง (5-20 ไร่) หรือพื้นที่ขนาดใหญ่ (20 ไร่ขึ้นไป) หรือผลิต ส่งออก หรือขายกัญชา กัญชง หรือสารสกัด โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 38)
3. นำเข้ากัญชา กัญชง หรือสารสกัด โดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 38/1)
4. ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัด ตามมาตรา 15 ผู้ได้นำเข้าหรือส่งออกกัญชา กัญชง หรือสารสกัดในแต่ละครั้ง โดยไม่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวตามมาตรา 16/1 ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท (มาตรา 39)
5. เพาะปลูกกัญชาหรือกัญชงโดยไม่ได้รับใบรับจดทะเบียนตามมาตรา 18 มาตรา 18/1 หรือมาตรา 18/2 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (มาตรา 39/1)
5. ผ่าฝิ่นมาตรา 28 หรือมาตรา 30/1 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา 30/2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 39/2) นอกจากนี้ ผู้นั้นยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง
6. ผ่าฝิ่นมาตรา 37 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40)
7. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/1 (1) หรือ (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40/1)
8. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/1 (3) (4) (6) (7) หรือ (8) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40/2)
9. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/1 (5) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท (มาตรา 40/3)
10. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40/4)
11. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/3 หรือมาตรา 37/4 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท (มาตรา 40/5)
12. ผ่าฝิ่นมาตรา 37/6 หรือมาตรา 37/7 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40/6)

13. การกระทำความผิดตามมาตรา 40/1 มาตรา 40/2 มาตรา 40/3 มาตรา 40/4 มาตรา 40/5 หรือมาตรา 40/6 หากเป็นการกระทำต่อบุคคลตามมาตรา 37 (1) (2) (3) หรือ (4) ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของอัตราโทษ ตามมาตรา 40/1 มาตรา 40/2 มาตรา 40/3 มาตรา 40/4 มาตรา 40/5 หรือมาตรา 40/6 แล้วแต่กรณี (มาตรา 40/7)

14. ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา 40/8)

15. เมื่อศาลพิพากษาลงโทษผู้ใดเนื่องจากได้กระทำความผิดตามมาตรา 15 มาตรา 18 มาตรา 18/1 มาตรา 18/2 มาตรา 37 มาตรา 37/1 มาตรา 37/2 มาตรา 37/3 มาตรา 37/4 มาตรา 37/6 หรือมาตรา 37/7 ให้ศาลสั่งริบภัย ภัยขง สารสกัด อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหารที่มีกัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุพิษหรือส่วนประกอบ หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ตลอดจน อุปกรณ์หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (มาตรา 40/9)

16. บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 40/10)

#### 11. อัตราค่าธรรมเนียม

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ ได้แก่

- ใบอนุญาตเพาะปลูก กัญชาหรือกัญชง	ฉบับละ 50,000 บาท
- ใบอนุญาตผลิต กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 50,000 บาท
- ใบอนุญาตนำเข้า กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 100,000 บาท
- ใบอนุญาตส่งออก กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 10,000 บาท
- ใบอนุญาตนำเข้าเฉพาะคราว กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 20,000 บาท
- ใบอนุญาตส่งออกเฉพาะคราว กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 2,000 บาท
- ใบอนุญาตขาย กัญชา กัญชง หรือสารสกัด	ฉบับละ 5,000 บาท
- การต่ออายุใบอนุญาต	

ครึ่งละเท่ากับค่าธรรมเนียม  
ใบอนุญาตนั้น

## บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ใน 2 กระบวนการ คือ การตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และการเสนอความเห็นทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ มีบทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

### 1. บทสรุป

“คู่มือการปฏิบัติหน้าที่นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง” เป็นคู่มือที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานใน 2 กระบวนการ คือ งานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และงานด้านการเสนอความเห็นทางกฎหมายให้กับรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในขณะที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งงานทั้ง 2 กระบวนการ เป็นงานที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน อยู่ภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง โดยเฉพาะงานด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ เป็นงานที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ถือเป็นหน้าที่และอำนาจที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ในการปฏิบัติหน้าที่วินิจฉัยและสั่งการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติของรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักวิชาการ เพราะหากการดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในขั้นตอนใดไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องย่อมส่งผลกระทบต่อร่างพระราชบัญญัติทั้งฉบับหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโดยรวมในการปฏิบัติงานขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งนิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง เป็นบุคลากรผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและสั่งการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติให้แก่รองประธานสภาจะต้องคำนึงถึงการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติภายใต้หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่รัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม และประกาศสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ จึงจะสามารถเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาและวินิจฉัยที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายและหลักวิชาการให้แก่รองประธานสภา ตลอดถึงการทำหน้าที่ในการเสนอความเห็นทางกฎหมายให้แก่รองประธานสภา ในขณะที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

คู่มือฉบับนี้จึงเป็นเหมือนแผนที่นำทางในการปฏิบัติงานทั้ง 2 กระบวนงานดังกล่าว ทำให้นิติกร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง หรือบุคลากรผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ทราบถึงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย ทำให้การปฏิบัติงานมีรูปแบบเดียวกันที่ได้มาตรฐานและมีผลการปฏิบัติงานที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน ช่วยประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ส่งผลต่อความพึงพอใจของรองประธานสภาและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในภาพรวมของหน่วยงาน

## 2. ข้อเสนอแนะ

2.1 คู่มือฉบับนี้เป็นคู่มือที่อธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในด้านการตรวจสอบ กลั่นกรอง วิเคราะห์ และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และงานด้านการเสนอความเห็นทางกฎหมายให้กับรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ในขณะที่ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ซึ่งหากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด หรือหลักเกณฑ์อย่างใด คู่มือฉบับนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นคู่มือที่มีความทันสมัยให้เป็นคู่มือที่ใช้ปฏิบัติงานได้จริงและทันตามสถานการณ์ด้วย

2.2 สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎรควรจะได้มีการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของข้าราชการภายในสำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่เป็นกลุ่มงานที่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่คล้ายกัน คือ กลุ่มงานประธานสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง และกลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงาน หรือที่เรียกว่า ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้อาทิ ทักษะ ประสบการณ์เชิงลึก เพื่อสร้างความเข้าใจ มุมมอง หรือพัฒนาแนวปฏิบัติ หรือทักษะ หรือวิธีการในการแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ และนำไปใช้ในการทำงานตามภารกิจงานของแต่ละกลุ่มงาน

2.3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกรในหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่าแต่ละสำนักควรได้รับการพัฒนากฎหมายเฉพาะใดเป็นพิเศษเพื่อให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในกฎหมายนั้นและสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ประกอบการปฏิบัติงานในภารกิจขององค์กรเพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ ได้รับความไว้วางใจจากผู้รับบริการ นอกจากนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรควรมีการจัดคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคู่มือการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในแต่ละสำนัก เพื่อให้แต่ละสำนักได้นำคู่มือการปฏิบัติงานนั้นไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้งานที่ได้มาตรฐาน มีผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพอย่างเดียวกัน สามารถพัฒนางานขององค์กรในระดับหน่วยงานภายในและขยายผลไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

## บรรณานุกรม

### ฐานข้อมูลออนไลน์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2565). แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2566, จาก [http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt\\_dl\\_link.php?nid=3027](http://intranet2.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt_dl_link.php?nid=3027)

### กฎหมาย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 1 เมษายน 2560.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 138 ตอนที่ 76 ก 21 พฤศจิกายน 2564.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 128 ตอนที่ 34 ก 11 พฤษภาคม 2554.
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 136 ตอนพิเศษ 216 ง 29 สิงหาคม 2562.
- ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 137 ตอนที่พิเศษ 272 ง 18 พฤศจิกายน 2563.
- ประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายใน และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ ส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2563. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 137 ตอนพิเศษ 296 ง 18 ธันวาคม 2563.
- ประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2562. *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 277 ง วันที่ 12 พฤศจิกายน 2562.

## ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นางสาวลักษณา นามเที่ยง
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง สำนักงานประธานสภาผู้แทนราษฎร
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ชื่อหน่วยงาน	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
สถานที่ติดต่อ	1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0 2242 5900 ต่อ 5021 มือถือ : 09 0986 9522